

**AALBORG
UNIVERSITET**

Moderselskabets ledelsesret og/eller -pligt i datterselskaber

Kandidatspeciale

Engelsk titel: The Parent Company's Management Rights and/or Duties in its Subsidiaries

Anna Alici, studienummer: 20214633

Julius Jellesen Steffensen, studienummer: 20204388

Vejleder: Gitte Søgaard, lektor, ph.d., HD-A

Afleveringsdato: 13. maj 2026

Abstract

This thesis aims to examine and determine whether parent companies have a right and/or duty to exercise management in their subsidiaries, and, if so, what these entail and how they intersect. To address the research question, the Danish legal method is employed, in which a systematic, methodical and transparent approach is used to describe and analyse the state of the law and to discuss any potential areas of concern. In the analysis of the state of law, the thesis examines various pieces of legislation, most notably the Danish Companies Act. Other legislation, such as the Danish Financial Statements Act, the Danish Competition Act, the CSDDD and other EU regulations, are also examined. Similarly, the thesis examines relevant case law, with the Kiwi-case and Satair-case being of particular significance. Customary law (*retssædvaner*) and “tradition of culture” (*forholdets natur*) are also examined. The thesis supplements its analysis with perspectives from legal literature, guidelines, legislative history “*travaux préparatoires*” and other similar sources of inspiration.

The thesis begins by offering an interpretation of the Danish corporate benefit principle, by defining “corporate interest” (*selskabets egeninteresse*) and “group interest” (*koncerninteresse*), their scope and how they interact. The concept of “corporate interest” is primarily based on the shareholder value theory, according to which the company’s management must serve the interests of shareholders and creditors. “Group interest” is best defined as the collective interest of the group. This thesis finds that it is not considered legitimate to pursue the interest of the group at the expense of one company’s corporate interest. Every pursuance of the group interest needs to somewhat directly benefit each involved group company on a standalone basis.

Based on various Danish sources of law, no clear general management right for the parent company regarding its subsidiaries can be derived, beyond what is explicitly stipulated in the shareholder’s rights in Section 76 of the Danish Companies Act. The nearest source to a legitimisation of the pursuit of the group interest and a direct management right for the parent company would be the legal principle of “tradition of culture”, yet this thesis finds that the conditions for this are not adequately met, although there are valid arguments both for and against this stance. Furthermore, this thesis finds that the Rozenblum doctrine is not directly applicable under Danish law, although it can serve as a source of inspiration for the scope of the parent company’s group management and pursuit of the group interest, provided it is regarded with a certain degree of circumspection and criticism.

Furthermore, it is concluded that Danish law does not impose any general management duties on parent companies regarding their subsidiaries, neither under the Danish Companies Act nor under any other surrounding legislation. However, it is apparent that other areas of law than company law tend to impose various specific (fiduciary) duties on parent companies, including duties of supervision and duties of management in relation to their subsidiaries. These same areas of law also tend to hold the parent company liable for the actions of its subsidiaries. This includes both civil and criminal liability for fines, as well as liability for damages. Thus, there is no general duty of management for parent companies regarding their subsidiaries under Danish company law, but it is evident that there are several specific management duties imposed on them in non-company law.

Lastly, this thesis finds that it is problematic for certain management duties to exist where a management right to fulfil these duties is lacking. If the tendency to impose more management duties continues, the gap between the lack of management rights and the management duties imposed will widen. On this basis, it is found that there is a need for codification of a (group) management right for parent companies regarding their subsidiaries, either directly under Danish law or under EU law. However, such a codification will also create new problem areas, which will then require clarification. The implementation of a general management right, as well as general or specific management duties for parent companies regarding their subsidiaries, will lead to a snowball effect of derived issues, thus likely requiring a re-evaluation and adaptation of some of the core provisions of Danish company law.

Forkortelser

art.	Artikel
CSDDD	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859, ”Corporate Sustainability Due Diligence Directive”
EU-Domstolen	Den Europæiske Unions Domstol
FIL	Lov om finansielle virksomheder, LBK nr. 432 af 16/04/2026
KL	Konkursloven, LBK nr. 1162 af 09/11/2024 (konsolideret 01/01/2026 ved LOV nr. 1767 af 29/12/2025)
KRL	Konkurrenceloven, LBK nr. 1150 af 03/11/2024
NSK	National enhed for Særlig Kriminalitet
OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development
prm.	Præmis
RPL	Retsplejeloven, LBK nr. 1298 af 07/11/2025 (konsolideret 15/02/2026 ved LOV nr. 1765 af 29/12/2025 og LOV nr. 263 af 11/02/2026)
Selskaber / selskaber	Kapitalselskaber i Selskabslovens forstand

SL / Selskabsloven	Selskabsloven, LBK nr. 331 af 20/03/2025 (konsolideret 01/01/2026 ved LOV nr. 1765 af 29/12/2025)
Specialet	Foreliggende kandidatspeciale udarbejdet af Anna Alici og Julius Jellesen Steffensen vedrørende Moderselskabets ledelsesret og/eller -pligt i datterselskaber
STRFL	Straffeloven, LBK nr. 1294 af 07/11/2025 (konsolideret 10/03/2026 ved LOV nr. 358 af 03/03/2026)
SØIK	Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet
TEU	Traktaten om Den Europæiske Union
TEUF	Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde
ÅRL	Årsregnskabsloven, LBK nr. 402 af 23/03/2026

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	8
2. Problemformulering.....	9
3. Afgrænsning.....	9
4. Metode og kilder.....	10
4.1. Den retsdogmatiske metode.....	10
4.2. Retskilder	11
4.2.1. Loven	11
4.2.2. Forarbejder	12
4.2.3. Retspraksis	12
4.2.4. Retssædvane.....	13
4.2.5. Forholdets natur	13
4.2.6. Øvrige og/eller ikke-bindende retskilder	14
4.2.7. Retslitteratur.....	14
4.2.8. Fortolkning af retskilder.....	14
5. Selskabslovens anvendelsesområde	15
6. Ledelse.....	16
6.1. Ledelsesorganernes opgaver	17
6.1.1. Det centrale kontra det øverste ledelsesorgan	17
6.1.2. Direktionens opgaver	18
6.1.3. Bestyrelsens opgaver.....	19
6.1.4. Tilsynsrådets opgaver.....	20
7. Ansvar	21
7.1. Erstatningsansvar	21
7.1.1. Ledelsesansvar	22
7.1.2. Kapitalejernes erstatningsansvar.....	26
7.1.3. Ledelsesansvar kontra kapitlejeransvar.....	27
7.2. Strafansvar	29
7.3. Sammenfattende.....	31
8. Selskabets interesse	31
8.1. Shareholder value- og Stakeholder value-teorien	32
8.2. Generalklausulerne	33
8.3. Kreditorinteressen.....	34
8.4. Selskabets formål.....	36
8.5. Sammenfattende.....	38
9. Koncerner	38
9.1. Koncernbegrebet.....	38
9.2. Motiv for at indgå i en koncern	38
9.3. Koncernselskaber efter Selskabsloven.....	39
9.4. Koncerninteressen.....	41
9.4.1. Rozenblum-doktrinen kriterier for varetagelse af koncerninteressen	41
9.4.2. Varetagelse af koncerninteressen på bekostning af egeninteressen	43
10. Moderselskabets ledelsesret i datterselskaber	44
10.1. Regulering i Selskabsloven og EU-lovgivning.....	44
10.2. Koncerndefinitionen i Selskabsloven	45
10.3. Rozenblum-doktrinen	49
10.4. Praksis og retssædvane	53
10.5. Forholdets natur	55

11. Moderselskabets ledelsespligt i datterselskaber	58
11.1. Regulering i Selskabsloven mv.	59
11.2. Koncerntilsynspligt og moderselskabsansvar	62
11.2.1. Dansk og EU-konkurrenceret – Civilretligt bødeansvar	62
11.2.2. Bestikkelse – Strafferetligt bødeansvar	68
11.2.3. Satair-dommen – Ledelses- og erstatningsansvar	71
11.3. Koncernledelsespligt.....	73
11.3.1. Miljø og menneskerettigheder (CSDDD)	73
12. Krydsfeltet mellem ret og pligt.....	78
13. Konklusion.....	82
Litteraturliste	85
Bibliografi.....	85
Bøger/Monografi.....	85
Juridiske tidsskrifter og artikler	87
Hjemmesider	89
Øvrigt	90
Lovgivning og øvrige lovtekster.....	91
Dansk	91
EU	93
Domsregister	94
Dansk retspraksis	94
EU-retspraksis	94
Udenlandsk retspraksis	94

1. Indledning

Kapitalselskaber har de seneste mange år været et af de foretrukne valg af selskabsform i det danske erhvervsliv.¹ Dette udspringer i høj grad af kapitalsekskabernes fordele, navnlig kapitalejernes begrænsede hæftelse samt det i anpartsselskaber lave minimumskrav til indskud.² Mange opbygger deres forretning som en koncern af kapitalsekskaber. Dette er blandt andet med henblik på at udnytte kapitalsekskabernes fordele mest muligt, således at de ultimative ejere nyder godt af koncernens risikospredning, stordriftsfordele, sambeskatning mv. Det ses ligeledes i såvel Danmark som på verdensplan, at koncerndannelse er støt stigende.³

I takt med denne stigning er det nødvendigt, at lovgivers regulering er gearret til at kunne håndtere de problematikker, som måtte udspringe af virkelighedens koncerndrift.⁴ SL rummer kun et begrænset antal bestemmelser, der indeholder særregler om koncerner. Der er dermed ikke tale om et komplet koncernretligt regelsæt, men der er desuagtet alligevel en vis koncernregulering.⁵

En af de problematikker, som grundet dets sparsommelige regulering ses diskuteret blandt retsteoretikere, er spørgsmålet om, hvorvidt moderselskabet har hjemmel til at lede dets datterselskaber, samt om det i forbindelse hermed må varetage ”koncerninteressen”.⁶ Problemstillingen er i særdeleshed aktuel, eftersom faktum er, at koncernledelse er udbredt og finder sted i praksis. Afklaringen er dertil også relevant, dersom man de seneste år ser flere øvrige retsområder foretage deres egen regulering af (koncernledelses)forpligtelser til moderselskaber for dets datterselskabers aktiviteter.

Dette Speciale vil først og fremmest søge at afklare, hvad der måtte omfattes af begreberne ”selskabets (egen)interesse” og ”koncerninteresse” med henblik på at fastlægge, hvilke hensyn der er legitime for selskabsledelsen at varetage. I denne forbindelse vil det nærmere undersøges, hvordan et evt. sammenspil mellem disse begreber ser ud.

Dernæst vil det undersøges, hvorvidt der i dansk selskabsret findes en direkte ledelsesret for moderselskabet i dets datterselskaber. Denne undersøgelse vil foretages med afsæt i en gennemgang af de

---

¹ Andersen, P. K. (2024), s. 56.

² Ibid., s. 61ff. og Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 31ff.

³ Andersen, P. K. (2024), s. 58.

⁴ Sørensen, K. E. (2017), afsnit 1 og 2.

⁵ Andersen, P. K. (2024), s. 597ff.

⁶ Sørensen, K. E. (2017), afsnit 2.

fire retskildekategorier med henblik på at fastslå, om en eller flere af disse hjemler en sådan ledelsesret.

Herefter gennemgås visse dele af SL og den omkringliggende lovgivning samt udvalgte øvrige retsområder med henblik på at afklare, om der nogetsteds kan udledes enten generelle eller konkrete (koncern)ledelsespligter for moderselskabet i dets datterselskaber, samt hvilken indflydelse disse måtte have på moderselskabets mulighed for at ifalde ansvar for dets datterselskabers aktiviteter.

Med afsæt i behandlingen af, om der findes en koncernledelsesret og/eller -pligt, sammenholdes disse for at afklare, hvorvidt krydsfeltet mellem disse er harmonisk, samt om der heraf affødes nye problematikker.

2. Problemformulering

Ovenstående udformer sig i følgende problemformulering:

Har moderselskaber en ledelsesret og/eller -pligt i datterselskaber? I givet fald: hvad indeholder disse, og hvordan er krydsfeltet mellem dem?

3. Afgrænsning

Dette Speciale vil udelukkende kredse sig omkring selskabsformen kapitalsselskaber.⁷ Dette skyldes blandt andet, at kapitalsselskaber er karakteriseret ved, at der er begrænset hæftelse for dets kapital-ejere. En diskussion om, hvorvidt moderselskabet kan eller skal lede dets datterselskaber og heraf kan ifalde ansvar, får således større betydning, hvor der ikke er personlig og ubegrænset hæftelse for ejerkredsen. Dertil spiller det også ind, at særligt anparts- og aktieselskaber er nogle af de mest udbredte selskabsformer i Danmark.

Med hensyn til Specialets fokus på ledelsesret og -pligt samt moderselskabsansvar vil fokus være på de rettigheder, forpligtelser og det ansvar, der evt. pålægges moderselskabet som *selskab*. Dermed

---

⁷ Kapitalsselskaber vil derfor også omtales som blot "selskaber" i dette Speciale.

har Specialet ikke til formål fx at undersøge rammerne for, hvornår det enkelte ledelsesmedlem kan ifalde ansvar, og behandlingen af ledelsesansvar efter SL § 361, foretages som udelukkende som led i besvarelse af den overordnede problemformulering. Begreber såsom ”det forretningsmæssige skøn” vil dertil udelukkende behandles, hvor det bidrager til besvarelse af problemformuleringen.

Specialet behandler udelukkende, hvorvidt der i dansk selskabsret findes en generel direkte ledelsesret for danske moderselskaber i dets datterselskaber, som går ud over kapitalejerretten i SL § 76, samt om der findes generelle eller konkrete ledelsespligter for dette, som heraf medfører ansvar. Specialet vil dermed ikke behandle andre måder, hvorpå moderselskabet kan ifalde ansvar, såsom tilfælde af identifikation, hæftelses- eller ansvarsgennembrud, sammenblanding af formuer og andre lignende tilfælde, hvor moder- og datterselskaber reelt ikke er adskilte.

Specialet tager ikke stilling til omkringliggende selskabs- og skatteretlige spørgsmål vedrørende fx ledelsesretten og/eller -pligternes indflydelse på cash pool-ordninger, ulovlig selvfinansiering og lignende.

4. Metode og kilder

De næstkommende underafsnit vil belyse, hvilken metode der er anvendt til at besvare Specialets problemformulering. Yderligere gennemgås de relevante retskilder, samt hvordan disse anvendes i Specialet.

4.1. Den retsdogmatiske metode

Foreliggende Speciale gør brug af den retsdogmatiske metode til besvarelse af problemformuleringen. Den retsdogmatiske metode har til formål at finde ny viden på et givent område af gældende ret gennem systematisk, metodisk og transparant beskrivelse og analyse af retstilstanden og eventuel tvivl om denne.⁸

---

⁸ Munk-Hansen, C. (2022), s. 211f.

Specialet har til formål at klarlægge gældende ret omkring moderselskabets eventuelle ledelsesret og/eller -pligt i dets datterselskaber, og vil i denne forbindelse analysere, i hvilke tilfælde og under hvilke betingelser moderselskabet har en sådan ret eller pligt, herunder hvad disse begreber omfatter og deres rækkevidde. Begreberne vil hernæst sammenholdes i en vurdering af, om disse har en naturlig og hensigtsmæssig sammenhæng, samt om retstilstanden har en klar rettesnor for, hvornår en ret eller pligt foreligger, således at krydsfeltet mellem disse to begreber er uproblematisk.

4.2. Retskilder

Der hersker i Norden en traditionel tilslutning til, at retskilder overordnet kan inddeles i fire hovedgrupper: Loven, retspraksis, retssædvane og forholdets natur.⁹ Dette Speciale vil tage udgangspunkt i såvel bindende som ikke-bindende retskilder.¹⁰ Specialet gør brug af alle fire bindende retskilder i retskildehierarkiet, og inddrager af ikke-bindende retskilder bl.a. lovforarbejder, vejledninger, retslitteratur og andet fortolkningsbidrag.

4.2.1. Loven

Specialet tager i høj grad udgangspunkt i lovgivningen, herunder gennem undersøgelse af SL's regler vedrørende selskabers rettigheder og forpligtelser, selskabets interesse, koncerner mv. I forbindelse med undersøgelsen af disse områder ser Specialet også nærmere på anden lovgivning, som bidrager til klarlæggelsen af retstilstanden vedrørende områderne, begreberne og deres betydning. Med lovgivning forstås her Grundloven samt de retsregler, som afleder deres gyldighed efter denne. Der er tale om en pyramidal opbygning med Grundloven øverst, love efterfølgende og bekendtgørelser nederst.¹¹ I kraft af denne pyramidale opbygning har således både love og bekendtgørelser en høj retskildeværdi.¹²

Specialet vil udover dansk lovgivning navnlig gøre brug af EU-lovgivning, herunder direktiver og forordninger. I den forbindelse skal det bemærkes, at forordninger er umiddelbart anvendelige i dansk

---

⁹ Munk-Hansen, C. (2021), s. 9 og Ewald, J. (2024), s. 34ff.

¹⁰ Ewald, J. (2023), s. 18ff.

¹¹ Ewald, J. (2024), s. 43ff.

¹² Ewald, J. (2023), s. 21.

ret, hvorimod direktiver skal implementeres i dansk ret, førend de får retsvirkning.¹³ EU-retten er en central retskilde i gældende dansk ret, ligesom medlemsstaterne, herunder Danmark, har forpligtet sig til at sikre gennemførelse og implementering af EU-regulering i de respektive medlemsstater, jf. TEU art. 4.¹⁴ Dette kommer også til udtryk i medlemsstaternes pligt til at foretage EU-konform fortolkning af national lovgivning. Således skal national lovgivning fortolkes i overensstemmelse med gældende EU-ret.¹⁵

4.2.2. Forarbejder

Forarbejder er ikke en selvstændig retskilde og har alene vejledende karakter. Domstolene er således ikke bundet af forarbejdernes indhold, men anvender dem som et fortolkningsbidrag til at klarlægge lovens og den enkelte bestemmelses motiv.¹⁶ Dermed er forarbejder et vigtigt element af subjektiv formålsfortolkning, idet denne fortolkningsform er rettet mod lovgivers generelle og bagvedliggende hensigt med bestemmelserne.

4.2.3. Retspraksis

Det følger af Grundlovens § 3, at den dømmende magt er henlagt til domstolene, som dermed udøver en retsskabende og lovfortolkende virksomhed.¹⁷ Domstolenes afgørelser løser ikke blot den konkrete tvist, men skaber ligeledes præcedens for fremtidige afgørelser af tilsvarende karakter og sætter dermed sit præg på gældende ret.¹⁸ Afgørelsens præjudikatværdi afhænger af en række forskellige elementer. Der lægges blandt andet vægt på, om afgørelsen er konkret eller generelt begrundet, om der er tale om en nyere eller ældre dom samt om denne er afsagt med dissens. Det tillægges desuden betydning, hvilken instans der har afsagt dommen. En dom afsagt af Højesteret har større præjudikatværdi end en landsretsdom, som ligeledes har større præjudikatværdi end en byretsdom.¹⁹

---

¹³ Evald, J. (2024), s. 71.

¹⁴ TEU, art. 4. Link: <https://www.eu.dk/da/dokumenter/traktater/traktaten-eu?rfd=1> (sidst besøgt 10/05/2026), samt Sørensen, K. E. & Danielsen, J. H. (2025), s. 173-175.

¹⁵ Sørensen, K. E. & Danielsen, J. H. (2025), s. 173-181.

¹⁶ Munk-Hansen, C. (2022), s. 269ff.

¹⁷ LOV nr. 169 af 05/06/1953, § 3. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/1953/169> (sidst besøgt 10/05/2026) og Evald, J. (2024), s. 25.

¹⁸ Munk-Hansen, C. (2021), s. 65ff.

¹⁹ Ibid., s. 66ff.

Specialet vil, udover dansk retspraksis, gøre brug af afgørelser afsagt af EU-Domstolen.²⁰ Dette er tilfældet, da EU-retten – og dermed også dens praksis – har betydelig indvirkning på dansk ret.²¹

Der vil i Specialet endvidere blive inddraget retspraksis, som ikke har direkte retskildeværdi i dansk ret og udelukkende tjener som inspirationsbidrag. Specialet fokuserer blandt andet på den franske højesteretsdom, Rozenblum-dommen²², der danner grundlag for Rozenblum-doktrinen.

4.2.4. Retssædvane

Retssædvaner betegner en adfærd, som er fulgt almindeligt, stadigt og længe ud fra en forudsætning om, at man er retligt forpligtet og berettiget hertil.²³ Begrebet anvendes hovedsageligt i de situationer, hvor gældende ret ikke alene udspringer af formel lovgivning, men også af adfærd og kutymen i praksis.²⁴ Denne retskilde er relevant at omtale, idet Specialet undersøger, hvorvidt en eventuel retssædvane kan legitimere varetagelse af koncerninteressen samt en direkte ledelsesret for moderselskabet i dets datterselskaber.

4.2.5. Forholdets natur

Forholdets natur er en retskilde, der først kommer i spil, når og hvis der ikke kan findes hjemmel i de øvrige retskilder. Der er tale om situationer, hvor der mangler en retlig præmis eller et hjemmelsgrundlag, og det er derfor op til retsnavenderen (ofte en dommer) at formulere eller konstruere dette på grundlag af sagens konkrete omstændigheder.²⁵ Det vil i dette Speciale blive undersøgt, hvorvidt forholdets natur kan legitimere varetagelse af koncerninteressen samt moderselskabets eventuelle ledelsesret i dets datterselskaber.

---

²⁰ Den Europæiske Unions Domstol. *Retten* (u.d.). Link: https://curia.europa.eu/site/jcms/d2_5094/da/retten (sidst besøgt 10/05/2026).

²¹ Se Munk-Hansen, C. (2021), s. 47ff., hvor forfatteren beskriver EU-Domstolens rolle som selvstændigt retsskabende, eftersom den anvender en udviklingsorienteret fortolkningsstil.

²² Rozenblum et Allouche (1985), Cass. crim.

²³ Evald, J. (2023), s. 55.

²⁴ Evald, J. (2024), s. 110-111 og Evald, J. (2023), s. 55ff.

²⁵ Evald, J. (2024), s. 98-99.

4.2.6. Øvrige og/eller ikke-bindende retskilder

Specialet gør brug af diverse ikke-bindende og/eller øvrige retskilder. Dette er fx kilder, der arbejder ud fra et ”følg eller forklar”-princip, såsom Anbefalinger for god selskabsledelse²⁶. Derudover tager Specialet også kilder såsom vejledninger og cirkulærer i betragtning i sin klarlæggelse af gældende dansk ret.

4.2.7. Retslitteratur

Specialet gør brug af retslitteratur i det omfang, dette bidrager til at danne en forståelse for det pågældende retsområde. Retslitteraturen anvendes udelukkende som fortolkningsbidrag og har ikke reel retskildeværdi.²⁷ Dermed skal anvendelse ske med en vis kritisk tilgang. Specialet anvender retslitteratur, som er udarbejdet af forskellige retsteoretikere med divergerende og dissenterende syn på retstilstanden. Dette brogede udvalg er nødvendigt, idet det er en fundamental del af den retsdogmatiske metode at fremlægge den fuldstændige og objektive retstilstand, hvormed også retlig tvivl og uoverensstemmelser skal belyses. Fokus ved anvendelsen af retslitteratur vil være på disses argumentation, deres henvisning til hjemmel samt på om indholdet er ajourført og tidssvarende.

4.2.8. Fortolkning af retskilder

Specialet vil foretage lovfortolkning, heraf navnlig ordlydsfortolkning, subjektiv formålsfortolkning og direktivkonform fortolkning.²⁸ Udgangspunktet for al lovfortolkning er ordlydsfortolkning.²⁹ Her tages dels udgangspunkt i ordenes leksikalske betydning, dels ser på ordenes betydning i konteksten. Derimod søger formålsfortolkning tilbage til lovgivers hensigt med reglerne ved blandt andet at se på lovens forarbejder, efterarbejder og eventuelle formålsbestemmelser.³⁰ Dog skal lovgivning, der implementerer et EU-direktiv, i udgangspunktet udelukkende fortolkes direktivkonformt. Med dette menes, at domstolene er forpligtet til at fortolke loven i overensstemmelse med det bagvedliggende

---

²⁶ Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023). Link: <https://corporategovernance.dk/gældende-anbefalinger-god-selskabsledelse> (sidst besøgt 10/05/2026). Vær opmærksom på, at anbefalingerne og det medfølgende ”følg eller forklar”-princip kun gælder for børsnoterede selskaber.

²⁷ Munk-Hansen, C. (2022), s. 397ff.

²⁸ Ibid., s. 305.

²⁹ Evald, J. (2024), s. 59.

³⁰ Munk-Hansen, C. (2022), s. 310-312.

direktiv, og det vil derfor ikke være korrekt at foretage fortolkning ud fra nationale fortolkningsregler, såsom fx ordlydsfortolkning.³¹

5. Selskabslovens anvendelsesområde

SL udgør det centrale lovgrundlag for behandlingen af selskabsretlige problemstillinger i dansk ret. Dansk selskabsret er formet af den gældende lovgivning, navnlig SL, Erhvervsvirksomhedsloven (lov om visse erhvervsdrivende virksomheder) m.fl.³², og suppleres af EU-retten, retspraksis og juridisk teori.³³

En nærmere forståelse af SL's anvendelsesområde er afgørende for at afgrænse, hvilke selskaber og koncernrelationer der omfattes af analysen af et moderselskabs eventuelle ret og pligt til at lede sit datterselskab.

SL's anvendelsesområde er fastlagt i § 1, stk. 1, hvorefter loven finder anvendelse for alle kapital-selskaber. Begrebet "kapitalselskab" omfatter ud over aktieselskaber og anpartsselskaber også partnerselskaber, jf. SL § 5, nr. 1, 2 og 23. Kapital-selskaberne omfattes af SL deler nogle centrale karakteristika. For det første skal de have en selskabskapital, der opgøres i danske kroner eller euro, jf. SL § 4, stk. 1. For det andet skal selskabskapitalen minimum udgøre 20.000 kr. i anpartsselskaber og 400.000 kr. i aktieselskaber, jf. SL § 4, stk. 2.

Kapital-selskaberne hæfter over for deres forpligtelser med hele deres formue, mens kapitalejernes hæftelse er begrænset til deres indskud, der udgør selskabskapitalen, jf. SL § 1, stk. 2 og § 5, nr. 32.³⁴

Særligt aktieselskabsformen har haft en væsentlig rolle i udviklingen af det moderne industrisamfund, idet formen muliggør, at betydelig risikovillig kapital kan tilvejebringes, samtidig med at den enkelte kapitalejers personlige økonomiske risiko er begrænset til deres indskud.³⁵ Dette forklarer også,

---

³¹ Ibid., s. 290.

³² Schaumburg-Müller, P. (2020), s. 21f.

³³ Omtalen af "dansk selskabsret" i Specialet vil af hensyn til Specialets afgrænsning dog kun relatere sig til dansk kapital-selskabsret.

³⁴ Schaumburg-Müller, P. (2020), s. 147f.

³⁵ Andersen, P. K. (2024), s. 56 og Munck, N. & Kristensen, L. H. (2014), s. 229.

hvorfor aktieselskaber (og i nyere tid tillige anpartsselskaber) ofte indtager en central rolle som moderselskaber i koncernstrukturer.

SL er systematisk opbygget som et ”byggeklodssystem”, hvor en række regler finder anvendelse på alle kapitalselskaber, mens andre regler alene gælder for henholdsvis aktieselskaber eller anpartsselskaber.³⁶ SL regulerer kapitalselskabets livscyklus fra stiftelse (SL §§ 22-44) til opløsning (SL §§ 216-235), samt de centrale forhold vedrørende selskabets organisation, ledelse og kapitalejere.³⁷

I det omfang både moder- og datterselskab er kapitalselskaber omfattet af SL, vil deres interne ledelsesstruktur, kompetencefordeling og ejerbeføjelser således være reguleret af SL’s regler om selskabs- og koncernledelse. Specialet fokuserer på sådanne koncernforhold, hvor moderselskabet udøver bestemmende indflydelse over et eller flere datterselskaber, der ligeledes er kapitalselskaber. På baggrund af dette er det nødvendigt nærmere at undersøge SL’s regler for selskabs- og koncernledelse for at klarlægge, om – og i givet fald i hvilket omfang – der kan udledes en ret eller pligt for moderselskabet til at lede datterselskabet samt grænserne for udøvelsen af en sådan ledelsesret.

6. Ledelse

Det er indledningsvist relevant at udpensle, hvad ledelsesorganernes opgaver er og indebærer, da en klassificering af, om noget er et ledelsesanliggende eller en ledelsesopgave, får betydning for behandlingen af, om moderselskabet kan siges at have en generel direkte ledelsesret og/eller konkrete eller generelle ledelsespligter i dets datterselskaber, se afsnit 10 og 11.

Reglerne for ledelse i kapitalselskaber er primært reguleret i SL’s kapitel 7 om kapitalselskabets ledelse m.v. SL’s kapitel 7 indledes af SL § 111, som regulerer de basale krav til kapitalselskabers ledelsesstruktur. Bestemmelsen giver kapitalselskabet og dets kapitalejere mulighed for at vælge mellem forskellige ledelsesstruktur: (a) direktion og bestyrelse, jf. stk. 1, nr. 1, (b) direktion, jf. stk. 1, nr. 2, 1. pkt., og (c) direktion og tilsynsråd, jf. stk. 1, nr. 2, 2. pkt. I aktieselskaber er det dog ikke muligt at lade en direktion alene udgøre selskabets ledelse, idet der enten skal være en bestyrelse eller et

---

³⁶ Andersen, P. K. (2024), s. 48f.

³⁷ 2008/1 LSF 170, afsnit ”Bemærkninger til lovforslaget”, underafsnit 1. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_fremsat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

tilsynsråd, jf. SL § 111, stk. 1. Såfremt det ønskes, at selskabet skal ledes af en direktion, skal direktionen således ansættes og være underlagt tilsyn af et tilsynsråd.³⁸

Fælles for de i SL § 111, stk. 1, mulige selskabsstrukturer er, at selskabet har en direktion. I selskaber med både bestyrelse og direktion varetager direktionen den daglige ledelse, mens bestyrelsen har den overordnede og strategiske ledelse, jf. lovbemærkningerne til SL § 111³⁹, SL §§ 115 og 117, stk. 1.⁴⁰

På trods af at disse ledelsesorganer udgør selskabets ledelse, er det øverste selskabsorgan som udgangspunkt altid generalforsamlingen. Generalforsamlingen er dermed det organ, hvor kapitalejerne udøver deres overordnede ejerbeføjelser, og hvorfra de, gennem vedtægtsændringer og valg af ledelse, udøver den ultimative ejerkontrol med selskabet.

Det indebærer dog ikke, at generalforsamlingen eller bestyrelsen kan overtage direktionens opgave om at varetage den daglige ledelse af selskabet.⁴¹ Retspraksis har cementeret, at de forskellige selskabsorganer skal holde sig inden for rammerne af deres arbejde. Dette er illustreret i U.1967.41 H, hvor en hovedaktionærs beslutning om opsigelse af selskabets direktør blev anset for ugyldig, eftersom opsigelse af selskabets direktør anses for at være et bestyrelsesanliggende. Dommen understreger, at selskabsorganerne skal respektere den lovbestemte kompetencefordeling mellem organerne.⁴²

6.1. Ledelsesorganernes opgaver

6.1.1. Det centrale kontra det øverste ledelsesorgan

I kapitalselskaber sondres der i SL mellem to typer af ledelsesorganer: Det centrale ledelsesorgan og det øverste ledelsesorgan. Begreberne anvendes som samlebetegnelser og kan i praksis være sammenfaldende. SL § 5, nr. 4 og 5, definerer begreberne og angiver, hvilket ledelsesorgan der er hhv. det centrale og det øverste ledelsesorgan afhængigt af den valgte ledelsesstruktur.⁴³

---

³⁸ Christensen, J. S. (2024), s. 437f. og Munck, N. & Kristensen, L. H. (2014), s. 290.

³⁹ 2008/1 LSF 170, afsnit ”Til § 111”. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_frem-sat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

⁴⁰ Christensen, J. S. (2024), s. 438f.

⁴¹ Ibid. Se dog Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 2.2.3. Link: <https://corporategovernance.dk/2-bestyrelsens-opgaver-og-ansvar> (sidst besøgt 10/05/2026).

⁴² U.1967.41 H. Se også Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 2.2.3 og 3.2.2. Link: <https://corporategovernance.dk/gældende-anbefalinger-god-selskabsledelse> (sidst besøgt 10/05/2026).

⁴³ Christensen, J. S. (2024), s. 436f.

Sondringen afspejler, at SL's bestemmelser om ledelsens rettigheder, opgaver og forpligtelser undertiden retter sig mod det organ, der har de egentlige ledelsesmæssige funktioner (det centrale ledelsesorgan), og undertiden mod det organ, der primært udøver kontrol og tilsyn (det øverste ledelsesorgan).⁴⁴

Som eksempler på pligter, der påhviler det centrale ledelsesorgan, kan nævnes: (a) ansvaret for rettidig registrering og offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. SL § 9, stk. 2, og § 10, stk. 2, (b) ansvaret for, at erhvervelse af aktiver fra kapitalejere og ledelsesmedlemmer ikke er til skade for selskabet og dets kreditorer, jf. SL § 42, og (c) pligten til at sikre førelse af ejerbogen, jf. SL § 50.

Det øverste ledelsesorgan har derimod bl.a. ansvaret for: (a) at underskrive revisionsprotokollen, jf. SL § 129, (b) at udarbejde og forelægge en vederlagspolitik i børsnoterede selskaber, jf. SL § 139, og (c) at fastsætte måltal for kønssammensætningen blandt de generalforsamlingsvalgte medlemmer af det øverste ledelsesorgan, jf. SL § 139 c, stk. 1, nr. 1.

6.1.2. Direktionens opgaver

Hvor der i SL ikke er behov for en samlebetegnelse, omtales organerne blot direkte; direktionen, bestyrelsen eller tilsynsrådet. SL regulerer i endnu højere grad regler og krav vedrørende disse konkrete organer end for samlebetegnelserne som helhed. Organernes rettigheder, forpligtelser og opgaver afhænger i stor grad af, hvilken ledelsesstruktur, der er valgt, jf. SL § 111, stk. 1.

Direktionens opgaver er navnlig reguleret i SL §§ 117-118 a, der fastlægger direktionens ledelsesbeføjelser og -pligter i de forskellige ledelsesmodeller.⁴⁵

Direktionens opgaver i selskaber med både direktion og bestyrelse lyder således, jf. SL § 117, stk. 1:

”Efter SL § 117, stk. 1, varetager direktionen i kapital-selskaber med både bestyrelse og direktion den daglige ledelse af selskabet og skal følge de retningslinjer og anvisninger udstukket af bestyrelsen. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning, som direktionen kun kan foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen.”

---

⁴⁴ 2008/1 LSF 170, afsnit ”Til § 5”. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_frem-sat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

⁴⁵ Munck, N. & Kristensen, L. H. (2014), s. 295.

Det fremgår af bestemmelsen, at direktionens opgaver som udgangspunkt er begrænset til den daglige ledelse, ligesom direktionen er underlagt og skal følge de af bestyrelsen fastsatte retningslinjer og anvisninger. Dermed har direktionen til opgave at omsætte bestyrelsens beslutninger og anvisninger til praksis, bl.a. ved selv at træffe supplerende og kompletterende beslutninger og dispositioner.⁴⁶ Udtrykket ”daglig ledelse” omfatter de beslutninger og dispositioner, som vedrører selskabets almindelige, daglige drift. Dette kan fx være indgåelse af aftaler om indkøb eller salg af varer eller ansættelse og afskedigelse af medarbejdere. Selv om et forhold efter sin karakter hører under den daglige ledelse, kan bestyrelsen beslutte, at et konkret anliggende skal forelægges bestyrelsen. Bestyrelsen kan imidlertid ikke organisere sit arbejde på en måde, hvor den reelt overtager den daglige ledelse, eftersom dette ville stride mod den lovbestemte kompetencefordeling.⁴⁷

I selskaber hvor ledelsesorganerne enten består af en direktion og et tilsynsråd eller udelukkende af en direktion, lyder direktionens opgaver således, jf. SL § 117, stk. 2:

”I kapitalselskaber omfattet af § 111, stk. 1, nr. 2, skal direktionen varetage såvel den overordnede og strategiske ledelse som den daglige ledelse. Direktionen skal desuden sikre en forsvarlig organisation af kapitalselskabets virksomhed.”

Det kan af ovenstående udledes, at direktionen i selskaber omfattet af bestemmelsen både varetager den daglige ledelse og den overordnede og strategiske ledelse.⁴⁸

6.1.3. Bestyrelsens opgaver

I selskaber der har valgt en ledelsesstruktur efter SL § 111, stk. 1, nr. 1, påhviler der efter SL § 115, bestyrelsen en række overordnede ledelses- og tilsynsopgaver.⁴⁹

Den overordnede ledelse omfatter bl.a. udformning af selskabets politikker og strategier, eks. vedrørende opkøb af virksomheder, større ændringer i evt. produktsortiment samt forholdet til selskabets kapitalejere. Derudover omfattes også væsentlige, enkeltstående dispositioner, såsom optagelse af

---

⁴⁶ Christensen, J. S. (2024), s. 438.

⁴⁷ Ibid., s. 440.

⁴⁸ Ibid., s. 442.

⁴⁹ Ibid.

ikke-uvæsentligt store lån eller køb og salg af fast ejendom. Det er relevant at bemærke, at en sådan oplystning ikke er absolut, men skal ses i kontekst til den konkrete drift.⁵⁰

Bestyrelsens opgaver er reguleret i SL § 115, nr. 1-5, som foreskriver, at bestyrelsen skal påse, at: 1) bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en efter kapitalselskabets forhold tilfredsstillende måde, 2) der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller, 3) bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om selskabets finansielle forhold, 4) direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer, og 5) at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt og tilstrækkeligt til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.⁵¹

6.1.4. Tilsynsrådets opgaver

Har selskabet valgt en ledelsesmodel efter SL § 111, stk. 1, nr. 2, kan ledelsen bestå af en direktion og et tilsynsråd. Tilsynsrådets opgaver er reguleret i SL § 116, hvis indhold i det væsentlige svarer til SL § 115, nr. 1-5 om bestyrelsens opgaver, se derfor blot gennemgangen i afsnit 6.1.3.

I selskaber med direktion og tilsynsråd varetager direktionen den daglige samt den overordnede og strategiske ledelse, mens tilsynsrådet alene har tilsyns- og kontrolfunktioner.⁵² Tilsynsrådet har således ingen selvstændige ledelsesbeføjelser, men kan i vedtægterne tillægges godkendelseskompetence i forhold til særligt indgribende dispositioner, forudsat at ledelsen ikke reelt overføres fra direktionen til tilsynsrådet.

Tilsynsrådets begrænsede rolle afspejles også i reglerne om repræsentation. Efter SL § 135, stk. 1 og 2, repræsenteres selskabet udadtil af direktionen (og bestyrelsen), mens medlemmer af tilsynsrådet som udgangspunkt ikke kan tegne selskabet. Kun i særlige tilfælde, hvor der anlægges sag mod direktionen, eller hvor direktionen er inhabil, kan tilsynsrådet repræsentere selskabet, jf. SL § 135, stk. 4.⁵³

---

⁵⁰ Ibid., s. 440.

⁵¹ Munck, N. & Kristensen, L. H. (2014), s. 293. Se også Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 2.1.3 og 5.1.1. Link: <https://corporategovernance.dk/gaeldende-anbefalinger-god-selskabsledelse> (sidst besøgt 10/05/2026).

⁵² Munck, N. & Kristensen, L. H. (2014), s. 294.

⁵³ Christensen, J. S. (2024), s. 442f.

7. Ansvar

Det er relevant at behandle, hvornår ledelsesorganerne og kapitalejerne kan siges at have handlet ansvarspådragende samt hvad dette medfører af konsekvenser. Forbryder ledelsen (dets medlemmer) sig med sine pligter, som behandlet i afsnit 6.1.1.-6.1.3., kan dette således medføre ledelses-, erstatnings- og/eller strafansvar. Tilsvarende kan kapitalejere under visse omstændigheder handle ansvarspådragende. Disse ansvarsregler har relevans for besvarelse af problemformuleringen, i de tilfælde, hvor der bliver statueret en eventuel ledelsesret og/eller -pligt, hvorved moderselskabet kan ifalde ansvar for at bryde med disse.

Ledelsesorganerne og kapitalejerne indtager en central position i selskabet, idet de gennem ledelse, kontrol og ejerbeføjelser træffer væsentlige beslutninger på selskabets vegne. Deres dispositioner, eller undladelse heraf, kan have betydelig indvirkning på selskabet, dets kapitalejere, kreditorer og øvrige interessenter. Det er derfor afgørende, at der består en retlig mekanisme, som kan pålægge ledelsesorganerne og kapitalejerne et ansvar, hvis de handler uforsvarligt eller illoyalt.

Det følger af SL kapitel 22, at enhver person, som foretager beslutninger i selskabet eller disponerer på dets vegne, kan ifalde et erstatningsansvar, hvis denne har forsømt sine pligter i selskabet. Dette gælder blandt andet ledelsen og generalforsamlingen.⁵⁴ SL kapitel 23 foreskriver ydermere, at der i nogle tilfælde ligeledes kan være tale om et strafansvar, hvis forsømmelsen har været af grov karakter. De følgende afsnit vil søge at belyse, hvornår ledelsen og kapitalejere kan ifalde et erstatningsansvar, samt hvornår juridiske personer kan ifalde strafansvar.⁵⁵

7.1. Erstatningsansvar

Erstatningsretten regulerer de situationer, hvor en person pålægges at betale erstatning til en skadelidt som følge af en ansvarspådragende handling eller undladelse. Erstatningen udgør et krav på en pengeydelse, der skal dække det økonomiske tab, som skadelidte har lidt.⁵⁶

---

⁵⁴ Andersen, P. K. (2024), s. 543ff.

⁵⁵ Strafansvar for fysiske personer (dvs. også ledelsesmedlemmerne personligt) vil således af hensyn til Specialets afgrænsning ikke behandles.

⁵⁶ Eyben, B. V. & Isager, H. (2024), s. 23.

I selskabsretlig sammenhæng er erstatningsansvaret for selskabets centrale aktører reguleret i SL kapitel 22. Kapitlet fastlægger bl.a. erstatningsansvaret for stiftere og medlemmer af ledelsen, jf. SL § 361, samt for kapitalejere, jf. SL § 362. Begge bestemmelser bygger på dansk rets almindelige erstatningsretlige principper, og forudsætter, at de almindelige erstatningsbetingelser; tab, ansvarsgrundlag, kausalitet og adækvans, kumulativt er opfyldt.⁵⁷

7.1.1. Ledelsesansvar

SL § 361, stk. 1, 1. pkt., foreskriver, at bestyrelses- eller direktionsmedlemmer, der under udførelsen af deres hverv forsætteligt eller uagtsomt tilføjer selskabet eller kapitalejerne skade, kan ifalde et erstatningsansvar. Dertil anfører 2. pkt., at såfremt førnævnte tilføjer en tredjemand skade, kan også dette medføre et ansvar.

Bestemmelsen fastlægger ikke et objektivi hæftelsesansvar for fejl begået af selskabet, hvorfor ledelsen ikke automatisk er ansvarlig for virksomhedens eventuelle fejl eller andre ansvarspådragende handlinger.⁵⁸ Tværtimod skal det vurderes, om ledelsen har handlet ansvarspådragende, førend der kan statueres et ansvar, ligesom de erstatningsretlige betingelser skal være opfyldt.

Det faktum, at de erstatningsretlige betingelser er kumulative, har den betydning, at selv ved culpøs adfærd, kan der ikke statueres erstatningsansvar uden et økonomisk tab, der kan henføres til den ansvarspådragende adfærd.⁵⁹ SL § 361, stk. 1, fastlægger ikke et særligt ansvarsgrundlag, hvorfor det således må være dansk rets almindelige culperegulering, der skal lægges til grund.⁶⁰ Culpabedømmelsen foretages på grundlag af de handlenormer, der følger af selskabslovgivningen og selskabets vedtægter. Bedømmelsen suppleres yderligere af uskrevne handle-, omsorgs- og loyalitetsforpligtelser.⁶¹

Som anført i afsnit 6.1.3., skal bestyrelsen varetage den overordnede og strategiske ledelse af selskabet, ligesom den har en række pligter, som denne skal påse.⁶² Blandt disse forpligtelser påhviler det bestyrelsen at føre tilsyn med, at selskabet besidder det fornødne kapitalberedskab til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser. I det tilfælde, hvor bestyrelsen ikke påser, at selskabet

---

⁵⁷ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 604.

⁵⁸ Ulfbeck, V. (2021), s. 201.

⁵⁹ Werlauff, E. (2020), s. 13ff. og Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 621.

⁶⁰ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 605.

⁶¹ Ibid., s. 625ff.

⁶² LBK nr. 331 af 20/03/2025, § 115. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/331> (sidst besøgt 10/05/2026).

ikke har tilstrækkelig likviditet, kan den ifalde ansvar.⁶³ Dette var således tilfældet i U.2011.1290 H (Erleben-dommen), hvor en bestyrelsesformand havde handlet ansvarspådragende ved at have forholdt sig passivt og ikke ført tilsyn med selskabets økonomi, hvorved selskabets kreditorer, og dermed konkursboet, led et tab. Bestyrelsesformanden tilsidesatte således pligten til at sikre og føre tilsyn med, at der var tilstrækkeligt kapitalberedskab i selskabet, jf. SL § 115, nr. 5. Dommen illustrerer ligeledes, at ledelsen også kan ifalde ansvar som følge af passivitet, og dermed ikke blot ved aktive handlinger.⁶⁴

En person, der ikke var medlem af ledelsen på tidspunktet for den ansvarspådragende disposition, kan alt andet lige ikke pålægges ansvaret for udførelsen af denne. Dog kan der statueres et ansvar for undladelse af at bringe et retsstridigt forhold til ophør, når ledelsesmedlemmet på et senere tidspunkt bliver bekendt eller burde være blevet bekendt med dette – også selvom ledelsesmedlemmet først er indtrådt i ledelsen efter tidspunktet for dispositionen.⁶⁵ Dette blev således statueret i U.1979.777 V (Købmandsselskabsdommen), hvor tre bestyrelsesmedlemmer ikke gennemlæste selskabets regnskab og derfor ikke opdagede, at der var foretaget ulovlige aktionærlån i selskabet. Bestyrelsesmedlemmerne undlod således at opfylde deres pligter, hvormed de blev erstatningsansvarlige over for likvidationsboet. Denne forsømmelse af at føre kontrol vil formentligt i dag svare til en tilsidesættelse af SL § 115, nr. 1 og 5. Dommen illustrerer, at ledelsesmedlemmer kan pålægges ansvar ved senere indtræden i ledelsen, hvis de undlader at forsøge at udbedre et retsstridigt forhold, når de bliver eller burde være blevet bekendte med dette.⁶⁶

7.1.1.1. Håbløshedstidspunktet

Ved vurderingen af, om der kan statueres et ledelsesansvar i medfør af SL § 361, stk. 1, indgår det som et centralt moment, i hvilket omfang ledelsesmedlemmerne har efterlevet de forpligtelser, der følger af bestyrelsens opgaver i SL § 115 og direktionens opgaver i SL § 118. Blandt andet pålægges bestyrelsen påse (SL § 115, nr. 5), og direktionen at sikre (SL § 118, stk. 2), at selskabets

---

⁶³ Christensen, J. S. (2024), s. 437-440. Se også Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 2.1.3. Link: <https://corporategovernance.dk/2-bestyrelsens-opgaver-og-ansvar> (sidst besøgt 10/05/2026).

⁶⁴ U.2011.1290 H.

⁶⁵ Andersen, P. K. (2024), s. 551.

⁶⁶ U.1979.777 V.

kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, således at selskabet rummer tilstrækkelig likviditet til at kunne opfylde dets nuværende og fremtidige forpligtelser.⁶⁷

I ovenstående vurdering af kapitalberedskabet spiller håbløshedstidspunktet en afgørende rolle. Håbløshedstidspunktet betegner det tidspunkt, hvor ledelsen indser eller burde indse, at selskabets økonomiske situation er så alvorlig, at en videreførelse af driften må anses for udsigtsløs, idet selskabet fra dette tidspunkt ikke kan reddes.⁶⁸ Der er ikke tale som et formelt insolvenstidspunkt i konkursretlig forstand, men nærmere et selskabs- og erstatningsretligt vurderingstidspunkt, hvor det ikke længere er forsvarligt at fortsætte driften, fordi yderligere drift med overvejende sandsynlighed vil påføre kreditorerne yderligere tab. Såfremt bestyrelsen eller direktionen fortsætter driften ud over håbløshedstidspunktet, risikerer ledelsesmedlemmerne at ifalde erstatningsansvar efter SL § 361, stk. 1.⁶⁹ KL § 157, stk. 2, nr. 6, viser som støtte hertil, at forsættelse af driften efter det tidspunkt, hvor ledelsen måtte have indset, at videreførelse ville medføre væsentligt tab for fordringshaverne, er et udtrykkeligt eksempel på groft uforsvarlig forretningsførelse. Ledelsen har således en ret og pligt til at sikre selskabets kapitalberedskab og dermed søge at lede selskabet ud af økonomisk uføre, men ligeledes til at stoppe driften og dermed foretage tabsbegrænsning, hvor videreførelse er udsigtsløs.

Håbløshedstidspunktet blev behandlet i U.1998.1137 H (Fodbold-dommen), der angik spørgsmålet om, hvorvidt bestyrelsen i en fodboldklub havde videreført selskabets drift ud over håbløshedstidspunktet.⁷⁰ Både landsretten og Højesteret lagde til grund, at ledelsen var bekendt med selskabets økonomisk alvorlige situation, og at bestyrelsesmedlemmerne uforsvarligt havde opretholdt driften efter håbløshedstidspunktet, idet de burde have indset, at fortsættelse af selskabets drift ville være under-skudsgivende og medføre yderligere tab for selskabet.⁷¹ På denne baggrund fastslog Højesteret, at bestyrelsesmedlemmerne havde handlet ansvarspådragende ved at fortsætte driften udover håbløshedstidspunktet.⁷²

I forbindelse med vurderingen af, hvorvidt driften er videreført udover håbløshedstidspunktet, tillægges ledelsen en betydelig skønsmargin i sine beslutninger og handlinger vedrørende selskabet og dets

---

⁶⁷ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 644.

⁶⁸ Ibid., s. 645.

⁶⁹ Mortensen, J. B. & Nielsen, M. B. (2018), s. 34.

⁷⁰ U.1998.1137 H.

⁷¹ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 645

⁷² U.1998.1137 H, afsnit ”Højesterets bemærkninger”.

videre drift. Denne margin udspringer af ”det forretningsmæssige skøn”, som uddybes i det følgende afsnit.

7.1.1.2. Det forretningsmæssige skøn

Det forretningsmæssige skøn knytter sig til ledelsens frihed til at foretage dispositioner i forretningsmæssigt øjemed. Udtrykket benævnes også som ”business judgement rule” og har været fast forankret i dansk selskabsret siden U.1977.274 H (Havemann-dommen). I dommen accepterede Højesteret, at bestyrelsen fortsatte driften og modtog varer på kredit i en kort periode, fordi der stadig var realistiske forhandlingsmuligheder, og at det derfor ikke var uforsvarligt at forsøge at redde virksomheden.⁷³

Som tidligere beskrevet i afsnit 6.1., spænder bestyrelsen og direktionens opgavefelt bredt. I den forbindelse er det nærliggende, at der vil blive truffet fejlbehæftede og tabsforvoldende beslutninger som en del af selskabets forretningsførelse. Det vil derfor synes usammenhængende, hvis ledelsen skulle ifalde et ansvar for hver fejlbehæftede og tabsforvoldende beslutning, som denne foretager sig i sin ledelsestid. Ledelsen må derfor tillægges en vis skønsmargin, når den udfører dets opgaver, således at ikke alle fejlbehæftede og tabsforvoldende dispositioner udmønter sig i et erstatningsansvar. Når det skal vurderes, hvorvidt ledelsen har handlet inden for den tilladte skønsmargin, er det afgørende for fastlæggelsen af skønsmarginens omfang, hvilke interessesubjekter, der er blevet tilgodeset ved dispositionen, samt om beslutningen kan rummes inden for rammerne af en forsvarlig ledelsesadfærd. Domstolene er således mere tilbøjelige til at respektere en videre skønsmargin, når dispositionen er truffet på et forsvarligt informationsgrundlag, i selskabets interesse og uden nærliggende interessekonflikter.⁷⁴

Rækkevidden af det forretningsmæssige skøn fik blandt andet betydning i U.2019.1907 H (Capinordic-dommen), hvor et selskab der drev en risikobetonet forretningsmodel, senere hen gik konkurs. I Højesterets stillingtagen til, hvorvidt ledelsen havde handlet ansvarspådragende i deres forretningsførelse, lagde de blandt andet til grund, at det forretningsmæssige skøn skal foretages på et forsvarligt grundlag. I den forbindelse udtalte Højesteret, at ledelsen har et forretningsmæssigt skøn, når de disponerer på selskabets vegne, blot dispositionen ikke er foretaget ud fra øvrige og for selskabet

---

⁷³ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 629 og U.1977.274 H.

⁷⁴ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 627ff.

uvedkommende hensyn.⁷⁵ I sådanne situationer må der stilles skærpede krav til, at ledelsen har sikret, at selskabets interesser er behørigt varetaget og ikke tilsidesat.⁷⁶

Ud fra ovenstående kan det samlet konkluderes, at det forretningsmæssige skøn spiller en rolle i culpabedømmelsen i SL § 361, stk. 1: Jo mere en disposition foretages på et forsvarligt grundlag, desto mindre er sandsynligheden for, at handlingen er culpøs. Det forretningsmæssige skøn har derfor også betydning i koncernforhold: Det forretningsmæssige skøn kan medføre en vis forsvarlighed og heraf spillerum for dispositioner, som på kort sigt ikke direkte gavner datterselskabet, men som på koncernniveau er forretningsmæssigt begrundede. Dette spillerum er dog fortsat betinget af, at dette kan rummes inden for reglerne om varetagelse af (datter)selskabets egeninteresse, se afsnit 8.

7.1.2. Kapitalejernes erstatningsansvar

SL § 362, stk. 1, foreskriver, at en kapitalejer skal erstatte tab, som vedkommende forsætligt eller groft uagtsomt har tilføjet selskabet, andre kapitalejere eller tredjemand. Bestemmelsen fastsætter dermed et skærpet skyldkrav, idet simpel uagtsomhed ikke er tilstrækkelig til at statuere ansvar for kapitalejere.⁷⁷

I modsætning til ledelsen har kapitalejere ingen generel pligt til at deltage i selskabets drift eller kontrol. En kapitalejer har således som udgangspunkt ingen pligt til at møde eller stemme på generalforsamlingen, og en kapitalejer, der alene forholder sig passiv som investor, vil normalt ikke ifalde ansvar.⁷⁸ Derimod kan en kapitalejer ifalde ansvar, hvis vedkommende aktivt medvirker til skadevoldende dispositioner. Forarbejderne til SL § 362, nævner fx, at en kapitalejer kan ifalde ansvar ved på generalforsamlingen at stemme for godkendelse af et årsregnskab, som vedkommende ved er urigtigt, eller for en disposition, som kapitalejeren ved vil påføre selskabet tab og samtidig tilgodese kapitalejeren selv eller andre kapitalejere på uberettiget vis.⁷⁹

I koncernforhold er SL § 362, særlig relevant i forhold til moderselskabets rolle som kapitalejer i datterselskabet. Moderselskabet kan fx ifalde ansvar, hvis det gennem sin stemmeafgivning på

---

⁷⁵ U.2019.1907 H, afsnit ”Højesterets begrundelse og resultat” og Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 629.

⁷⁶ Ibid., s. 631 og Andersen, P. K. (2024), s. 566.

⁷⁷ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 609.

⁷⁸ Andersen, P. K. (2024), s. 580.

⁷⁹ 2008/1 LSF 170, afsnit ”Til § 377”. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_frem-sat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

datterselskabets generalforsamling medvirker til dispositioner, der tilgodeser koncernens eller moderselskabets interesser på bekostning af datterselskabet og dets kreditorer, og hvor der foreligger forsæt eller grov uagtsomhed.⁸⁰

7.1.3. Ledelsesansvar kontra kapitalejers ansvar

I nogle situationer kan sondringen mellem ledelsesansvar og kapitalejers ansvar være afgørende. Dette ses tydeligst i situationer, hvor der er sammenfald mellem ledelsesmedlemmer og kapitalejere. Det blev i de foregående afsnit klarlagt, at både ledelsesansvaret og kapitalejers ansvaret kan statueres ved forsætteligt at have tilføjet kapitalselskabet skade. Bestemmelserne har imidlertid deres forskelle, idet ledelsesansvaret kan statueres allerede ved simpel uagtsomhed, jf. SL § 361, stk. 1, 1. pkt., hvorimod kapitalejers ansvaret først kan statueres ved grov uagtsomhed, jf. SL § 362, stk. 1. Til trods for, at bestemmelserne har forskellige krav til graden af uagtsomhed, udviskes sondringen mellem de to ofte i koncernselskaber.⁸¹ Sondringen er navnlig relevant i situationer, hvor grænsen mellem ledelsen og generalforsamlingen i praksis udviskes.⁸² I sådanne tilfælde er det afgørende, om generalforsamlingen eller den enkelte kapitalejer reelt har udøvet faktiske ledelsesbeføjelser, snarere end hvilken formel position vedkommende indtager. Såfremt en kapitalejer har varetaget den faktiske ledelse af selskabet, vil ansvaret som udgangspunkt blive bedømt efter ledelsesansvarsreglen i SL § 361, desuagtet af den pågældende tillige er kapitalejer. Dette blev blandt andet fastslået i U.1997.364 H (Satair-dommen), hvor en hovedaktionær (moderselskabet) blev dømt efter ledelsesansvaret, fordi denne havde udøvet den faktiske ledelse og besad den fulde kontrol af datterselskabet, hvorved der var sammenfald mellem generalforsamlingen og ledelsen.⁸³

Satair-dommen var en selskabstømmingssag og vedrørte moderselskabet Satair Holding A/S (herefter SH) og dets 100% ejede datterselskab Sataircraft A/S (herefter SC). I perioden 1990-1992 havde koncernen underskud i driften, hvorfor koncernledelsen besluttede at sælge en del af SC's fly og overføre de resterende aktiver/aktiviteter til et nyt, tomt skuffeselskab i koncernen. SC's eneste aktiv var herefter et bankindestående og eneste passiv en skattegæld. SH solgte herefter SC til en køber, som skulle udligne den negative afskrivningskonto med

---

⁸⁰ 2008/1 LSF 170, afsnit ”Til § 377”. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_frem-sat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

⁸¹ Andersen, P. K. (2024), s. 581.

⁸² Ibid.

⁸³ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 609 og U.1997.364 H.

nye investeringer. Køberen tømte dog selskabet for dets resterende aktiver, og selskabet blev senere erklæret konkurs, hvormed skattevæsenet led et stort tab som følge af den ikke-betalte skattegæld. Konkursboet rejste herefter krav mod SH. Retten lagde til grund, at idet SH var eneanpartshaver i SC og forestod ledelsen i koncernen, udøvede SH fuld kontrol over SC. Derfor måtte det være SH's opgave at sikre, at SC's formueforvaltning blev kontrolleret på en efter selskabets forhold tilfredsstillende måde og tillige sikre, at overdragelsen ikke udsatte selskabets aktiver for helt unødige risici. Retten lagde derfor til grund, at SH burde have foretaget en nærmere undersøgelse af køberens reelle intentioner. Retten fandt, at SH på uforvarlig vis havde tilsidesat skattevæsenets interesser og blev derfor dømt erstatningsansvarlig for skattevæsenets tab. Retten udtalte endvidere, at idet SH var den faktiske leder af SC, skulle ansvaret ikke bedømmes efter den tidligere anpartsselskabslovs § 112 (ækvivalent med SL § 362, stk. 1), men efter lovens § 110 (ækvivalent med SL § 361, stk. 1)^{84,85}

Sondringen mellem ledelses- og kapitalejerfunktionen er ligeledes væsentlig i det tilfælde, hvor en kapitalejer bevæger sig ud af sin rolle som kapitalejer for at overtage den faktiske ledelse af selskabet. I sådanne situationer vil den pågældende kapitalejer ikke blive bedømt efter kapitalejeransvaret i SL § 362, stk. 1, men tværtimod efter ledelsesansvaret i SL § 361, stk. 1.⁸⁶ Dette blev således statueret i U.2006.3050 H (Taster Wine-dommen), hvor en eneaktionær overtog den faktiske ledelse i datterselskabet og blev bedømt efter reglerne om ledelsesansvar fremfor reglerne om kapitalejeransvar.⁸⁷ Dommen cementerer ligeledes den selskabsretlige grundsætning om, at ansvaret følger den reelt udøvede rolle og ikke den formelle titel.

Sagen omhandlede moderselskabet Taster Wine A/S (herefter TW), som i 1984 købte et datterselskab uvidende om, at der, på et tidspunkt før overdragelsen, var stiftet et krav mod selvsamme selskab. I 1989 foretog TW en kapitalnedsættelse i datterselskabet og gennemførte i de følgende år en række udlodninger. I 1996 blev datterselskabet dømt til at skulle betale kravet og gik herefter konkurs. Konkursboet rejste herefter et krav mod bl.a. TW. Retten fandt, at TW havde handlet i strid med redelig handlemåde ved at have gennemført kapitalnedsættelsen og udbytteudlodningen i datterselskabet, for at udhule dets kapitalgrundlag, velvidende om, at der forelå et krav mod selvsamme datterselskab, hvor omfanget endnu ikke var klarlagt. Retten lagde derudover til grund, at TW var eneejer af det konkursramte selskab og således forestod den reelle ledelse af selskabet. Retten fandt på denne baggrund, at TW

---

⁸⁴ LBK nr. 617 af 19. juli 1993. Se den dagældende bekendtgørelse af lov om anpartsselskaber, navnlig §§ 110 og 112, som statuerer erstatningsansvar for stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører (§ 110) og for anpartshavere (§ 112). Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1993/617> (sidst besøgt 10/05/2026).

⁸⁵ U.1997.364 H.

⁸⁶ Christensen, J. S. (2024), s. 169.

⁸⁷ Sørensen, K. E. (2024), s. 302.

var erstatningsansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregel og ikke efter reglerne om kapitalejeransvar.⁸⁸

Det kan således konkluderes, at Satair-dommen og Taster Wine-dommen ikke ophæver sondringen mellem SL §§ 361 og 362, men illustrerer, at retsanvenderen i koncernforhold og i selskaber med rolle- og funktionssammenfald mellem kapitalejer(e) og ledelsen lader ansvarsbedømmelsen tage udgangspunkt i den funktion, som faktisk udøves, dvs. enten en ledelses- eller en kapitalejerfunktion. Da ansvarsbedømmelsen i hhv. SL §§ 361 og 362, er forskellig, har dette direkte betydning for, om skyldkravet er simpel eller grov uagtsomhed.

7.2. Strafansvar

Strafansvar for juridiske personer udspringer af et behov for at styrke den præventive virkning og sikre en effektiv og hensigtsmæssig regulering af ansvaret, hvor dette placeres hensigtsmæssigt, og hvor sanktionerne afspejler selskabets størrelse og økonomi. Ansvarer reguleres gennem et samspil mellem STRFL's regler om strafansvar for juridiske personer og straffebestemmelserne i selskabslovgivningen. Dertil suppleres det af diverse speciallove, fx ÅRL.⁸⁹ Det følgende afsnit vil søge at belyse, hvad strafansvaret for juridiske personer nærmere indebærer.

Det følger af STRFL § 306, at der er hjemmel til at straffe juridiske personer for deres overtrædelser af STRFL. Forarbejderne klarlægger, at det ofte vil være overtrædelser, der begås med henblik på at skaffe den juridiske person vinding, som i praksis giver anledning til et strafansvar for denne, men at vinding blot er et typisk, men ikke udtømmende, kriterium.⁹⁰ Såfremt der er grundlag for at gøre et strafansvar gældende over for en juridisk person, skal der som udgangspunkt også rejses tiltale mod den eller de fysiske personer, som har foretaget selve handlingen eller undladelsen, der har medført strafansvar for den juridiske person.⁹¹

---

⁸⁸ U.2006.3050 H.

⁸⁹ Christensen, J. S. (2024), s. 719.

⁹⁰ 2001/2 LSF nr. 35. Link: https://www.folketingstidende.dk/samling/20012/lovforslag/L35/20012_L35_som_frem-sat.pdf (sidst besøgt 10/05/2026) og CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11550> (sidst besøgt 10/05/2026).

⁹¹ CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11550> (sidst besøgt 10/05/2026). Af hensyn til Specialets afgrænsning behandles strafansvar for ledelsesmedlemmer personligt ikke yderligere.

Selve strafansvaret for juridiske personer er reguleret i STRFL's kapitel 5, navnlig STRFL §§ 25-27. STRFL § 25, fastlægger, at "en juridisk person kan straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov." Bestemmelsen cementerer, at der overfor juridiske personer ikke kan anvendes fængselsstraf. Dette er naturligt, da en ikke-fysisk person ikke kan af tjene fængselstid. Bødestraffen er således den eneste straf for juridiske personer.⁹² STRFL § 26, stk. 1, anfører, at STRFL's bestemmelser om strafansvar for selskaber mv. kan pålægges en bred kreds af juridiske enheder, herunder aktie- og anpartsselskaber.

For at en juridisk person kan ifalde et strafansvar, forudsætter STRFL § 27, at der indenfor virksomhedens rammer er begået en lovovertrædelse, som kan tilregnes enten en eller flere personer med tilknytning til selskabet eller selskabet i sig selv.⁹³ Ansvaret behøver imidlertid ikke være individualiseret til enkelte personer, førend der kan rejses tiltale mod den juridiske person. Lovovertrædelsen skal dermed være begået af en eller flere (kendte som ukendte) personer, som er ansat i eller på anden måde tilknyttet virksomheden. Overtrædelsen skal være sket som led i vedkommendes stilling eller funktion.⁹⁴ Dette har den betydning, at overtrædelser, der begås af medarbejdere, direktører eller ledelsen i selskabet i forbindelse med arbejdets udførelse, anses som værende begået inden for virksomhedens rammer.⁹⁵

SL kapitel 23 indeholder ligeledes en række konkrete bestemmelser, som regulerer strafansvar for juridiske personer. Eksempelvis følger det af SL § 366, stk. 1, at manglende registrering i Erhvervsstyrelsens it-system straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.⁹⁶ Derudover fremlægger SL § 367, stk. 1, en bredspektret katalogbestemmelse, hvorefter overtrædelse af en række af SL's bestemmelser straffes med bøde. Dette gælder blandt andet for SL § 50, stk. 1, hvorefter det centrale ledelsesorgan, efter selskabets etablering, hurtigst muligt skal oprette en fortegnelse over samtlige kapitalejere, jf. SL § 50, stk. 1. Slutteligt foreskriver SL § 369, stk. 1, at juridiske personer kan pålægges strafansvar efter reglerne i STRFL's kapitel 5, herunder STRFL § 25.

---

⁹² Madsen, L. L. & Røn, J. (2023), s. 75.

⁹³ CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11550> (sidst besøgt 10/05/2026).

⁹⁴ Baumbach, T. & Elholm, T. (2022), s. 154.

⁹⁵ Ibid.

⁹⁶ Andersen, P. K. (2024), s. 588 og 2008/1 LSF 170, afsnit "Til § 381". Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_fremsat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

7.3. Sammenfattende

Ledelsesorganernes erstatnings- og strafansvar ses reguleret såvel i SL og STRFL. Erstatningsansvaret efter SL kapitel 22, navnlig SL §§ 361-362, er civilretligt og retter sig mod stiftere, ledelsesmedlemmer og kapitalejere. Disse kan blive personligt ansvarlige, hvis de forsætligt eller uagtsomt påfører selskabet, kapitalejere eller tredjemand skade. Strafansvaret efter SL kapitel 23 samt STRFL retter sig mod overtrædelser af konkrete pligter, og ansvaret kan ramme både selskabet som juridisk person og de fysiske personer, der har begået overtrædelserne, hvilket typisk er ledelsesmedlemmerne. Der er fsva. sanktioner for juridiske personer tale om bøder. Yderligere suppleres strafansvaret af STRFL's bestemmelser om bl.a. bedrageri og afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger om selskabets forhold, der kan pålægge enkeltpersoner i selskabet fængselsstraf.⁹⁷ Tilsammen har reglerne en forebyggende og adfærdsregulerende funktion, dersom lovgiver har forsøgt at præge den adfærd, som udvises af beslutningstagerne i selskabet, ligesom bødestraffen har en afskrækkende effekt på overtrædelser af lovgivningen.⁹⁸

Særligt ovenstående strafansvar rejser i koncernforhold en række særlige spørgsmål om valg af ansvarssubjekt på koncernniveau. Ansvar skal som klart udgangspunkt gøres gældende mod det selskab, hvor overtrædelserne er begået. Koncernstrukturen kan dog komplicere denne vurdering. Dette er især tilfældet, hvor ledelsen i moder- og datterselskaber er sammenfaldende, eller hvor moderselskabet faktisk overtager ledelsen i datterselskabet, se afsnit 11.2.2-11.2.3.

8. Selskabets interesse

Begrebet "selskabets interesse" omtales flere steder i retslitteraturen og fremstår som et bagvedliggende hensyn for flere af SL's bestemmelser. Uagtet at begrebet er velanset og ofte anvendt, findes der ikke en bestemmelse i selskabslovgivningen, som direkte fastslår, hvad begrebet helt præcist omfatter.⁹⁹ For at klarlægge, hvad begrebet indebærer og dets betydning for selskabets aktiviteter, skal forskellige dele af dansk ret undersøges nærmere. En sådan undersøgelse må tage afsæt i SL's ordlyd,

---

⁹⁷ Christensen, J. S. (2024), s. 719.

⁹⁸ Ibid., s. 683.

⁹⁹ Bunch, L. & Christensen, J. S. (2011), afsnit 2.

formål og forarbejder, ligesom der skal tages stilling til retsteoretikerens omtale af begrebet i retslitteraturen og retspraksis.

8.1. Shareholder value- og Stakeholder value-teorien

I litteraturen beskrives selskabets interesse på forskellige måder, alt afhængigt af, hvilken ”teori” den enkelte retsteoretiker anvender. Disse teorier kan overordnet inddeles i to forskellige grupper: Shareholder value- og Stakeholder value-teorien.¹⁰⁰

Shareholder value-teorien angår, at selskabets formål udelukkende er baseret på kapitalejernes og kreditorernes interesse. Teorien fokuserer primært på, at nøgletallene, fx udbytte og markedsværdi, skal være under konstant effektivisering, hvormed der skabes det størst mulige overskud, som kan genere afkast til kapitalejerne.¹⁰¹

Stakeholder value-teorien angår derimod, at det ikke kun er kapitalejerne og kreditorerne, som udgør selskabets interessenter. Selskabets interesse er herefter en samlet afvejning af flere interessenters interesse, hvor fx selskabets medarbejdere og leverandører også tages i betragtning.¹⁰²

Krüger, Hedegaard Kristensen og Kure tager afsæt i Shareholder value-teorien, når de søger at klarlægge, hvad selskabets interesse omfatter.¹⁰³ Krüger anfører, at selskabets interesse er en samlebetegnelse for de interesser, som beskyttes af Selskabsloven, dvs. kapitalejernes (særligt evt. minoritetsejeres) og kreditorernes interesser. Tilmed anfører Krüger, at det i videst muligt omfang må være op til kapitalejerne (som helhed) på generalforsamlingen at afgøre, hvad der er i selskabets interesse.¹⁰⁴ Dermed skal og må der ikke tages særlige hensyn til fx en enkelt (hoved)aktionær i ejerkredsen.¹⁰⁵

Modsat dette ses Werlauff, som tager udgangspunkt i Stakeholder value-teorien. Werlauff argumenterer for, at kredsen af interessenterne udvides til flere end blot kapitalejerne og kreditorerne, således at selskabets medarbejders, leverandørers og offentlighedens interesser ligeledes skal varetages.¹⁰⁶

---

¹⁰⁰ Andersen, P. K. (2024), s. 75ff.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 42.

¹⁰³ Se evt. Kristensen, L. H. & Kure, H. (2017).

¹⁰⁴ Andersen, P. K. (2024), s. 320-321.

¹⁰⁵ Ibid., s. 321 og Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 42.

¹⁰⁶ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 42. Det er muligt, at CSDDD vil medføre en udbredelse af Stakeholder value-teorien. Dette vil dog af hensyn til Specialets afgrænsning ikke behandles.

Det kan ikke ud fra SL uden en vis tvivl konkluderes, hvilken teori lovgiver tager udgangspunkt i ved definitionen af begrebet ”selskabets interesse”. Der synes at være elementer af begge teorier i forskellige bestemmelser i loven.¹⁰⁷ Generalklausulerne (SL §§ 108 og 127) er udtryk for, at ledelsen og generalforsamlingen ikke må disponere på visse kapitalejere eller kapitalselskabets bekostning, se behandlingen af disse i afsnit 8.2. Dette anser dermed selskabets interesse som værende lig med bl.a. kapitalejernes og kreditorernes interesse. Modsætningsvist fremgår det af SL § 140, at selskabets medarbejdere i visse selskaber har ret til at vælge et antal medlemmer til selskabets øverste ledelsesorgan, hvilket signalerer, at lovgiver alligevel tillægger medarbejdernes interesse en vis betydning.¹⁰⁸

Som det fremgår af ovenstående afsnit, er litteraturen ikke enig i, hvorvidt selskabets interesse skal defineres med afsæt i Shareholder value- eller Stakeholder value-teorien, ligesom SL heller ikke er entydig i dets bestemmelser. Specialet finder dog, at selvom der er flere vægtige argumenter for Stakeholder value-teorien, bør selskabets interesse udfyldes med afsæt i Shareholder value-teorien.¹⁰⁹ Dette skyldes, at retspraksis ligeledes synes at understøtte selskabets interesse som værende summen af kapitalejernes kollektive interesse og kreditorernes interesse, jf. bl.a. Kiwi-dommen som behandlet i afsnit 8.3.

8.2. Generalklausulerne

For at klarlægge, hvad selskabets interesse dækker over, er det nærliggende at undersøge de beskyttelseshensyn, som der varetages i SL. Denne har to generalklausuler, SL §§ 108 og 127, som har til hensigt at sikre, at selskabets organer ikke handler i strid med selskabets interesser.¹¹⁰ Bestemmelserne cementerer ikke direkte, hvad der skal forstås med selskabets interesse, men bestemmelserne forudsætter, at selskabet er et interessesubjekt.¹¹¹ Derfor er det nærliggende at undersøge, hvilke hensyn bestemmelserne varetager.

SL § 108 lyder således:

---

¹⁰⁷ Andersen, P. K. (2024), s. 76-77.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Se hertil også Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 1.1.2. Link: <https://corporategovernance.dk/1-samspil-med-selskabets-aktionaerer-investorer-og-oevrige-interessenter> (sidst besøgt 10/05/2026).

¹¹⁰ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 582.

¹¹¹ Bunch, L. & Christensen, J. S. (2011), afsnit 2.

”Der må på generalforsamlingen ikke træffes beslutning, som åbenbart er egnet til at skaffe visse kapitalejere eller andre en utilbørlig fordel på andre kapitalejeres eller kapitalselskabets bekostning.”

og SL § 127, stk. 1, således:

”Medlemmerne af kapitalselskabets ledelse må ikke disponere således, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe visse kapitalejere eller andre en utilbørlig fordel på andre kapitalejeres eller kapitalselskabets bekostning.”

Det fremgår af begge klausuler, at dispositioner ikke må foretages på enkelte kapitalejeres eller selskabets bekostning. Det første led, der angår kapitalejerne, synes at harmonere med Shareholder value-teorien, hvorefter kapitalejernes kollektive interesse er lig med selskabets interesse samt kreditorinteressen, jf. afsnit 8.1. Derudover fremgår det også, at dispositionen ikke må være på bekostning af ”visse kapitalejere”, hvilket (også) er et udtryk for en beskyttelse af den enkelte minoritetsejer. Det andet led viser, at der også tages hånd om andre interesser end kapitalejernes, dersom dispositioner ikke må foretages på selskabets bekostning.¹¹² Dette skal navnlig ses i lyset af, at kreditorerne i insolvenstilfælde fortrænger kapitalejernes interesse, således at kreditorinteressen kommer i højsædet. For en undersøgelse af kreditorernes interesse, se afsnit 8.3.

Generalklausulerne fremhæver således, at selskabets interesse dækker over mere end blot summen af kapitalejernes interesser, idet der også tages hånd om den enkelte minoritetsejer, kreditorerne og selskabet som helhed.¹¹³ Generalklausulerne indeholder ikke i sig selv en direkte ugyldighedsregel, men overtrædelser af deres forskrifter kan medføre ugyldighed efter de almindelige selskabsretlige ugyldighedsregler.¹¹⁴

8.3. Kreditorinteressen

Når selskabet er insolvent, eller en påtænkt disposition vil medføre insolvens, og kapitalejerne dermed reelt ikke længere har en økonomisk interesse i selskabet, bliver det afgørende hensyn ved

---

¹¹² Ibid.

¹¹³ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 43 og 527.

¹¹⁴ Hvam, S. F. & Ørgaard, A. (2018), s. 13.

ledelsens beslutninger, inden afsigelse af konkursdekretet, at beskytte kreditorernes interesser og ikke kapitalejernes interesse.¹¹⁵

Interesseskiftet fra kapitalejernes interesse til kreditorernes interesse kommer til udtryk i domstolenes praksis på området, hvor ledelsen viderefører driften af selskabet ud over håbløshedstidspunktet og derigennem pådrages et ledelsesansvar efter SL § 361, jf. bl.a. Fodbold-dommen, se afsnit 7.1.1.1.

Domstolene synes dermed at lade kreditorinteressen være styrende for vurderingen af, om det var i selskabets interesse at fortsætte driften. Dette er blandt andet statueret i SH.2015.P-52-14 (Kiwi-dommen):

Kiwi-dommen var en fordringsprøvelsessag, som blev afsagt i Sø- og Handelsretten den 7. december 2015. Kiwi Deposit Holdings A/S under konkurs (herefter ”Kiwi”) indgik som helejet datterselskab i en koncern med det New Zealandske moderselskab, Kiwi Deposit Building Society (herefter ”Moderselskabet”). Moderselskabet ejede tillige et andet selskab, Dansk-Europæisk Finansiering ApS (herefter ”DEF”), som var et søsterselskab til Kiwi. I 2010 blev der underskrevet en pantsætningsaftale, hvor Kiwi pantsatte sin formue til Heliting SA (herefter ”Heliting”). Pantsætningen var til sikkerhed for en bankgaranti, som Heliting havde stillet for en anden bank. Bankgarantien var stillet til sikkerhed for et lån, som banken havde ydet til DEF. Lånet blev ydet på et tidspunkt, hvor Kiwis egenkapital var negativ, og pantsætningsaftalen mellem Kiwi og Heliting var foranlediget af en gæld i søsterselskabet DEF. Sagens omdrejningspunkt angik således, hvorvidt Heliting havde separatistret over en beholdning af aktier, som var tilhørende Kiwi. Som led i opklaringen af, hvorvidt separatistretten var gældende, skulle retten tage stilling til, om pantsætningsaftalen mellem Heliting og Kiwi var gyldig. Heliting gjorde i deres anbringender bl.a. gældende, at pantsætningsaftalen var gældende, og at den ikke var indgået i strid med Kiwis interesse. Modsatningsvist gjorde konkursboet efter Kiwi gældende, at pantsætningsaftalen ikke var gyldig. Kiwi anførte, at pantsætningsaftalen ikke var indgået i Kiwis interesse, hvilket var i strid med SL §§ 108 og 127 samt ”corporate benefit”-doktrinen, hvorfor aftalen derfor ikke var gyldig efter sit indhold. Sø- og Handelsretten kom til den konklusion, at pantsætningsaftalen var ugyldig, og separatistretten var derfor ikke gældende.¹¹⁶

Sø- og Handelsretten gjorde i deres præmisser bl.a. gældende, at i vurderingen om, hvorvidt ledelsen har varetaget selskabets interesse, skal der tages udgangspunkt i selskabets egeninteresse, desuagtet at selskabet indgår i en koncern. Det forhold, at en disposition er foretaget med afsæt i koncernens

---

¹¹⁵ Bunch, L., & Christensen, J. S. (2011).

¹¹⁶ SH.2015.P-52-14.

interesse, er ikke ensbetydende med, at den ligeledes er i selskabets interesse. Eftersom lånet blev ydet på et tidspunkt, hvor Kiwi var i betydelige økonomiske vanskeligheder, blev hensynet til kreditorerne tillagt stor betydning, og pantsætningsaftalen blev derfor ikke vurderet til at have været i Kiwis interesse. Retten fandt korrekt, at pantsætningsaftalen var ugyldig på grund af selskabets manglende interesse i dispositionen.¹¹⁷

Det er ikke kun i domstolenes praksis på insolvensområdet, hvor hensynet til selskabets kreditorer bliver tillagt betydning. SL har også en række bestemmelser, herunder reglerne om kapitalafgang og bestyrelsens opgaver, som tilgodeser kreditorernes interesser i en vis udstrækning.¹¹⁸ SL § 179, stk. 1 og 2, foreskriver, at det centrale ledelsesorgan er ansvarligt for, at uddelingen af selskabets midler til kapitalejerne ikke overstiger, hvad der er forsvarligt for selskabets økonomi og ikke sker til skade for selskabet eller dets kreditorer. Ydermere fremgår det af SL § 115, nr. 5, at bestyrelsen ud over at varetage den overordnede og strategiske ledelse skal påse, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt. Da disse bestemmelser også gælder udenfor insolvenstilfælde, agerer disse således som et løbende kreditorværn.

Kreditorernes interesse har således en stor betydning, når det skal fastlægges, om en given disposition er foretaget med afsæt i selskabets interesse.¹¹⁹ Dertil er denne interesse styrende ved insolvens eller i nært forestående insolvens. Dette underbygges af både retspraksis på insolvensområdet samt de førnævnte bestemmelser i SL.

8.4. Selskabets formål

Ved vurderingen af, hvad der udgør ”selskabets interesse”, spiller det vedtægtsbestemte formål en rolle. Efter SL § 28, nr. 2, skal kapital-selskabets vedtægter indeholde en beskrivelse af selskabets formål, ligesom formålet i øvrigt skal fremgå offentligt tilgængeligt af Erhvervsstyrelsens it-system.¹²⁰ Formålet angiver de overordnede rammer for selskabets aktiviteter og er dermed også en ramme for og indsnævring af, hvad og hvilke dispositioner, der kan anses for at være i selskabets

---

¹¹⁷ Sørensen, K. E. (2024), s. 265ff. og SH.2015.P-52-14, afsnit ”Sø- og Handelsrettens begrundelse og resultat”.

¹¹⁸ Bunch, L. & Christensen, J. S. (2011).

¹¹⁹ Se også Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 2.1.3. Link: <https://corporategovernance.dk/2-bestyrelsens-opgaver-og-ansvar> (sidst besøgt 10/05/2026).

¹²⁰ Christensen, J. S. (2024), s. 302.

interesse.¹²¹ Angivelsen af selskabets formål har til hensigt at give omverdenen, herunder medkontraahenter og nuværende samt fremtidige kapitalejere, kendskab til selskabets virkefelter.¹²²

Selskabets ledelse skal sørge for, at alle aktiviteter ligger inden for rammerne af dette fastlagte formål og må derfor ikke foretage dispositioner, som falder uden for rammerne, desuagtet at det i øvrigt måtte være økonomisk gavnligt for selskabet. Såfremt ledelsen handler uden for formålets rammer, kan det efter omstændighederne medføre, at ledelsesmedlemmerne bliver personligt erstatningsansvarlige, jf. SL § 361.¹²³ Dette var blandt andet tilfældet i U.1966.31 H (Heimdal-dommen), hvor ledelsen disponerede uden for det vedtægtsbestemte formål, hvorved selskabet led et tab. Ledelsen blev efterfølgende erstatningsansvarlig for selskabets tab. Højesteret lagde i sagen vægt på, at beslutningen ville binde selskabet i en længere ubestemt periode, samt at der var tale om et stort engagement set i forhold til selskabets egenkapital.¹²⁴

Desuagtet at formålet er fastlagt til en bestemt type virksomhed, betyder det ikke, at selskabet kun må foretage dispositioner med direkte sammenhæng til den beskrevne virksomhed og aktivitet. Et konkret eksempel kan være, at en fiskerivirksomhed må erhverve en fast ejendom til kontorbygning og købe en firmabil, selvom det ikke er beskrevet i formålsbestemmelsen. Dette skal ses i lyset af, at formålsbestemmelsen (f.eks. at drive fiskeri) er hovedaktiviteten, mens dispositioner såsom at købe en firmabil er accessoriske, og har til formål at understøtte hovedaktiviteten. Derfor vil de accessoriske dispositioner også anses for at ligge inden for formålet.¹²⁵

Slutteligt skal det nævnes, at formålsbestemmelsen også tjener som en beskyttelse af kapitalejernes forventninger, idet de kan støtte ret på, at selskabet drives inden for de grænser, der er aftalt i vedtægterne. Formålsbestemmelsen kan dog ændres ved en generalforsamlingsbeslutning med kvalificeret flertal, jf. SL § 106, eller med et højere flertal såfremt dette er aftalt i vedtægterne. Formålsbestemmelsen kan således bruges som en indikation for den type virksomhed, som selskabet driver og dermed indirekte give et fingerpræg af, hvilke interesser der varetages.¹²⁶

---

¹²¹ Andersen, P. K. (2024), s. 190.

¹²² Christensen, J. S. (2024), s. 302.

¹²³ Andersen, P. K. (2024), s. 190.

¹²⁴ U.1966.31 H, afsnit "Højesterets dom".

¹²⁵ Andersen, P. K. (2024), s. 191ff.

¹²⁶ Ibid., s. 190.

8.5. Sammenfattende

Med baggrund i ovenstående afsnit må det således sammenfattes, at selskabets interesse som udgangspunkt følger Shareholder value-teorien, hvormed (primært) kapitalejernes og (sekundært) kreditorernes interesser skal varetages. Situationen ændrer sig dog i det tilfælde, hvor selskabet befinder i økonomiske vanskeligheder, og et insolvenstilfælde er nært forstående eller allerede eksisterende, hvorefter kreditorernes interesse i sådanne tilfælde fortrænger kapitalejernes interesse.

9. Koncerner

9.1. Koncernbegrebet

En koncern er en udbredt organisationsstruktur, som er karakteriseret ved en forbundenhed af minimum to selskaber: ét moderselskab og en eller flere dattervirksomheder.¹²⁷ Koncernen er en samling af flere selvstændige juridiske personer og udgør ikke et selvstændigt retssubjekt. Koncernselskaber hæfter ikke for hinandens forpligtelser overfor tredjemænd alene på baggrund af deres koncernrelation. Koncernen betragtes dermed ikke som medkontrahent i det enkelte koncernselskabs aftaler og retsforhold.¹²⁸ Det forhold, at koncernselskaber er selvstændige juridiske personer, er dog ikke til hinder for, at de påtager sig hæftelser eller garantistillelser overfor hinanden. Ligeledes kan der ske identifikation mellem koncernselskaberne og statueres et hæftelsesgennembrud, hvorved koncernselskaberne alligevel bliver identificeret som en samlet enhed.¹²⁹

9.2. Motiv for at indgå i en koncern

Selskaber vælger undertiden at organisere deres aktiviteter i en koncernstruktur frem for at samle dem i ét selskab, og ifølge Danmarks Statistik er antallet af koncernetableringer støt stigende.¹³⁰ I praksis forholder det sig ofte sådan, at datterselskaberne udøver erhvervsvirksomhed, mens moderselskabet

---

¹²⁷ Ibid., s. 597.

¹²⁸ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 671f.

¹²⁹ Ibid., s. 681ff. Af hensyn til Specialets afgrænsning vil identifikation og hæftelsesgennembrud ikke behandles yderligere.

¹³⁰ Se statistikkernes omtale i Andersen, P. K. (2024), s. 58.

fremstår som et holdingselskab og alene har til opgave at besidde kapitalandele i datterselskabet for at kunne kontrollere dette.¹³¹ Uanset at strukturen umiddelbart kan forekomme administrativt mere komplekst, er det bærende hensyn, at hvert koncernselskab udgør en selvstændig juridisk person med egne rettigheder og forpligtelser.¹³² Det faktum, at koncernselskaberne er adskilt i separate juridiske personer, muliggør blandt andet, at de kan sprede deres risiko ud på flere selskaber. Derved vil et evt. økonomisk tab således isoleres til det enkelte selskab og dermed begrænse konsekvenserne for de øvrige koncernselskaber, herunder moderselskabet.¹³³ Samtidig etablerer koncernstrukturen et økonomisk interessefællesskab, der åbner muligheden for, at et koncernselskab kan låne midler fra andre selskaber i samme koncern som alternativ til at etablere finansieringen gennem en tredjemand.¹³⁴

Interessefællesskabet kan være forretningsmæssigt fordelagtigt, men giver samtidig anledning til en række problemstillinger. Særligt opstår problematikker i de situationer, hvor et långivende koncernselskab ikke har en egentlig egeninteresse i at bistå med finansiering til et andet koncernselskab, men hvor dispositionen udelukkende foretages med afsæt i en koncernretlig interesse.¹³⁵ Moderselskabet kan have en legitim interesse i at optimere koncernens samlede finansiering, men dette må ikke presse datterselskabet ud i dispositioner, som ikke er forsvarlige for datterselskabet selv. I den forbindelse rejses tvivl om, i hvilket omfang et koncernselskab kan begrunde sine dispositioner med blot at være foretaget i koncerninteressens øjemed, og hvordan denne interesseafvejning foretages i forhold til selskabets egeninteresse, se afsnit 9.4.¹³⁶

9.3. Koncernselskaber efter Selskabsloven

SL cementerer i sine indledende definitionsbestemmelser i § 5, nr. 19, at en koncern består af et moderselskab og dets dattervirksomheder. Yderligere er det forankret i bestemmelsens nr. 3, at en dattervirksomhed er en virksomhed, som er underlagt bestemmende indflydelse af et moderselskab. SL § 5, nr. 21, definerer, at et moderselskab er et kapitalselskab, der har bestemmende indflydelse over en eller flere dattervirksomheder.¹³⁷ Lovgiver har med sit ordvalg af ”dattervirksomheder” frem for

---

¹³¹ Ibid., s. 609.

¹³² Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 681ff.

¹³³ Sørensen, K. E. (2024), s. 178ff.

¹³⁴ Kure, H. (2021), s. 403.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ LBK nr. 331 af 20/03/2025, § 5. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/331> (sidst besøgt 10/05/2026).

”datterselskaber” søgt at tilpasse sig den sproglige formulering i ÅRL og de internationale regnskabsstandarder. Det fremgår desuden af lovforarbejderne til SL §§ 5 og 7, at lovgiver har anvendt betegnelsen ”dattervirksomheder”, da betegnelsen omfatter enhver enhed, der driver virksomhed, uanset dens retlige form. Dermed udstrækker bestemmelsen og dets følger virkninger sig til et moderselskab og alle dets underliggende virksomheder og selskaber.¹³⁸

Det fremgår af SL § 6, 2. pkt., at en virksomhed kun kan have ét direkte moderselskab. Yderligere forankres det i bestemmelsen, at hvis flere selskaber har bestemmende indflydelse over virksomheden, så er det dét selskab, der udøver den faktiske indflydelse over virksomhedens økonomiske og driftsmæssige beslutninger, som anses for at være moderselskabet.¹³⁹ Princippet om ”kun ét moderselskab” medfører, at såfremt flere selskaber kontrollerer en virksomhed sammen med lige stemmeandele, så etableres der ikke moderselskabsstatus, medmindre der er aftalt bestemmende indflydelse hos et af selskaberne gennem en særlig aftale.¹⁴⁰

Begrebet ”bestemmende indflydelse” er beskrevet i SL § 7, stk. 1, som værende beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger. SL § 7, stk. 2-5, omtaler en række tilfælde, hvor den bestemmende indflydelse etableres med eller uden ejerskab af stemmerettigheder.¹⁴¹ SL § 7, stk. 2, foreskriver, at kontrollen kan etableres ved, at moderselskabet direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af stemmerettighederne i dattervirksomheden. I det tilfælde, hvor et selskab ikke ejer mere end halvdelen af stemmerettighederne i en anden virksomhed, oplister bestemmelsens stk. 3, fire situationer, hvorved selskabet alligevel har bestemmende indflydelse. De fire situationer omhandler; (1) hvor der er etableret en råderet over et flertal af stemmerettighederne efter aftale, (2) hvor selskabet styrer de finansielle og driftsmæssige forhold i dattervirksomheden gennem vedtægter eller anden aftale, (3) hvor selskabet kan udpege eller afsætte flertallet af det øverste ledelsesorgan, hvor dette organ har bestemmende indflydelse, og (4) hvor selskabet har et faktisk flertal af stemmer på generalforsamlingen eller et tilsvarende organ med bestemmende indflydelse.¹⁴²

SL indeholder et begrænset antal materielle koncernregler. Der er tale om en regulering, der fremstår sporadisk, og som kun forholder sig til enkelte koncernspørgsmål. Som eksempler på bestemmelser,

---

¹³⁸ 2008/1 LSF 170, afsnit ”Til § 5” og ”Til § 7”. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lov-forslag/1170/20081_1170_som_fremsat.htm (sidst besøgt 10/05/2026). Se også Sørensen, K. E. (2024), s. 205ff.

¹³⁹ LBK nr. 331 af 20/03/2025 § 6. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/331> (sidst besøgt 10/05/2026).

¹⁴⁰ Sørensen, K. E. (2024), s. 209ff.

¹⁴¹ LBK nr. 331 af 20/03/2025 § 7. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/331> (sidst besøgt 10/05/2026).

¹⁴² Sørensen, K. E. (2024), s. 218ff.

der er særligt relevante i koncernforhold, kan nævnes: SL §§ 55-56, 102, stk. 1, 2. pkt., 107-108, 113, 133-134, 179, 196-201 og 205-208.¹⁴³ Se afsnit 11.1, hvor det behandles, om visse af disse kan siges at statuere konkrete eller generelle ledelsespligter for moderselskabet i dets datterselskaber.

9.4. Koncerninteressen

Udtrykket ”koncerninteressen” er hverken udtrykkeligt anvendt i SL eller fast forankret i retspraksis. Netop fordi koncerninteressen ikke er nærmere defineret i dansk ret, lader dette sig også afspejle i de forskelligartede bud på afgrænsning og forståelse af begrebet i retslitteraturen. Man kan, ifølge Søgaard, sondre mellem ”koncerninteresse”, hvormed der menes forfølgelsen af en for koncernen fælles og kollektiv interesse, muligvis på bekostning af ét eller flere koncernselskaber, og ”koncernmoderinteresse”, hvormed menes alene koncernmoderens egeninteresse.¹⁴⁴

Ligesom Søgaard anlægger sin egen forståelse af, hvordan koncerninteressen bør afgrænses, findes der i retslitteraturen forskellige og til tider modstridende opfattelser heraf. En række retsteoretikere har således søgt at opstille retningslinjer for, hvorledes koncerninteressen kan varetages inden for selskabsrettens rammer.¹⁴⁵ I denne kontekst har flere retsteoretikere taget udgangspunkt i den såkaldte Rozenblum-doktrin som en inspirationskilde i vurderingen af koncerninteressens legitime varetagelse, se afsnit 9.4.1. straks nedenfor.¹⁴⁶

9.4.1. Rozenblum-doktrinen kriterier for varetagelse af koncerninteressen

Rozenblum-doktrinen udspringer af en fransk højesteretsdom, afsagt af Cour de Cassation den 4. februar 1985.¹⁴⁷

Sagen angik en straffesag mod Hr. Rozenblum, der ejede en koncern bestående af en række selskaber med omfattende indbyrdes transaktioner. Efterhånden blev selskaberne insolvente et efter et, hvilket gav anledning til mistanke om misbrug af koncernstrukturen. Hr. Rozenblum blev derfor tiltalt for at have misbrugt sin bestemmende indflydelse over

---

¹⁴³ Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet - Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*, s. 76ff.

¹⁴⁴ Søgaard, G. (2019), afsnit 3.1.

¹⁴⁵ Sørensen, K. E. (2024), s. 260f.

¹⁴⁶ Christensen, J. S. (2024), s. 657f. og Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 678f.

¹⁴⁷ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 678 og Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet - Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*, s. 290ff.

datterselskaberne. Han blev imidlertid frifundet, idet koncernens dispositioner blev anset for at opfylde en række nærmere betingelser, som senere er blevet kendt som Rozenblum-kriterierne.¹⁴⁸

Med afsæt i Rozenblum-doktrinen kan der fastlægges tre kumulative kriterier, som hvis de er opfyldt, kan legitimere at et datterselskabs interesser må vige for en overordnet koncernpolitik og -ledelse.¹⁴⁹

Det første kriterie angår, at der skal foreligge en fast etableret koncernstruktur. Dette forudsætter mere end den blotte formelle selskabsretlige eksistens af en koncern. Der skal bestå en reel naturlig sammenhæng samt en fælles hensigt med koncernstrukturen, uden at selskaberne nødvendigvis behøver at operere inden for samme branche.¹⁵⁰

Det andet kriterie omhandler, at der skal være udviklet en konsekvent og koordineret koncernpolitik. De dispositioner, der træffes inden for koncernen, skal være langsigtede og understøtte koncernens samlede strategi og målsætning. Koncernpolitikken skal desuden være afbalanceret i relationen mellem de enkelte koncernselskaber og være godkendt på moderselskabets generalforsamling, således at kapitalejerne er bekendt med den.¹⁵¹

Slutteligt omhandler det tredje kriterie, at der skal kunne konstateres en rimelig balance mellem fordele og ulemper. Dette indebærer, at en byrde pålagt et datterselskab på sigt skal modsvares af en direkte eller indirekte fordel, og at datterselskabet ikke bliver uforholdsmæssigt eksponeret. Der kræves hverken kontant udligning eller øjeblikkelig kompensation, men derimod at fordele og ulemper over tid fremstår i et rimeligt og sagligt afbalanceret forhold.¹⁵²

Rozenblum-konceptet fastlægger således, at såfremt de tre kumulative betingelser er opfyldt, vil ledelsen ikke blive ansvarlig for at træffe en beslutning med afsæt i koncernens interesse, hvis den ulempe eller de tab, som beslutningen måtte resultere i, forventes at blive kompenseret inden for en rimelig periode.¹⁵³ Rozenblum-doktrinen kan således være et relevant svar på den manglende koncernregulering, som flere retsteoretikere efterspørger, desuagtet at doktrinen ikke er fast forankret i

---

¹⁴⁸ Rozenblum et Allouche (1985), Cass. crim., som omtalt i Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 679.

¹⁴⁹ Søgaard, G. (2019) og Christensen, J. S. (2024), s. 658.

¹⁵⁰ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 679 og Christensen, J. S. (2024), s. 658.

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ Sørensen, K. E. (2024), s. 192.

dansk ret. Afsnit 10.3. vil søge at belyse, hvorvidt Rozenblum-doktrinen alligevel finder anvendelse i dansk ret, og i afkræftende fald, hvorvidt doktrinen er kodifikationsmoden til at blive implementeret.

9.4.2. Varetagelse af koncerninteressen på bekostning af egeninteressen

I koncerner kan der opstå situationer, hvor en disposition viser sig at være gavnlig for koncerninteressen, men interesseneutral eller -negativ i forhold til det enkelte selskabs egeninteresse. Med dette menes, at det enkelte selskabs egeninteresse viger for hensynet til den samlede koncern, eller at denne i hvert fald ikke nyder direkte eller indirekte fordele af dispositionen.¹⁵⁴ Retspraksis har imidlertid vist sig restriktiv, når det kommer til spørgsmålet om, hvorvidt koncerninteressen kan varetages på bekostning af det enkelte selskabs egeninteresse. Dette kom bl.a. til udtryk i Kiwi-dommen, som omtalt i afsnit 8.3., hvor en pantsætningsaftale mellem to søsterselskaber blev erklæret ugyldig, idet den ikke var indgået i selskabets egeninteresse. Sø- og Handelsretten udtalte i sagen, at vurderingen af, om ledelsen har varetaget selskabets interesse, skal tage udgangspunkt i selskabets egeninteresse, desuagtet at selskabet indgår i en koncern. Retten lagde derudover vægt på, at Kiwi (datterselskabet) ikke havde modtaget nogen modydelse, fordel eller anden værdi for at indgå pantsætningsaftalen med dets søsterselskab, hvilket var en klar indikator for, at dispositionen ikke var foretaget i selskabets interesse.¹⁵⁵

Sammenfattende kan det således konkluderes, at koncerninteressen ikke kan stå alene, og at enhver disposition skal medføre en nettofordel for hvert enkelt involverede koncernselskab, således at disses egeninteresser varetages.¹⁵⁶ Hvad grænserne for denne nettofordel er, er ikke endeligt fastslået.¹⁵⁷ Der kan søges inspiration i Rozenblum-doktrinen, blot det holdes op mod den mere restriktive tilgang i dansk ret, jf. bl.a. Kiwi-dommen, se også afsnit 10.3. om grænserne for Rozenblum-doktrинens anvendelse og værdi.

---

¹⁵⁴ Søgaard, G. (2019), afsnit 3.

¹⁵⁵ SH.2015.P-52-14, afsnit "Sø- og Handelsrettens begrundelse og resultat".

¹⁵⁶ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.1.

¹⁵⁷ Ibid., afsnit 3.5.

10. Moderselskabets ledelsesret i datterselskaber

10.1. Regulering i Selskabsloven og EU-lovgivning

Det er i retslitteraturen omdiskuteret, om et moderselskab kan lede koncernen under hensyntagen til den samlede koncerninteresse. Det ses i praksis, at såvel moder- og datterselskaber varetager koncerninteressen, samt at moderselskabet i større eller mindre grad er direkte involveret i ledelsen af datterselskabet ud over dens indflydelse på generalforsamlingen – Men én ting er, hvad der foregår i praksis, og en anden, hvad der er hjemmel til.¹⁵⁸ Moderselskabet har en ledelsesret, som kommer af, at moderselskabet kan udøve sin bestemmende indflydelse som kapitalejer på generalforsamlingen.¹⁵⁹ Kapitalejerne kan på generalforsamlingen give ledelsen konkrete instrukser, men ikke i en sådan grad eller karakter, at generalforsamlingen faktisk overtager de ledelsesopgaver, der tilfalder ledelsesorganerne, jf. SL § 111, stk. 1, se afsnit 6.1.¹⁶⁰ Det er i denne forstand vigtigt at sondre mellem kapital-ejerretten, der udøves gennem generalforsamlingen, og en direkte ledelsesret, hvor moderselskabet uden om generalforsamlingen har visse direkte ledelsesmæssige beføjelser. Omdrejningspunktet for dette Speciale er den direkte ledelsesret. Hverken SL eller de forhenværende selskabslove eller anparts- og aktieselskabslove fastslår udtrykkeligt og utvetydigt, at et moderselskab har en direkte ledelsesret, således at moderselskabet fx kan afgive direkte ordrer til datterselskabets ledelse.¹⁶¹

SL indeholder enkelte bestemmelser, der viser, at lovgiver har taget stilling til specifikke koncernrelationer, fx SL § 134, om oplysningspligt mellem moder- og datterselskaber, reglerne om koncernrepræsentation og reglerne om selvfinansiering.¹⁶² Disse regler hjemler ikke en generel direkte ledelsesret, men viser desuagtet at SL foretager en vis regulering af koncerner.

På EU-niveau har en egentlig ledelsesret været formuleret i og indgået som en del af et forslag til et niende selskabsdirektiv om materiel koncernret, som dog aldrig blev vedtaget. Imidlertid er regler om koncerner på EU-niveau spredt vidt og bredt ud, og der er således intet samlet sted for al koncernregulering. Visse direktiver, der ikke har selskabs- eller koncernretten som omdrejningspunkt, får

---

¹⁵⁸ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 677.

¹⁵⁹ Andersen, P. K. (2024), s. 611.

¹⁶⁰ Christensen, J. S. (2024), s. 501f.

¹⁶¹ Andersen, P. K. (2024), s. 611.

¹⁶² LBK nr. 331 af 20/03/2025, §§ 134 og 141 samt kap. 13. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/331> (sidst besøgt 10/05/2026).

betydning på de danske koncernretlige regler. Se således fx CSDDD (der dog endnu ikke er trådt i kraft), som får betydning for moderselskabets ledelse af datterselskaber, se afsnit 11.3.1.¹⁶³

Da der, som anført ovenfor, ikke kan udledes noget direkte og utvetydigt af dansk såvel som EU-lovgivning om moderselskabets ledelsesret, vil en eventuel ledelsesret skulle udledes på anden vis. Det er i retslitteraturen behandlet, om og hvordan en sådan ret kan udledes. Flere retsteoretikere anfører, at moderselskabet ikke har en ledelsesret over datterselskabet, da dette ikke ses hjemlet nogen steder i gældende dansk ret, ligesom der ikke kan siges at være opstået en retssædvane.¹⁶⁴ Imidlertid er andre tilhængere af det modsatte synspunkt, hvorefter det antages, at moderselskabet *har* en ledelsesret i datterselskabet, uagtet at dette ikke ses hjemlet udtrykkeligt i dansk ret. Da argumentationen spænder bredt, ligesom betragtningerne i høj grad er dissenterende, er det nødvendigt at behandle disse i dybden, for at kunne søge en nærmere konklusion på, om der gælder en direkte ledelsesret for moderselskabet, se nedenfor afsnit 10.2-10.5.

10.2. Koncerndefinitionen i Selskabsloven

Det er i retslitteraturen særligt diskuteret, om man af SL's bestemmelser om koncerndefinitionen, navnlig SL §§ 6-7, kan udlede en generel direkte ledelsesret for moderselskabet overfor datterselskabet.¹⁶⁵ Schaumburg-Müller anfører: ”Omtalen i SL §§ 6 og 7 samt i definitionen i ÅRL, bilag 1, B, 4, af et moderselskabs »bestemmende indflydelse« i en koncern kan ikke antages blot at ville minde om den selvfølge, at der med flertal på generalforsamlingen følger de beføjelser, som fremgår af de almindelige bestemmelser i SL om generalforsamlingens arbejdsmåde og kompetence.”¹⁶⁶ Schaumburg-Müller er af den opfattelse, at SL ikke begrænser koncernens ret til selv at bestemme, hvordan denne skal ledes, opgaverne fordeles eller kompetencer delegeres. Dette med undtagelse af de områder, hvor SL tildeler et selskabsorgan i datterselskabet enekompetence til udførelsen af en konkret funktion, fx kompetencen til ansættelse af direktionen. Dertil er moderselskabets handlefrihed i et vist omfang begrænset af hensynet til datterselskabets eventuelle minoritetsejere, kreditorer og datterselskabets egeninteresse, idet datterselskabets ledelse ikke må efterkomme moderselskabets ordrer, hvis disse er i strid med førnævnte parter interesser. Schaumburg-Müllers udgangspunkt er

---

¹⁶³ Christensen, J. S. (2024), s. 653.

¹⁶⁴ Sørensen, K. E. (2024), s. 254 ff.

¹⁶⁵ Gomard, B. (1997), s. 69f.

¹⁶⁶ Schaumburg-Müller, P. (2020), s. 735.

dermed – noget groft gengivet – at i og med, at SL ikke eksplicit udelukker en ledelsesret for moderselskabet, må en sådan indfortolkes med visse begrænsninger.¹⁶⁷

Gomard tilslutter sig i store træk Schaumburg-Müllers betragtninger om koncerndefinitionen, idet han dog anderledes anfører, at det udelukkende er datterselskabets eventuelle minoritetsejere og kreditorer, som sætter grænser for moderselskabets ledelsesret. Således mener han, at ledelsen i datterselskabet ikke er forpligtet til konstant at varetage dets egeninteresse. Dette begrundes han med, at der intetsteds i selskabslovgivning er bestemmelser, der har til hensigt at forhindre, at datterselskabet ledes af moderselskabet, ligesom koncerner i praksis har indrettet sig på en sådan måde, uden at lovgiver har søgt at ændre dette. Han anser det for værende meningsløst at pålægge SL's bestemmelser en mere restriktiv fortolkning end dét, der eksplicit fremgår af ordlyden i lovens beskyttelsesbestemmelser samt hvad der følges i praksis. En sådan restriktiv fortolkning vil medføre, at der ikke er anden mulighed for indflydelse end dét, der udtrykkeligt fremgår af loven, heraf navnlig generalforsamlingsbestemmelser, og at en sådan fortolkning er i uoverensstemmelse og uharmonisk med virkelighedens koncerndrift.¹⁶⁸

Schans Christensen tiltræder Gomards betragtning om, at lovgiver har været opmærksom på og tillige forudsat, at moderselskaber vil have indflydelse på ledelsen af datterselskaber, således at der foreligger en direkte ledelsesret, hvis rammer dog ikke er fastlagt. Schans Christensen mener, at en egnet rettesnor for rammerne af moderselskabets ledelsesret kan søges i Rozenblum-doktrinen, se også afsnit 9.4.1. ovenfor og 10.3. nedenfor.¹⁶⁹

Også Krüger er tilhænger af, at moderselskabet er ”*andet og mere end hovedaktionærer*”¹⁷⁰, hvilket han mener, at SL § 134 illustrerer. Han anfører, at bestemmelsen angår en bredere oplysningspligt for datterselskabet, da moderselskabet kan indhente oplysninger fra datterselskabet vedrørende koncerntilstand, jf. SL § 134, 2. pkt.¹⁷¹ Krügers synspunkt om SL § 134, 2. pkt., synes til en vis grad understøttet af forarbejderne til bestemmelsen, idet følgende fremgår af bemærkningerne til denne:

---

¹⁶⁷ Schaumburg-Müller, P. (2020), s. 734-737. Se også Christensen, J. S. (2024), s. 656f. Smh. Gomard, B. (1997), s. 65f.

¹⁶⁸ Gomard, B. (1997), s. 66-71.

¹⁶⁹ Christensen, J. S. (2024), s. 656f.

¹⁷⁰ Andersen, P. K. (2024), s. 611.

¹⁷¹ Andersen, P. K. (2024), s. 611f.

”Bestemmelsen gælder alene for danske datterselskaber, men moderselskabet har via sin bestemmende indflydelse i datterselskaberne mulighed for at stille det samme krav til udenlandske datterselskaber.” (vores understregning).¹⁷²

Der kan af bemærkningen analogt drages den antagelse, at SL § 134, 2. pkt., må tænkes at vedrøre en ledelsesret, der ikke udspringer af kapitalejerretten, som udøves over generalforsamlingen. Dette antages, da bemærkningen henviser til, at denne implicitte direkte ledelsesret i SL § 134, 2. pkt., ikke gælder udenlandske datterselskaber, men at der for disse kan stilles samme krav på anden vis, nemlig ved udøvelse af bestemmende indflydelse, dvs. gennem kapitalejerretten.¹⁷³ Schaumburg-Müller og Lindenchrone Petersen anfører da også om bestemmelsen: *”Koncernforholdet indebærer, at moderselskabets kapitalejerrettigheder, der ellers principielt kun kan udøves via datterselskabets generalforsamling, nu udstrækker sig til at gælde en direkte ret til relevant koncerninformation fra datterselskabets bestyrelse”*¹⁷⁴ (vores understregning).

I modsatte boldgade af diskussionen er Engsig Sørensen, der ikke mener, at der ud fra SL’s koncerndefinition eller øvrige bestemmelser kan udledes en generel direkte ledelsesret. I sit modsvar til de retsteoretikere, der er af modsatte opfattelse, angiver Engsig Sørensen, at han ikke mener, at der ud fra SL, navnlig koncerndefinitionen i SL §§ 6-7, kan udledes en direkte ledelsesret for moderselskabet i dets datterselskaber. Bestemmelserne forudsætter blot, at moderselskabet er en kapitalejer med betydelig indflydelse, men behandler ikke, hvorvidt denne indflydelse medfører en kontrol, der kan pålægge datterselskaber at varetage koncerninteressen. Derudover mener han, at selvom SL indeholder bestemmelser, der kan indikere en mulighed for moderselskabet til at udøve koncernledelse, er dette ikke ensbetydende med, at moderselskabet kan lede datterselskabet under hensyntagen til koncerninteressen. Der er tale om, at visse konkrete beslutninger kan træffes af moderselskabet, såsom fsva. reglerne om koncernrepræsentation og koncernlån, men at dette ikke er et udtryk for en forudsætning om en generel direkte ledelsesret. Dette synspunkt understøttes af, at koncernlån alene kan ydes, hvor dette er i datterselskabets egeninteresse, og det er dermed ikke tilstrækkeligt, at koncernlånet blot gives af hensyn til varetagelse af koncerninteressen, se også afsnit 8.3., herunder navnlig behandlingen af Kiwi-dommen.¹⁷⁵

---

¹⁷² 2008/1 LSF 170, afsnit ”Til § 134”. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_frem-sat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

¹⁷³ Ibid., ”Til § 134”.

¹⁷⁴ Schaumburg-Müller, P. & Petersen, L. L. (2023), s. 939.

¹⁷⁵ Sørensen, K. E. (2024), s. 254ff.

Sammenholder man forarbejderne til SL § 134, 2. pkt., som omtalt ovenfor, med Engsig Sørensen synspunkter, kan det siges, at SL § 134, 2. pkt., meget vel kan indrømme moderselskabet en ledelsesret, men at denne ret er konkret til den i bestemmelsen nævnte beføjelse og dermed ikke er udtryk for en *generel* direkte ledelsesret.

Søgaard er i hovedtræk af samme holdning som Engsig Sørensen fsva. koncerndefinitionerne i SL §§ 6-7. Søgaard anfører, at SL's koncerndefinition er en "formålsbestemt legaldefinition"¹⁷⁶. Sådanne definitioner er karakteriseret ved, at deres funktion ikke angår materiel regulering af et område, men blot fastlægger en afgrænsning af et område, som andre materielle bestemmelser vedrører. Hun anfører tillige: "*At lovgiver på den baggrund skulle have tillagt koncerndefinitionen en funktion som selvstændig legitimering af koncerndedelse kan synes usikkert så meget desto mere, som at selskabslovens almindelige regler om ledelse blev fastholdt.*"¹⁷⁷ Således mener Søgaard, at der intet materielt indhold kan indfortolkes i SL's koncerndefinitioner, hvormed der ikke ud fra disse bestemmelser kan antages at være en forudsætning for en direkte ledelsesret for moderselskabet.¹⁷⁸

Specialet finder, ud fra en samlet vurdering, at der ikke er det fornødne belæg til at indfortolke en direkte ledelsesret for moderselskabet alene på baggrund af koncerndefinitionerne i SL §§ 6-7. Dette understøttes af, at der intetsteds i forarbejderne til bestemmelserne måtte være anledning til at antage, at lovgiver har forudsat en direkte ledelsesret for moderselskabet i sin udformning af koncerndefinitionerne, desuagtet at koncerndedelse i praksis finder sted. En indfortolkning af så omfattende en forudsætning som en generel direkte ledelsesret, kan ikke udelukkende støttes på lovgivers undladelse af at udelukke denne ret i lovforarbejderne, således at der måtte være tale om en berettiget modsætningslutning.

Det findes derudover, at der ikke er hjemmel til at indfortolke materielt indhold i koncerndefinitionerne, idet der er tale udelukkende om formålsbestemte legaldefinitioner, samt fordi lovgiver har indsat materiel regulering om koncerner *andetsteds* i SL.¹⁷⁹ Det må derfor antages, at lovgiver i SL allerede har reguleret de beføjelser, der måtte tilfalde moderselskabet. Hermed konkluderes det også, at man ikke gennem hverken ordlyds- eller formålsfortolkning af bestemmelserne med rette kan nå til den slutning, at moderselskabets ledelsesret må strækkes videre end kapitalejerretten samt de

---

¹⁷⁶ Søgaard, G. (2016), s. 20f.

¹⁷⁷ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.2.

¹⁷⁸ Ibid. og Andersen, P. K. (1997), s. 330.

¹⁷⁹ Wegener, M. (2000), s. 35-36, Søgaard, G. (2019), afsnit 4.2, Andersen, P. K. (1997), s. 330 og Sørensen, K. E. (2024), s. 255f.

enkeltstående yderligere beføjelser omtalt udtrykkeligt i SL. SL § 134, 2. pkt., og andre konkrete ledelsesbeføjelser indrømmet moderselskabet efter SL, kan dermed heller ikke fortolkes som værende en kodifikation af et almindeligt gældende princip om en direkte ledelsesret.¹⁸⁰

10.3. Rozenblum-doktrinen

Rozenblum-doktrinen og dens nærmere materielle indhold er blevet gennemgået i forbindelse med dens bidrag til at fastlægge, hvad begrebet ”koncerninteresse” kan rumme, samt hvornår denne kan være legitim at varetage, se afsnit 9.4.1. Rozenblum-doktrinen ses imidlertid også omtalt og diskutert i retslitteraturen, angående hvorvidt moderselskabet har en direkte ledelsesret i datterselskaber, og i givet fald rammerne for denne. Diskussionen angår i høj grad, hvilken indflydelse Rozenblum-doktrinen har på gældende dansk ret: Er der tale om et inspirationsbidrag, en bindende retskilde eller noget midt imellem?

Det ses særligt i den internationale retsvidenskab, at Rozenblum-doktrinen, eller i hvert fald visse dele af denne, antages at være gældende i nordisk ret.¹⁸¹ Som tilhængere af dette synspunkt ses fx Reflection Group¹⁸² samt EMCA-gruppen¹⁸³. Reflection Group anfører, at særligt det nordiske princip om ligevægt er meget lig Rozenblum-doktrinens tilgang, der omhandler et *quid pro quo*-princip. I dansk ret sætter bl.a. reglerne om beskyttelse af minoritetsejere en stopper for dispositioner, som medfører en utilbørlig fordel for en eller flere kapitalejere på bekostning af de øvrige kapitalejere, jf. bl.a. SL §§ 108 og 127. Reflection Group anfører, at med et ikke alt for rigtigt *quid pro quo*-princip, kan dispositioner, der ikke direkte medfører en fordel for datterselskabet, men som er til fordel for den samlede koncern, accepteres i det omfang, at: (a) datterselskabet bliver kompenseret herfor i fremtiden, hvormed der igen skabes ligevægt, (b) datterselskabet formentlig kan forvente at blive kompenseret herfor i fremtiden, eller (c) datterselskabet kan opnå fordele i fremtiden som følge af koncernforholdet.¹⁸⁴ Dette er selve essensen af diskussionen om afvejning af hensynet til

---

¹⁸⁰ Smh. Sørensen, K. E. (2024), s. 254ff.

¹⁸¹ Søgaard, G. (2019), afsnit 2.2.

¹⁸² ”The Reflection Group on the future of EU company law” var en gruppe af eksperter nedsat i 2010 af Europa-Kommissionen til at udarbejde en rapport, der kunne danne grundlag for fremtidige initiativer om EU-retslig selskabsret.

¹⁸³ ”The European Model Companies Act Group” blev officielt dannet i 2007, og gruppen arbejdede med det såkaldte ”EMCA project”.

¹⁸⁴ Policy Platform. *Report of the Reflection Group on the Future of EU Company Law* (2011), s. 62. Link: https://safe-frankfurt.de/fileadmin/user_upload/editor_common/Policy_Center/Baums_Report_on_Future_of_EU_company_law.pdf (sidst besøgt den 10. maj 2026) og Kure, H. (2021), s. 59ø.

datterselskabets egeninteresse og koncerninteressen, som behandlet i afsnit 8. og 9.4. Reflection Groups pointe er, at selvom Rozenblum-doktrinen meget vel ikke i sig selv er bindende dansk ret, ser vi alligevel (visse af) dens principper som en del af dansk ret allerede, blot af andre veje.

EMCA-gruppen anfører, at Rozenblum-doktrinen er ved at nærme sig en *ius commune*-status¹⁸⁵ i de EU-medlemslande, der anerkender koncerninteressen.¹⁸⁶ Danmark er en del af den gruppe af medlemslande, der ikke anerkender koncerninteressen som et hensyn, der er legitimt at varetage på bekostning af datterselskabets egeninteresse. Koncerninteressen kan kun varetages i det omfang, dette også medfører en positiv egeninteresse for datterselskabet – modsat en neutral eller negativ egeninteresse, jf. bl.a. Kiwi-dommen samt i det hele afsnit 8.¹⁸⁷ EMCA-gruppen mener dog, ligesom Reflection Group, at de nordiske lande allerede har en tilgang til koncerninteresse og dermed rammerne for moderselskabet ledelsesret, som minder om Rozenblum-doktrinen.¹⁸⁸ Både Reflection Group og EMCA-gruppen præsenterer tilmed forslag om, at varetagelse af koncerninteresse skal anerkendes og legitimeres, hvortil EMCA-gruppen konkret foreslår at lade en sådan regulering inspirere af Rozenblum-doktrinen.¹⁸⁹

Munch Andersen antager, at såfremt Rozenblum-doktrinen betingelser er opfyldt, kan det være legitimt at varetage den samlede koncerninteresse på bekostning af datterselskabets egeninteresse, blot der ikke er tale om ulemper, der måtte sætte selskabets solvens i fare. Det skulle således være muligt at bruge Rozenblum-doktrinen som målestok for rammerne af moderselskabets ledelsesret. Hun anfører tillige, at der ikke er direkte hjemmel til Rozenblum-doktrinen i SL, men at dens indhold ikke er i strid med SL's regler, hvormed dens anvendelse ville forhindres.¹⁹⁰

Reflection Group, EMCA-gruppen og Munch Andersen synes alle at være positivt indstillet overfor anvendelsen af Rozenblum-doktrinen i dansk ret, idet de antager, at dens principper enten helt eller delvist allerede finder anvendelse i dansk ret. De øvrige udledninger i deres respektive værker bærer

---

¹⁸⁵ ”ius commune” er et latinsk udtryk bedst oversat til ”common law”.

¹⁸⁶ Andersen, P. K. & Andersson, B. J., et al. (2017), s. 372. Link: <https://cesifin.it/wp-content/uploads/2018/09/EMCA.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

¹⁸⁷ Se også Bunch, L. & Christensen, J. S. (2011), afsnit 3.6.

¹⁸⁸ Andersen, P. K., et al. (2017), s. 386f. Link: <https://cesifin.it/wp-content/uploads/2018/09/EMCA.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

¹⁸⁹ Policy Platform. *Report of the Reflection Group on the Future of EU Company Law* (2011), s. 65. Link: https://safe-frankfurt.de/fileadmin/user_upload/editor_common/Policy_Center/Baums_Report_on_Future_of_EU_company_law.pdf (sidst besøgt den 10. maj 2026) og Andersen, P. K., et al. (2017), s. 373. Link: <https://cesifin.it/wp-content/uploads/2018/09/EMCA.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

¹⁹⁰ Andersen, S. M. (2014), s. 14 og 44.

i øvrigt præg af, at retsteoretikerne mener, at varetagelsen af koncerninteressen i sig selv er eller bør være legitim.

Rozenblum-doktrinen synes dog især på ét punkt at modkæmpe muligheden for en komplet tilslutning til dansk selskabsret. Doktrinen *quid pro quo*-princip er ikke fuldstændigt overensstemmende med dansk selskabsrets syn på afvejningen af selskabets egeninteresse og den samlede koncerninteresse. Søgaard anfører om dette: ”(Alt for) forenklet kan dette udtrykkes sådan, at hjemlen til at sætte »barren« for varetagelse af selskabets egeninteresse er lavere i Rozenblum-doktrinen end i selskabslovens formuleringer og i retspraksis (herunder navnlig Kiwi-dommen).”¹⁹¹

Kiwi-dommen illustrerer, som behandlet i afsnit 8.3., at koncerninteressen ikke kan stå alene. Dette er dog ikke ensbetydende med, at koncernrelationen er helt ubetydelig.¹⁹² Der kan her sondres mellem horisontale (eks. søsterrelation) og vertikale (eks. moder-/datterrelation) koncernrelationer. Der kan formentlig i dansk ret opstilles en formodningsregel lydende på, at jo svagere koncernforbindelsen er, desto mere skal der til for at bevise en egeninteresse i en koncernintern transaktion. Der skal oftest mere til for at påvise interesse ved horisontale koncernrelationer end ved vertikale koncernrelationer. Dette bygger på en antagelse om, at de økonomiske bånd alt andet lige oftest er stærkere ved moder-/datterrelationer end ved søsterrelationer. Dette er dog kun et udgangspunkt. Virkeligheden kan meget vel se anderledes ud i den konkrete koncern, fx hvor selskaberne i denne er betydeligt integrerede eller hvis det selskab, der tilgodeses, indtager en central rolle i koncernens drift, der også er væsentlig for det enkelte (ydende) datterselskab.¹⁹³ At koncernforbindelsen tillægges betydning, ses også i Sø- og Handelsrettens præmisser i Kiwi-dommen:

”Retten finder derfor, at det ikke i sig selv vil være tilstrækkeligt at godtgøre, at et selskabs disposition har været i et koncernselskabs interesse, men at den nærmere koncernforbindelse mellem selskaberne kan tillægges betydning ved vurderingen af, om dispositionen (også) har været i det disponerende selskabs egeninteresse.” (vores understregning).¹⁹⁴

Kiwi-dommen illustrerer, at tærsklen for at varetage selskabets egeninteresse tilstrækkeligt er, at dispositionen skal bevirke en positiv egeninteresse og tillige, at det ikke er tilstrækkeligt blot at varetage koncerninteressen. Derudover illustrerer den også tærsklen for, hvornår en disposition, der varetager

---

¹⁹¹ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.4.

¹⁹² Bunch, L. & Christensen, J. S. (2011), afsnit 3.6.

¹⁹³ Kure, H. (2021), s. 412.

¹⁹⁴ SH.2015.P-52-14, afsnit ”Sø- og Handelsrettens resultat og begrundelse”.

koncerninteressen, også kan siges i tilstrækkelig grad (indirekte) at varetage datterselskabets egeninteresse; nemlig hvor koncernrelationen er så stærk, at en fordel for søster- eller moderselskabet med betydelig sandsynlighed også vil medføre en fordel for datterselskabet på et senere tidspunkt.

Førnævnte uddrag fra SØ- og Handelsrettens præmisser i Kiwi-dommen tydeliggør forskellen på dansk rets og Rozenblum-doktrinen standpunkter for, hvor meget selskabets egeninteresse som minimum skal iagttages ved selskabets dispositioner. Dansk ret arbejder ud fra en betragtning om, at koncerninteressen kan varetages, når dispositionen også medfører en nettofordel for alle involverede koncernselskaber. Det er dog uklart, hvad denne nettofordel konkret kan rumme og strækkes til. Der er tale om, at der ikke må være særlig stor ubalance i ulemper og fordele. Ser man på uddraget af Kiwi-dommens præmisser med et bredt perspektiv, kan det antages, at denne legitimerer en vis indirekte nettofordel i form af fx synergieffekter eller stordriftsfordele, hvor den fælles drift skaber øget værdi og optimering for begge parter på et senere tidspunkt, der dog ikke ligger langt ude i fremtiden.¹⁹⁵

Grundet Rozenblum-doktrinen vage og upræcise vendinger, er det ikke muligt direkte at udlede, hvad rammerne og grænserne for dens krav om ligevægt, *quid pro quo*, er.¹⁹⁶ Doktrinen eneste grænse for, hvor stor en ulempe, datterselskabet må påføres, er, at denne ikke må være uforholdsmæssig. Derudover fastsætter doktrinen ingen tidsgrænse for, hvornår ”kompensation” for ulempen skal have fundet sted. Doktrinen giver dermed moderselskabet for meget frihed til at foretage dispositioner til skade for det enkelte datterselskab, eventuelle minoritetsejere og andre omfattet af selskabets egeninteresse, sammenlignet med dansk ret.¹⁹⁷ En eventuel senere kodificering af doktrinen i dansk ret vil derfor kræve, at dens formuleringer præciseres, således at det er muligt at udlede kravets nærmere indhold.¹⁹⁸ Dermed er doktrinen *quid pro quo*-princip – og heraf doktrinen som helhed – på nuværende tidspunkt for umoden til kodificering i dansk ret, idet SL og retspraksis indeholder mere restriktive regler og grænser for ”underordning” af selskabets egeninteresse til fordel for den samlede koncerninteresse end denne.¹⁹⁹

---

¹⁹⁵ Søgaard, G. (2019), afsnit 3.5.

¹⁹⁶ Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet: Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*, s. 255.

¹⁹⁷ Sml. med norsk ret i Stølen, L. (2004), s. 408.

¹⁹⁸ Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet: Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*, s. 255 og Sørensen, K. E. (2024), s. 261.

¹⁹⁹ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.4.

Det kan således på baggrund af ovenstående samlet udledes, at Rozenblum-doktrinen formentlig kan anvendes som et inspirationsbidrag til fastsættelsen af rammerne for moderselskabets direkte ledelsesret i datterselskabet.²⁰⁰ Det er dog vigtigt at gøre klart, at den ikke har større værdi end som inspirationsbidrag, og at anvendelsen af doktrinen som målestok eller rettesnor skal ske med en vis kritik. Denne konklusion drages af det faktum, at Rozenblum-doktrinen ikke har egentlig retskildeværdi i sig selv²⁰¹, ligesom den, jf. ovenfor, ikke er ”kodifikationsmoden” i gældende dansk ret.²⁰² Doktrinen bidrag vil da, hvis dens vage formuleringer bliver tillagt for meget værdi, kunne medføre, at spørgsmål om moderselskabets ledelsesret vil blive besvaret ud fra for lempelige betragtninger sammenlignet med den øvrige linje i dansk ret, jf. bl.a. Kiwi-dommen. Doktrinen principper ses allerede rummet i dansk ret i større eller mindre grad andetsteds, jf. bl.a. visse af Kiwi-dommens præmisser, uagtet at doktrinen ikke omtales udtrykkeligt heri.²⁰³ Dette er dog som sagt ikke ensbetydende med, at doktrinen i sig selv med rette kan tillægges retskildeværdi, idet den blot er et inspirationsbidrag.

10.4. Praksis og retssædvane

Som berørt i ovenstående afsnit, påpeger flere retsteoretikere, at moderskabets ledelse af datterselskabet i praksis finder sted, uagtet at det er uklart, om der er hjemmel hertil. Også på dette punkt er retslitteraturen splittet omkring, hvilken betydning dette har for retstilstanden: Kan dét faktum, at moderselskabets ledelse af datterselskabet sker i praksis i sig selv legitimere denne ledelsesret, og er der måske ligefrem tale om en retssædvane?

Flere retsteoretikere, herunder Gomard, anfører, at koncernledelse og heraf moderselskabets ledelsesret er anerkendt som udbredt og almindelig praksis. Han anfører, at ordninger med fælles koncernledelse ikke har givet grund til indsigelse eller kritik, samt at der ikke er bestemmelser i selskabslovgivningen, der taler imod, at moderselskabet leder datterselskaber. Gomard mener desuden, at en

---

²⁰⁰ Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023), s. 678f., Andersen, P. K. (2024), s. 612 og Christensen, J. S. (2024), 657f.

²⁰¹ Rozenblum-doktrinen udspringer af fransk retspraksis, der ikke er egentlig retskildeværdi i dansk ret. Se hertil gennemgang af Rozenblum-doktrinen i afsnit 9.4.1. og 10.3. samt afsnit 4.2. om retskilder og retskildeværdi.

²⁰² Søgaard, G. (2019), afsnit 4.4 og Sørensen, K. E. (2024), s. 260-261.

²⁰³ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.4, Andersen, P. K., et al. (2017), s. 386f. Link: <https://cesifin.it/wp-content/uploads/2018/09/EMCA.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026), Andersen, S. M. (2014), s. 44 og Policy Platform. *Report of the Reflection Group on the Future of EU Company Law* (2011), s. 62. Link: https://safe-frankfurt.de/fileadmin/user_upload/editor_common/Policy_Center/Baums_Report_on_Future_of_EU_company_law.pdf (sidst besøgt den 10. maj 2026).

betragtning om, at der ingen egentlig ledelsesret består for moderselskabet, vil være på kollisionskurs med praksis.²⁰⁴

Når retsteoretikere kommer frem til, at moderselskabets ledelsesret er anerkendt i praksis, hænger det sammen med et synspunkt om, at denne direkte ledelsesret skal indfortolkes og forudsættes i SL's bestemmelser. Som behandlet i afsnit 10.2., bringer visse retsteoretikere det synspunkt, at idet lovgiver ikke eksplicit har forbudt denne ret, må denne derfor allerede være legitim.²⁰⁵ Som det også blev omtalt i afsnit 10.2., er det dog ikke legitimt at forudsætte, at en sådan ret skal indfortolkes, blot fordi moderselskabets ledelse af datterselskabet finder sted i praksis.

Betragtninger om, at lovgiver har indrettet SL's regler ud fra en forudsætning om en ledelsesret beror på en antagelse om en vis form for retssædvane.²⁰⁶ Spørgsmålet er derfor, om udbredelsen i praksis kan medføre, at der er tale om en retssædvane. Det antages i retslitteraturen og -praksis, at følgende to kriterier skal være opfyldt for, at man kan anse en retssædvane for værende dannet: Der skal være tale om en adfærd, som er (1) fulgt almindeligt, stadigt og længe (2) ud fra den opfattelse, at man har været forpligtet eller berettiget hertil. At adfærden skal følges "almindeligt" og "stadigt" betyder, at denne skal følges med en stærk regelmæssighed og kontinuitet. "Længe" refererer til, at adfærden ikke må være kortvarig. Det er uklart, hvor længe, der konkret skal være tale om, men det kræves formentlig, at adfærden skal have været fulgt i en periode svarende til en alderstid, omkring 45-50 år. At adfærden skal være fulgt "ud fra den opfattelse, at man har været forpligtet eller berettiget hertil" henviser til, at den, der udøver adfærden, skal anse sig for værende berettiget hertil, samt at omverdenen skal anse sig for værende forpligtet til at acceptere adfærden.²⁰⁷

Man kan argumentere for, at første betingelse for, at der er tale om en retssædvane, er opfyldt. Som mange retsteoretikere i retslitteraturen har pointeret, er det almindeligt i praksis, at moderselskabet leder datterselskabet, og at koncerninteressen varetages. Det er ikke *alle* koncerner, der har en sådan praksis, men man kan forestille sig, at især stærkt integrerede koncerner formentlig følger denne praksis rimeligt "almindeligt" og "stadigt".²⁰⁸ Det kan ligeledes antages, at kriteriet om, at adfærden

---

²⁰⁴ Gomard, B. (1997), s. 65-70.

²⁰⁵ Ibid., s. 66-71 og Christensen, J. S. (2024), s. 656f.

²⁰⁶ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.3.

²⁰⁷ Evald, J. (2024), s. 110-111.

²⁰⁸ Gomard, B. (1997), s. 65.

skal være fulgt ”længe”, er opfyldt, idet denne praksis har stået på i hvert fald over det estimerede krav på 45-50 år.²⁰⁹

Hvorvidt retssædvanens anden betingelse er opfyldt, er mere tvivlsomt. Det er her især relevant at påpege, at det i SL fremgår klart, at selskabets egeninteresse skal varetages i selskabets dispositioner. At hævde, at omverdenen på trods af dette er under den opfattelse, at den er retligt forpligtet til at acceptere en adfærd, der underordner egeninteressen til fordel for koncerninteressen, synes at savne belæg, jf. bl.a. Kiwi-dommens præmisser samt afsnit 8. og 9.4.2. Understøttende til dette anfører Søgaard: ”Det må [...] antages at have formodningen imod sig, at et så væsentligt selskabsretligt princip som selskabslovens fremhævelse af selskabets egeninteresse skulle kunne tilsidesættes alene under henvisning koncerninteressen.”²¹⁰ Der er da heller ingen stærke holdepunkter for, at retssædvanens anden betingelse kan anses for at være opfyldt, idet det ikke kan lægges til grund, at brancherne (omverdenen) almindeligvis antager, at de er *retligt* forpligtet til at acceptere adfærd, hvilket igen kan føres tilbage til SL’s tydelige fremhævelse af selskabets egeninteresse. At branchen i praksis accepterer adfærd, er ikke ensbetydende med, at dette bunder i en antagelse om, at de er retligt forpligtet hertil. Da retssædvanens anden betingelse dermed ikke anses for at være opfyldt, sluttes det, at der ikke er dannet en retssædvane om, at moderselskabet har en direkte ledelsesret i datterselskabet, som dertil legitimerer varetagelse af koncerninteressen.²¹¹

10.5. Forholdets natur

Da det kan konstateres, at der ikke ud fra hverken lovgivning, retspraksis eller retssædvaner kan etableres en klar hjemmel for moderselskabets ledelsesret samt en ret til at varetage koncerninteressen, er sidste mulighed at afsøge, om ”forholdets natur” kan legitimere disse.²¹²

Som behandlet i afsnit 4.2.5., søger retsanvenderen med ”forholdets natur” at danne et hjemmelsgrundlag med udgangspunkt i sagens konkrete omstændigheder. Målet er at fastslå dét resultat, der stemmer bedst overens med det konkrete forholds retlige natur. Begrebet indeholder en ”dobbeltthed”, der er relevant at udpensle. På den ene side kan problemstillingen løses efter almindelige

---

²⁰⁹ Smh. Andersen, P. K. (2024), s. 598.

²¹⁰ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.3.

²¹¹ Sørensen, K. E. (2024), s. 254ff.

²¹² Søgaard, G. (2019), afsnit 4.5.

retsgrundsætninger, og på den anden side på baggrund af sagens konkrete omstændigheder. Den retlige præmis' ”byggeklodser” skal findes dels i retssystemet, dels i generelle hensyn (samfundshensyn) og konkrete hensyn (billighedsbetragtninger). Når det anføres, at materialet i forholdets natur skal findes i retssystemet, henvises der til det område af retssystemet, hvor den konkrete problemstilling er placeret. I dette tilfælde kan problemstillingen placeres i ”overkategorien” privatret og ”underkategorien” selskabsret. Hensynet bag dette er et kohærenskrav, hvorefter svaret/afgørelsen skal indpasses i harmoni med de øvrige, allerede eksisterende, regler på retsområdet.²¹³

Dermed vil det i første omgang skulle vurderes, om man ved fortolkning af den omkringliggende selskabslovgivning kan udlede et hjemmelsgrundlag.²¹⁴ I SL anerkendes og defineres den selskabsretlige koncern. Dertil eksisterer der visse koncernretlige regler, men denne regulering er ikke udtømmende, og det kan generelt siges, at SL i meget af sin regulering ikke tager hensyn til koncernstrukturen og i stedet betragter alle selskaber som selvstændige, autonome virksomheder. Der henvises derfor helt grundlæggende ofte til ”den almindelige selskabsrets orden”, når koncernretlige problemstillinger skal behandles.²¹⁵

Schans Christensen anfører om behandling af koncernretlige problemstillinger følgende: ”*Den danske regulering af disse ting ligger et sted mellem disse yderpunkter [tysk og engelsk koncernret] og er i øvrigt præget af en pragmatisk tilgang (dvs. stillingtagen ud fra de konkrete behov, der kan identificeres) snarere end en trang til at skabe en sammenhængende, detaljeret lovgivning om grupper af selskaber.*” (Vores redigering i firkantede klammer).²¹⁶ SL's øvrige regulering om koncerner, varetagelse af selskabets egeninteresse og øvrige beskyttelseshensyn synes at harmonere dårligt med en direkte ledelsesret for moderselskabet og legitimering af koncerninteressen. Som behandlet i de forrige afsnit, vægter selskabsretten varetagelse af selskabets egeninteresse højt, og Kiwi-dommen fastslår direkte, at koncerninteressen ikke i sig selv er begrundelse ”nok”. Der er ingen selskabsretlige bestemmelser, der ved analogifortolkning kan føre til, at koncerninteressen eller moderselskabets ledelsesret kan anses for legitimeret. Imidlertid er det heller ikke muligt med en modsætnings slutning med sikkerhed at nå til modsatte resultat, idet koncernretten er langt fra udtømmende reguleret i SL.

---

²¹³ Evald, J. (2024), s. 98-99.

²¹⁴ Ibid., s. 102.

²¹⁵ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.5.

²¹⁶ Christensen, J. S. (2024), s. 652.

Når der ikke kan udledes noget direkte af det omkringliggende retsområde, skal hjemmelsgrundlaget også sammenholdes med øvrige hensyn; samfundsmæssige, billighedsbetragtninger, konsekvensbetragtninger m.v.²¹⁷ De samfundsmæssige hensyn og konsekvensbetragtninger kan tale for, at forholdets natur skal medføre en ledelsesret for moderselskabet og en legitimering af koncerninteressen. Koncernledelse er almindeligt og udbredt i praksis, og en afgørelse, der ikke legitimerer førnævnte, kan betyde, at det i realiteten bliver meget besværligt eller umuligt at drive en koncern succesfuldt. Der er derfor, ud fra et praktisk synspunkt, nærmest et *behov* for en vis legitimering. Det vil i hvert fald kunne få betydning for de stordriftsfordele eller synergieffekter, der er konsekvenser af et godt koncerninternt samarbejde og en stærk koncernledelse.²¹⁸ Som allerede nævnt er SL's udgangspunkt næsten, at alle selskaber er selvstændige, autonome virksomheder. Dette udgangspunkt stemmer imidlertid ikke overens med virkelighedens koncerndrift.

I modsatte boldgade af konsekvensbetragtningerne kan man argumentere for, at beskyttelsen af datterselskabers egeninteresse vil mindskes betydeligt, hvis koncerninteressen legitimeres. En legitimering vil da kræve yderligere fastlæggelse af dennes omfang og begrænsninger, således at datterselskabers minoritetsejere, kreditorer m.fl. ikke tager uforholdsmæssig skade heraf. Der er derfor, såfremt legitimering sker, fortsat behov for, at egeninteressen varetages i et vist omfang. Det står på nuværende tidspunkt uklart i retsteorien, hvad sådanne rammer kunne omfatte.²¹⁹

Sammenholder man det omkringliggende retsområde med en afvejning af de forskellige hensyn, synes det mest nærliggende at konkludere, at forholdets natur ikke kan legitimere en direkte ledelsesret for moderskabet eller varetagelse af koncerninteressen. Dette er naturligvis ikke en uimodsigelig konklusion.²²⁰ Engsig Sørensen beskriver problemstillingen således (dog i en anden kontekst): "*Mens erhvervslivet meget gerne vil have legitimeret, at man kan lede datterselskaber i koncernens interesse, bliver forhandlingerne mere komplicerede, når det kommer til at drøfte, hvordan man som compensation beskytter de særinteresser, som minoritetsejere og kreditorer knyttet til datterselskabet har.*"²²¹ Det er blevet tillagt den afgørende betydning, at SL's og retspraksis' syn på og regulering af varetagelse af selskabets egeninteresse er restriktiv, hvortil en legitimering af koncerninteressen kolliderer

---

²¹⁷ Evald, J. (2024), s. 102.

²¹⁸ Sørensen, K. E. (2024), s. 178-187. Se også Gomard, B. (1997), s. 71.

²¹⁹ Se hertil afsnit 10.3., hvori det konkluderes at man ikke ud fra Rozenblum-doktrinen kan udlede rammerne og begrænsningerne af en sådan legitimering.

²²⁰ Se hertil Søgaard, G. (2019), afsnit 4.5, der (modsat) mener, at legitimering af koncerninteressen befinder sig på at "forholdets natur-stade".

²²¹ Sørensen, K. E. (2017), afsnit "EU's ambitioner på koncerntretts område".

med dette, ligesom det ud fra en konsekvensbetragtning vil sætte denne regulering i fare.²²² Dette har naturligvis sine ulemper. Disse ulemper synes dog at bero på en dybere mangel i selskabsretten end som så, og det er derfor (fra et retskildesynspunkt) utilstrækkeligt at søge disse afklaret gennem forholdets natur – en sådan løsning skal formentlig findes ved en kodificeret selskabsretlig regulering, se også nedenfor afsnit 12.

11. Moderselskabets ledelsespligt i datterselskaber

Når et selskab indgår i en koncern som moderselskab, påhviler der dette en række særlige forpligtelser. Lovgivning indeholder blandt andet en pligt for moderselskabet til at udarbejde koncernregnskab, jf. ÅRL § 2, stk. 1, nr. 1, samt at inddrage koncernens samlede økonomiske situation ved beslutninger om uddeling af selskabets midler, jf. SL § 179, stk. 2.²²³ Samtidig får flere af de regler, der regulerer selskabsledelsens ansvar og opgaver, fx SL §§ 115-118, en ændret og mere kompleks betydning i koncernforhold. Den nye dimension består også i en diskussion om, hvorvidt moderselskabet har en pligt til ikke blot at føre tilsyn med og lede dets eget selskab, men også i dets datterselskaber. Dette kommer særligt til udtryk i to forskellige spor; som en (koncern)tilsynspligt og som en (koncern)ledelsespligt.²²⁴ Afsnit 11.1-11.3 vil søge at belyse, om og i givet fald i hvilken udstrækning der påhviler moderselskabet sådanne pligter.

I de førnævnte afsnit vil Specialet inddrage nogle eksempler fra de mest væsentlige retsområder, herunder navnlig fra konkurrenceretten, bestikkelsesreglerne samt miljø- og menneskerettighedsretten. Denne gennemgang af moderselskabets ledelsespligt(er) er derfor ikke udtømmende, men har til formål at præsentere og behandle nogle af de mest centrale og essentielle områder for besvarelse af problemformuleringen. Opdelingen af koncerntilsynspligt og koncernledelsespligt i to separate afsnit sker primært af hensyn til strukturen af dette Speciale, og dernæst af hensyn til deres forskelle. I realiteten er koncerntilsyns- og koncernledelsespligt dog tæt forbundet, på visse punkter ligefrem

---

²²² Evald, J. (2024), s. 102. Se også bl.a. afsnit 9.4.2. og Kiwi-dommen heri, hvori fastlægges, at varetagelse af koncerninteressen kun må foretages, hvis dispositionen også medfører en positiv egeninteresse for datterselskabet, samt Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 3.2.1. Link: <https://corporategovernance.dk/3-bestyrelsens-sammensaetning-organisering-og-evaluering> (sidst besøgt 10/05/2026).

²²³ Andersen, P. K. (2024), s. 613 og Sørensen, K. E. (2024), s. 273.

²²⁴ Sørensen, K. E. (2024), s. 273ff.

sammenflettet.²²⁵ Det vil derfor kunne ses nedenfor i deres behandling, at man fx ud fra samme kilde kan udlede både en koncerntilsyns- og en koncernledelsespligt.

11.1. Regulering i Selskabsloven mv.

På samme måde som det gør sig gældende for moderselskabets ledelsesret, fremgår der også af SL visse konkrete pligter, som udspringer af, at et selskab indgår i en koncern som moderselskab. Disse suppleres af bestemmelser om pligter for moderselskaber i nærliggende områder, navnlig i ÅRL. Moderselskabet er dermed bundet både af de almindelige ledelsesregler og -pligter såvel som de pligter, der udspringer direkte af deres rolle som koncernmoder. Sidstnævnte vil blive behandlet i det følgende med henblik på at fastslå, om der ud fra disse kan udledes en underliggende generel ledelsespligt, eller om disse blot er enkeltstående, konkrete pligter.

Visse af SL's materielle koncernregler er omtalt i afsnit 9.3. Af nærmere relevans for nærværende afsnit er SL §§ 134, 1. pkt. og 179, stk. 2, da disse pligter er dém, der kommer nærmest på at være ledelsespligter.²²⁶

SL § 134, 1. pkt., omhandler, at moderselskabets centrale ledelsesorgan er forpligtet til at underrette dattervirksomhedens centrale ledelsesorgan, så snart et koncernforhold er etableret. Der er dermed tale om en pligt for moderselskabet til at videregive en oplysning til dattervirksomheden.²²⁷ Begrundelsen for denne oplysningspligt ligger i hensynet til datterselskabet. Dels datterselskabets almindelige interesse i at vide, at moderselskabet har opnået bestemmende indflydelse over dette, dels af hensyn til de særlige pligter, datterselskabet nu er underlagt og skal opfylde som følge af koncernforholdet.²²⁸ Der er altså ikke tale om en decideret ledelsespligt, men om en pligt til at oplyse om koncernforholdet af hensyn til det lederskab og indflydelse, moderselskabet får over datterselskabet.

SL § 179, stk. 2, vedrører i højere grad, hvad der kan kaldes en ledelsespligt. Et udklip af bestemmelsen lyder som følger:

---

²²⁵ Ibid., s. 273.

²²⁶ Se dog også Sørensen, K. E. (2024), s. 274, om en mulig udvidelse af SL § 115's anvendelsesområde, som dog ikke tages til følge.

²²⁷ Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet: Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*.

²²⁸ Schaumburg-Müller, P. & Petersen, L. L. (2023), s. 939.

”Stk. 2. Selskabets centrale ledelsesorgan er ansvarligt for, at uddeling ikke overstiger, hvad der er forsvarligt under hensyntagen til selskabets, og i moderselskaber koncernens, økonomiske stilling, og ikke sker til skade for selskabet eller dets kreditorer, jf. § 115, nr. 5, og § 116, nr. 5. [...]”²²⁹

Bestemmelsens 1. pkt., understreger (moder)selskabets centrale ledelsesorgans ansvar for at vurdere kapitalafgangens forsvarlighed. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med SL §§ 115, nr. 5, 116, nr. 5 og 118, stk. 2, om hhv. bestyrelsens, tilsynsrådets og direktionens ansvar vedrørende selskabets forsvarlige kapitalberedskab.²³⁰ Reglen begrænser sig, fsva. moderselskabets særlige forpligtelse, til et krav om, at der ved moderselskabets beregning af udbytte også skal tages hensyn til koncernens stilling som *helhed*.²³¹ SL § 179, stk. 2, indebærer ikke en pligt for moderselskabet til yderligere finansiering af datterselskabet, uagtet om dette er nødlidende.²³² At SL § 179, stk. 2, skulle være et udslag af en generel regel om, at moderselskabets ledelse tillige er forpligtet til at sikre kapitalberedskab i datterselskaberne, synes svært forsvarligt. Kure anfører herom: ”Spørgsmålet må besvares benægtende, da ordlyden i selskabslovens §§ 115, 116 og 118 ikke kan tages til støtte herfor, og da dette kunne udviske grænserne for kapitalejernes begrænsede hæftelse i koncernforhold.”²³³

Ordlyden i SL §§ 115, nr. 5, 116, nr. 5 og 118, stk. 2, forpligter et selskabs ledelse til at sikre, at dette har tilstrækkelig kapital til rådighed til at kunne opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder – underforstået; at undgå insolvens. Denne pligt medfører imidlertid ikke en forpligtelse for hverken selskabsledelsen eller kapitalejerne til at indskyde yderligere kapital, desuagtet at kapitalberedskabet ikke længere er forsvarligt.²³⁴ I SL § 179, stk. 2, er moderselskabets centrale ledelsesorgan at sammenligne med en selskabsledelse i datterselskabet, idet de bliver pålagt en *ledelsespligt* og ikke en *kapitalejerpligt*. Det savner således støtte i SL §§ 115, nr. 5, 116, nr. 5 og 118, stk. 2, at skulle indfortolke en generel pligt for moderselskabet til at sikre kapitalberedskab i datterselskaberne i SL 179, stk. 2. En sådan kan ikke rummes inde for ordlyden i bestemmelserne. Derudover er der også, som Kure påpeger, et hensyn at tage til grundtanken bag og formålet med kapitalejernes begrænsede

---

²²⁹ LBK nr. 331 af 20/03/2025, § 179, stk. 2, 1. pkt. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2025/331> (sidst besøgt 10/05/2026).

²³⁰ Se også Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023), afsnit 2.1.3. Link: <https://corporategovernance.dk/2-bestyrelsens-opgaver-og-ansvar> (sidst besøgt 10/05/2026).

²³¹ For en nærmere materiel behandling af SL § 179, stk. 2, se Bunch, L. & Whitt, S. C. (2018), s. 740f.

²³² Kure, H. (2021), s. 39.

²³³ *Ibid.*, s. 54.

²³⁴ *Ibid.*, s. 39 og Christensen, J. S. (2024), s. 659.

hæftelse.²³⁵ Det findes derfor, at SL § 179, stk. 2, ikke er udtryk for en generel direkte pligt for moderselskabet til at sikre kapitalberedskab i datterselskabet.

Supplerende til moderselskabets pligter som fastsat i SL, ses bl.a. moderselskabets pligt til at udarbejde koncernregnskab og ledelsesberetning for koncernen, jf. ÅRL § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, samt § 109, jf. § 3, stk. 1, nr. 1.²³⁶ Årsregnskabet tjener blandt andet som en del af grundlaget i forsvarlighedsvurderingen efter SL § 179, stk. 2.²³⁷ Der er heller ikke ud fra koncernregnskabspligten i ÅRL § 109, belæg for at indfortolke nogen generel pligt, som går ud over bestemmelsens ordlyd.²³⁸

Det faktum, at man ud fra SL ikke kan finde en generel ledelsespligt for moderselskabet i form af en pligt til at sikre datterselskabets kapitalberedskab, som behandlet ovenfor, synes at tale i mod, at SL på anden vis skulle forudsætte en generel direkte ledelsespligt for moderselskabet udover, hvad der er almindelige kapitalejerpligter. Søgaard anfører da også, at SL er tavs om særligt to punkter; 1) spørgsmålet om koncernledelse, og 2) spørgsmålet om koncernmoderens eventuelle hæftelse for tab hos koncerndatterens interessenter som følge af koncernrelationen.²³⁹ Samlet kan det dermed siges, at der er tale om en meget sporadisk regulering af koncerntilsynsforhold i SL og ÅRL, idet disse love i store træk begrænser sig ”til at definere, hvornår der foreligger et moder-/datterselskab, og hvornår der skal aflægges koncernregnskab”²⁴⁰ og kun tager stilling til få konkrete koncerntilsynsretlige problemstillinger.²⁴¹ En del af de ikke-regulerede koncerntilsynsretlige problemstillinger må derfor søges afklaret andetsteds. Spørgsmålene om moderselskabets eventuelle koncerntilsynspligt og koncernledelsespligt behandles i afsnit 11.2. og 11.3.

---

²³⁵ Kure, H. (2021), s. 54.

²³⁶ ÅRL indeholder en række undtagelser til dette udgangspunkt, som ikke vil blive behandlet yderligere af hensyn til Specialets afgrænsning. Se evt. Christensen, J. S. (2024), s. 569. Det bør kort nævnes, at der ikke er fuldstændig sammenfald mellem det regnskabsmæssige koncernbegreb og det selskabsretlige koncernbegreb, hvorfor små uoverensstemmelser må kunne forekomme, uagtet at begreberne ligger tæt på hinanden, se Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet: Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*, s. 54-56.

²³⁷ Christensen, J. S. (2024), s. 659.

²³⁸ Steffensen, H., et al. (2020), s. 894.

²³⁹ Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet: Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*, s. 78.

²⁴⁰ Betænkning nr. 1498 af november 2008, s. 574. Link: <https://www.betænkninger.dk/wp-content/uploads/2021/02/1498.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁴¹ Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet: Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*, s. 78.

11.2. Koncerntilsynspligt og moderselskabsansvar

Som det fremgår af tidligere afsnit, består koncernretten i dansk ret af enkelte lovbestemmelser, en vis mængde domme og en del retslitteratur. Her har koncernrettens centrale udfordring længe været at fastslå, om der består en koncernledelsesret, som behandlet i afsnit 10. Ser man dog ud over de selskabsretlige regler, danner der sig imidlertid også konturer af andre koncernretlige problemstillinger: spørgsmålene om, hvorvidt der gælder 1) en koncerntilsynspligt, og 2) en koncernledelsespligt.²⁴² Disse behandles i hhv. nærværende afsnit og afsnit 11.3. Da der med disse pligter medfølger et tilsvarende ansvar for moderselskabet, vil dette blive behandlet i sammenhæng hermed.

11.2.1. Dansk og EU-konkurrenceret – Civilretligt bødeansvar

Ét af de områder, hvor en koncerntilsynspligt tegner sig, er EU-konkurrenceretten. I EU-konkurrenceretten ses det nemlig, at et moderselskab kan gøres ansvarligt for sit datterselskabs overtrædelser, uagtet at moderselskabet i sig selv ingen aktiv involvering har i handlingen.²⁴³ Dette kan formentlig forklares med, at EU-konkurrenceretens forbudsregler er rettet mod ”virksomheder” til forskel for ”selskaber”. Dette ses direkte i TEUF art. 101 og 102, om hhv. forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og forbud mod misbrug af dominerende stilling.²⁴⁴ Eksempelvis lyder et udklip af art. 102, således:

”En eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling på det indre marked eller en væsentlig del heraf er uforenelig med det indre marked og forbudt [...]” (vores understregning)²⁴⁵

Samme virksomhedsbegreb findes i forordning 1/2003, om gennemførelse af konkurrencereglerne i det tidligere TEF art. 81 og 82.²⁴⁶ Se hertil et udklip af forordning 1/2003, art. 23 om bøder:

”Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder og virksomhedssammenslutninger bøder, hvis de forsætligt eller uagtsomt:

---

²⁴² Sørensen, K. E. (2017), afsnit 2 og af samme forfatter Sørensen, K. E. (2024), s. 273-275.

²⁴³ Sørensen, K. E. (2017), afsnit 2.

²⁴⁴ TEUF, art. 101 og 102. Link: <https://www.eu.dk/da/dokumenter/traktater/traktaten-euf> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁴⁵ Ibid., art. 102, 1. pkt.

²⁴⁶ TEF art. 81 og 82 er videreført i TEUF art. 101 og 102. Link: <https://www.eu.dk/da/dokumenter/traktater/traktaten-euf?rfd=1> (sidst besøgt 10/05/2026).

a) overtræder traktatens artikel 81 eller 82 [...]” (vores understregning)²⁴⁷

Efter EU-praksis er ”virksomhed” et økonomisk begreb, ikke et juridisk begreb, jf. sag C-41/90 ”Höfner og Elser”²⁴⁸, prm. 21:

”Herved bemærkes, at inden for konkurrenceretten omfatter begrebet virksomhed enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde [...]”²⁴⁹

Dermed er en ”virksomhed” ikke altid lig én juridisk person, såsom et enkelt kapitalselskab, men kan bestå af flere juridiske personer, fx en moder- og dets datterselskab(er). Det er dermed ikke de juridiske rammer, der er afgørende, men derimod de økonomiske rammer. Eksempelvis er det ikke afgørende, at der er valgt en kapitalselskabsstruktur, der ellers i kraft af kapitalejernes begrænsede hæftelse har en klar, selvomsluttende (juridisk) struktur.²⁵⁰ Når moderselskabet kan blive ansvarlig for datterselskabets handlinger, bygger det altså på, at praksis i EU-konkurrenceretten arbejder ud fra en ”Single Economic Entity”-doktrin, jf. også bl.a. sag C-882/19 ”Sumal”²⁵¹, prm. 48, og sag C-632/22 ”Volvo”²⁵², prm. 48. I sag T-130/21 ”CCPL”²⁵³, giver EU-Domstolen en god vejledning til, hvilke momenter, der kan medføre, at der er tale om en ”Single Economic Entity”, således at moderselskabet kan ifalde ansvar for sine datterselskabers handlinger.²⁵⁴

CCPL cementerer ”Single Economic Entity”-doktrinen, idet Retten i prm. 37, gentager pointen i Höfner og Elser-sagens prm. 21. Dertil anfører prm. 37, direkte, at en økonomisk enhed kan bestå af flere juridiske personer.²⁵⁵ Dernæst fastslår Retten, at et datterselskabs adfærd kan tilregnes moderselskabet, når førstnævnte ikke frit bestemmer sin adfærd på markedet, jf. prm. 38:

”Desuden kan et datterselskabs adfærd tilregnes moderselskabet, bl.a. når datterselskabet, selv om det er en selvstændig juridisk person, ikke frit bestemmer sin adfærd på markedet,

---

²⁴⁷ Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002, art. 23(2)-(2)(a). Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02003R0001-20090701> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁴⁸ EU-Domstolens dom af 23. april 1991, Sag C-41/90.

²⁴⁹ Ibid., prm. 21.

²⁵⁰ Larsen, T. Ø., et al. (2011), s. 68.

²⁵¹ EU-Domstolens dom af 6. oktober 2021, Sag C-882/19.

²⁵² EU-Domstolens dom af 11. juli 2024, Sag C-632/22.

²⁵³ EU-Domstolens dom af 7. december 2022, Sag T-130/21.

²⁵⁴ Kromann Reumert. *Moderselskab fundet ansvarlig for datterselskabers karteldeltagelse* (2023). Link: <https://kromannreumert.com/nyheder/moderselskab-fundet-ansvarlig-datterselskabers-karteldeltagelse> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁵⁵ EU-Domstolens dom af 7. december 2022, Sag T-130/21, prm. 37.

men i det væsentlige følger instrukser fra moderselskabet, navnlig under hensyn til de økonomiske, organisatoriske og juridiske forbindelser mellem disse to juridiske enheder. [...]”²⁵⁶

Retten beskriver i prm. 44, hvilke konkrete momenter, der taler for, at der er en økonomisk, organisatorisk og juridisk forbindelse mellem sagens moderselskab og datterselskab. Disse momenter må anses for at være vejledende for, hvornår et moderselskab i EU-konkurrenceretten (sammen med datterselskabet) omfattes af virksomhedsbegrebet i bl.a. TEUF art. 101-102 og art. 23 i forordning 1/2003. Momenterne var i det væsentligste, at:

1. Moderselskabet kunne vælge alle bestyrelsesmedlemmerne i datterselskabet,
2. Moderselskabet kunne vælge den administrerende direktør i datterselskabets direkte moderselskab (mellemliggende mellem moder- og datterselskaberne), og
3. Moderselskabet var involveret i ledelsen af koncernselskaberne, herunder datterselskabet.²⁵⁷

Retten anfører i prm. 31, at en ejerandel på 93,864% er tilstrækkeligt til at formode, at et moderselskab udøver afgørende indflydelse på sit datterselskabs adfærd.²⁵⁸ Prm. 39, tilføjer dertil, at man kan opstille en afkræftelig formodningsregel om, at et moderselskab, der ejer hele eller næsten hele kapitalen i datterselskabet, udøver en afgørende indflydelse på datterselskabets adfærd:

”[...] Det er under disse omstændigheder tilstrækkeligt, at Kommissionen beviser, at hele eller næsten hele kapitalen i et datterselskab ejes af moderselskabet, for at det kan formodes, at moderselskabet faktisk udøver en afgørende indflydelse på dette datterselskabs handelspolitik. Kommissionen vil derefter være i stand til at anse moderselskabet for solidarisk ansvarligt for betaling af den bøde, som er pålagt datterselskabet, medmindre dette moderselskab, som det påhviler at afkræfte den pågældende formodning, fører tilstrækkelige beviser med henblik på at godtgøre, at dets datterselskab optræder selvstændigt på markedet [...]” (vores understregninger)²⁵⁹

Retten fastslår hermed, at alene ene-/majoritetsejerskabet, rollen som moderselskab, er nok til at pålægge moderselskabet et bødeansvar for datterselskabets handlinger. Det er altså tale om en omvendt bevisbyrde. Moderselskabet skal bevise, at deres økonomiske, organisatoriske og juridiske

---

²⁵⁶ Ibid., prm. 38. Se også den i præmissen øvrige nævnte retspraksis samt prm. 50.

²⁵⁷ Ibid., prm. 44.

²⁵⁸ Ibid., prm. 31.

²⁵⁹ Ibid., prm. 39.

forbindelse er af en sådan art, at selskaberne ikke udgør en økonomisk enhed, en ”virksomhed” i TEUF art. 101’s forstand, jf. også prm. 51 og 60.²⁶⁰

Særligt interessant ved ovenstående gennemgang for spørgsmålet om moderselskabets koncerntilsynspligt er, at det ingen forskel gør på ansvaret, om moderselskabet havde kendskab til datterselskabets overtrædelser eller ej.²⁶¹ Det eneste moment, der har betydning, er, om selskaberne tilsammen udgør en ”virksomhed”, jf. TEUF art. 101. Dette må anses for at være et stærkt incitament for moderselskaberne til at føre tilsyn med dets datterselskabs aktiviteter, og således påse, at det efterkommer og overholder alle konkurrencerettens regler. Engsig Sørensen anfører vedrørende ovenstående følgende: *”Fordi der er en risiko for, at moderselskabet bliver ansvarligt i disse situationer, kan man forestille sig, at det efter omstændighederne vil være uansvarligt, hvis koncernledelsen ikke foretager sig noget i forhold til disse risici. Dermed tegner der sig konjunkturerne af en koncerntilsynspligt.”*²⁶²

Det er i denne forbindelse vigtigt særligt at henlede opmærksomheden på formuleringen ”tegnen der sig konjunkturerne af en koncerntilsynspligt”, i ovenstående citat, idet dette meget vel beskrev retstilstanden på området på daværende tidspunkt (tidspunktet for artiklen, 2017). Der var nemlig på daværende tidspunkt endnu ikke en utvetydig koncerntilsynspligt at udlede af EU-koncernreglerne. Dette var i høj grad som følge af, at EU-konkurrenceretten på visse punkter ikke var fuldt foreneligt med dansk ret, hvorfor spørgsmålet var, om man kan fortolke de danske regler EU-konformt. Helt konkret angik uoverensstemmelsen kategoriseringen af bødeansvar, hvorefter dansk ret anså bøder for overtrædelse af konkurrenceregler for værende en strafferetlig sanktion, jf. STRFL kap. 5, jf. den daværende KRL § 23²⁶³, og EU-konkurrenceretten så dette som en administrativ sanktion, jf. forordning 1/2003, art. 23(5).²⁶⁴ Det var derfor ikke sikkert, at en dansk domstol vil have hjemmel til at idømme moderselskabet et bødeansvar på baggrund af et datterselskabs handling, da STRFL § 27, stk. 1, skal tolkes således, at datterselskabets overtrædelser som klart udgangspunkt ikke kan gøres gældende overfor moderselskabet.

Der er imidlertid siden 2017 sket en række ændringer i dansk konkurrenceret. Med Lov nr. 207 af 15/02/2021, om ændring af KRL og STRFL, blev bl.a. muligheden for idømmelse af civile bøder

---

²⁶⁰ EU-Domstolens dom af 7. december 2022, Sag T-130/21, prm. 51 og 60.

²⁶¹ Larsen, T. Ø., et al. (2011), s. 68.

²⁶² Sørensen, K. E. (2017), afsnit 2.

²⁶³ LBK nr. 155 af 01/03/2018, § 23. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/155> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁶⁴ Larsen, T. Ø., et al. (2011), s. 70-71. Se også CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015, afsnit 3.1.4 om moderselskabets hæftelse i det strafferetlige bødeansvar. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11550> (sidst besøgt 10/05/2026).

indført, ligesom konkurrencemyndighederne nu skal sikre anvendelse af virksomhedsbegrebet i deres pålæggelse af bøder til bl.a. modervirksomheder.²⁶⁵ Ændringerne kommer som følge af, at Lov nr. 207 af 15/02/2021 implementerede ECN+-direktivet²⁶⁶. ECN+-direktivet havde til formål at styrke de nationale konkurrencemyndigheders mulighed for at håndhæve TEUF art. 101 og 102. ECN+-direktivets artikler, herunder navnlig art. 13 og 16, om hhv. bøder til virksomheder og om tvangsbøder, ses implementeret i KRL §§ 23-23 j.²⁶⁷ Disse bestemmelser henviser herefter ikke (længere) til STRFL kap. 5, men omtaler i stedet direkte muligheden for at blive pålagt en ”civil bøde” for overtræde af de i KRL §§ 23-23 a, oplistede forskrifter.

Særligt KRL § 23 a, er af relevans for spørgsmålet om og udviklingen af moderselskabsansvaret for datterselskabets aktiviteter i konkurrenceretten. Bestemmelsens stk. 1, lyder således:

”En virksomhed kan gøres ansvarlig og hæfter for civile bøder, der pålægges en anden virksomhed inden for samme økonomiske enhed for overtrædelser af § 6 eller § 11 eller EUF-traktatens artikel 101 eller 102.”²⁶⁸

Formuleringen ”en anden virksomhed inden for samme økonomiske enhed” er en anvendelse af det af EU-Domstolen udviklede virksomhedsbegreb, jf. også TEUF art. 101 - 102, og forordning 1/2003, art. 23, som behandlet ovenfor.²⁶⁹ Derudover er der, som følge af at bøderne nu er en civilretlig sanktion og ikke en strafferetlig sanktion, ikke længere uoverensstemmelser mellem dansk og EU-konkurrenceretten.²⁷⁰

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen opdaterede i december 2025 deres vejledning om processer i konkurrencesager²⁷¹, bl.a. således at denne nu omfatter de ændringer i KRL om moderselskabsansvar og bøder, som blev indført med implementeringen af ECN+-direktivet.²⁷² Vejledningen giver

---

²⁶⁵ LOV nr. 207 af 15. februar 2021, §§ 1, nr. 42 og 43. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/207> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁶⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1 af 11. december 2018. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32019L0001> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁶⁷ LOV nr. 207 af 15. februar 2021, §§ 1, nr. 42 og 43. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/207> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁶⁸ LBK nr. 1150 af 3. november 2024, §§ 23 a, stk. 1. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1150> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁶⁹ TEUF, art. 101 og 102. Link: <https://www.eu.dk/da/dokumenter/traktater/traktaten-euf> (sidst besøgt 10/05/2026) og Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002, art. 23. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02003R0001-20090701> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁷⁰ Smh. Larsen, T. Ø., et al. (2011), s. 70-71.

²⁷¹ Konkurrence- og forbrugerstyrelsen. *Processer i konkurrencesager. Vejledning* (2025). Link: <https://kfst.dk/media/04ripbnt/processer-i-konkurrencesager-vejledning.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁷² Konkurrence- og forbrugerstyrelsen. *Vejledning om processer i konkurrencesager* (2025). Link: <https://kfst.dk/vejledninger/kfst/dansk/2025/20251216-vejledning-om-processer-i-konkurrencesager> (sidst besøgt 10/05/2026).

information om, hvordan sager om overtrædelse af konkurrencereglerne behandles, herunder beskrivelser af sagsbehandlingsprocessen fra start til slut.²⁷³

I vejledningen beskrives det blandt andet, at et moderselskab, der udøver afgørende indflydelse på sit datterselskab, kan blive ansvarlig for datterselskabets overtrædelse af konkurrencereglerne. På denne baggrund hæfter moder- og datterselskabet solidarisk for den civile bøde idømt i forbindelse hermed. I sager med moderselskabsansvar, vil moderselskabet derfor blive inddraget og part i sagen.²⁷⁴ Vejledningen beskriver også, at såfremt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutter at indlede en sag om mulig overtrædelse, vil denne sende en meddelelse om betænkeligheder til virksomheden. Er virksomheden en del af en koncern, vil denne meddelelse som udgangspunkt også blive sendt til moderselskabet: ”I disse tilfælde vil meddelelse om betænkeligheder angive, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har en hypotese om, at moderselskabet udøver afgørende indflydelse på sit datterselskabs adfærd på markedet og dermed opfylder betingelserne for at ifalde moderselskabsansvar.”²⁷⁵ Har styrelsen brug for at indhente oplysninger til brug for sagsbehandlingen, vil disse anmodninger også blive sendt til moderselskabet. Disse oplysninger kan også vedrøre koncernens ejer- og kontrolforhold.²⁷⁶

Sammenholder man Engsig Sørensen's citat fra 2017 med den efterfølgende udvikling i dansk ret, kan man sige, at dét, der før var en kontur af en koncerntilsynspligt, nu er en underforstået koncerntilsynspligt.²⁷⁷ Selvom det ikke står direkte, at moderselskabet har pligt til at føre tilsyn med, at datterselskabet overholder konkurrencereglerne, fremgår det nu af dansk såvel som EU-konkurrenceret, at moderselskabet som klart udgangspunkt ifalder moderselskabsansvar for datterselskabets overtrædelser, jf. bl.a. KRL § 23 a, stk. 1, jf. virksomhedsbegrebet i EU-praksis, herunder eks. CCPL-sagen, prm. 39, 51 og 60 samt Vejledning om processer i konkurrencesager, s. 11-12.²⁷⁸

---

²⁷³ Konkurrence- og forbrugerstyrelsen. *Processer i konkurrencesager. Vejledning* (2025), s. 4. Link: <https://kfst.dk/media/o4ripbnt/processer-i-konkurrencesager-vejledning.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁷⁴ *Ibid.*, s. 11 og 22.

²⁷⁵ *Ibid.*, s. 12.

²⁷⁶ *Ibid.*, s. 14.

²⁷⁷ Sørensen, K. E. (2017), afsnit 2.

²⁷⁸ EU-Domstolens dom af 7. december 2022, Sag T-130/21, prm. 39, 51 og 60 samt Konkurrence- og forbrugerstyrelsen. *Processer i konkurrencesager. Vejledning* (2025), s. 11-12. Link: <https://kfst.dk/media/o4ripbnt/processer-i-konkurrencesager-vejledning.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

11.2.2. Bestikkelse – Strafferetligt bødeansvar

Konkurrenceretten er ikke det eneste område, hvori der inden for de seneste knap ti år er sket en udvikling.²⁷⁹ Således ses det inden for reglerne om bestikkelse, at der er sket en udvikling i, hvornår og under hvilke omstændigheder et moderselskab kan ifalde ansvar for sit datterselskabs ageren.²⁸⁰

Da bestikkelse er en strafferetlig overtrædelse, skal STRFL's bestemmelser behandles. Reglerne for, hvornår en juridisk person kan ifalde strafansvar, er behandlet i afsnit 7.2. I Cirkulæret om Rigsadvokatmeddelelsen ”Strafansvar for juridiske personer”²⁸¹ anføres følgende om fordeling af ansvar i moder-/datterforhold:

”(1) Hvis der begås en overtrædelse i et datterselskab, skal ansvaret som udgangspunkt gøres gældende over for dette selskab og ikke moderselskabet, ligesom ansvar for moderselskabets overtrædelser som udgangspunkt gøres gældende over for dette og ikke datterselskabet.

(2) Det bør dog i alle sager af denne karakter overvejes, om der er tale om en koncern, hvor ansvaret for visse aktiviteter er placeret hos datterselskabet, men hvor de reelle beslutninger træffes på koncernniveau, dvs. i moderselskabet, og således har virkning for de aktiviteter, der ligger hos datterselskabet. I sådanne tilfælde rejses tiltalen mod såvel moderselskabet som datterselskabet.

(3) Hvis der ikke kan føres bevis for, at de reelle beslutninger er truffet i moderselskabet, bør det overvejes, om moderselskabet kan anses for medvirkende til datterselskabets overtrædelser ved tilskyndelse, råd eller dåd, jf. straffelovens § 23. Dette kan f.eks. efter omstændighederne være tilfældet, (4) hvis moderselskabet opfordrer datterselskabet til at handle ulovligt, eller (5) hvis moderselskabet undlader at forhindre en strafbar overtrædelse, som det har en formodning om, at datterselskabet vil begå.”²⁸² (vores tilføjelser med fed skrift).

I det følgende vil vores tilføjelser ved omtale benævnes ”pkt. [tal]”, fx ”pkt. 4”.

Som det fremgår ud fra pkt. 1, er udgangspunktet, at moderselskabet ikke kan gøres ansvarlig for datterselskabets handlinger. Dermed er det alene datterselskabet selv, som hæfter. Dette stemmer

---

²⁷⁹ For et indblik i retstilstanden vedr. bestikkelsesreglerne kort før denne større udvikling, se Collet, C. C., et al. (2015) og Sørensen, K. E. (2017), afsnit 2.

²⁸⁰ Se OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Denmark* (2023), i det hele, dog navnlig s. 64ff. samt 85. Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026), og OECD. *OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Follow-Up Report on Denmark: Implementing the Convention and Related Legal Instruments* (2025). Link: <https://doi.org/10.1787/f0a83018-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁸¹ CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11550> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁸² Ibid., afsnit 3.1.4.

overens med dét forhold, at kapitalejerne i et kapitalselskab har begrænset hæftelse, hvormed et moderselskabs hæftelse i datterselskabet er begrænset til dets indskud, jf. SL § 1, stk. 2, 1. pkt.

Dog åbner pkt. 2 og 3, for muligheden for at bryde med dette udgangspunkt. Med pkt. 2, må tænkes at være tale om tilfælde, hvor beslutningskompetencen meget vel ligger hos datterselskabet, men hvor moderselskabet de facto driver datterselskabet og foretager disse beslutninger på koncernniveau. Der er derfor tale om en situation, hvor moderselskabet reelt har overtaget ledelsen i datterselskabet, og dermed har bevæget sig ud over sin rolle som kapitalejer, se også afsnit 7.1.3. I de situationer, der er omtalt i pkt. 2, skal disse derfor ses i sammenhæng med det erstatningsansvar, der medfølger, når kapitalejeren ifalder et ledelsesansvar, jf. SL § 361, stk. 1, 2. pkt., jf. Taster Wine-dommen.²⁸³ I bestikkelsessager, hvor moderselskabet har overtaget den faktiske ledelse af datterselskabet, idømmes moderselskabet således både strafferetligt bødeansvar, jf. Cirkulærets pkt. 2, samt erstatningsansvar efter en culpavurdering, jf. ledelsesansvaret i SL § 361, stk. 1, 2. pkt. Moderselskabets idømmelse af ledelsesansvar efter SL § 361, stk. 1, for datterselskabets aktiviteter, behandles særskilt i afsnit 7.1.3. og 11.2.3.

Særligt interessant ved pkt. 3, er henvisningen til STRFL § 23, om medvirken. På tidspunktet for OECD's opfølgende rapport i juni 2025²⁸⁴ var der kun ét tilfælde i dansk ret, hvor et dansk moderselskab var idømt ansvar for dets udenlandske datterselskabers overtrædelser af bestikkelsesreglerne.²⁸⁵ Denne sag vedrører Hempel-koncernen ("Hempel-sagen"), nærmere moderselskabet Hempel A/S, omtalt af OECD som "Paint and Coating (Germany & Asia)"-casen. Sagen blev afgjort under et retsmøde i Retten i Lyngby, og der er således tale om en "non-trial resolution", nærmere afsluttet ved "agreement on a fine", jf. RPL § 899, hvorfor afgørelsen ikke officielt er trykt i andet end Anklagemyndighedens pressemeddelelse herom.²⁸⁶ I Hempel-sagen blev moderselskabet ansvarlig efter netop STRFL § 23, om medvirken:

---

²⁸³ Christensen, J. S. (2024), s. 169.

²⁸⁴ OECD. *OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Follow-Up Report on Denmark: Implementing the Convention and Related Legal Instruments* (2025). Link: <https://doi.org/10.1787/f0a83018-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁸⁵ Ibid., s. 4. Link: <https://doi.org/10.1787/f0a83018-en> (sidst besøgt 10/05/2026). Vær opmærksom på, at "Power Plant (Mauritius)"-casen ikke vedrører et moderselskabsansvar, men bestikkelse foretaget af selskabet selv gennem mellem-mænd, se National enhed for Særlig Kriminalitet. *Entrepenørvirksomhed betaler millionbøde for bestikkelse* (2024), Link: <https://politi.dk/national-enhed-for-saerlig-kriminalitet/nyhedsliste/entrepenoervirksomhed-betaler-millionboede-for-bestikkelse/2024/07/03> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁸⁶ Smh. OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Denmark* (2023), s. 55, 65, 69, og 85. Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026), samt Anklagemyndigheden. *SØIK giver rekordbøde i bestikkelsessag* (2019). Link: <https://anklagemyndigheden.dk/da/soeik-giver-rekordboede-i-bestikkelsessag> (sidst besøgt 10/05/2026).

”In the *Paint and Coating (Germany & Asia) case*, a company was sanctioned for failure to prevent commercial and foreign bribery committed by its subsidiaries in various countries. The basis for establishing liability against the parent company was complicity (Section 23 CC). More specifically, the company admitted to having failed to prevent acts of bribery committed by employees of the relevant subsidiaries, despite being aware of the practice. [...]”²⁸⁷ (vores understregning).

Særligt den understregede sætning i ovenstående udklip cementerer pkt. 3 og 5 i cirkulæret.²⁸⁸ Moderselskaber kan dermed ifalde ansvar for datterselskabers overtrædelser af bestikkelsesreglerne efter STRFL § 23, om medvirken, ved blot at have undladt at forhindre datterselskabet i dets handlinger, hvor der måtte være mistanke om disse, jf. Hempel-sagen. Helt konkret anfører OECD-rapporten fra 2023 følgende om, hvordan moderselskabet i Hempel-sagen omfattes af STRFL § 23 som følge af undladelse:

”The company admitted it knew of and failed to prevent, through ensuring compliance with its anti-bribery policies, employees of the Germany subsidiary paying USD 9.4 million “kick-back payments” to ship managers to secure favourable terms. [...]”²⁸⁹ (vores understregning).

Moderselskabet i Hempel-sagen blev således pålagt ansvar for sit tyske datterselskabs overtrædelser, idet moderselskabet ikke sikrede sig, at datterselskabet efterlevede dets/(koncernens) interne ”anti-bestikkelsespolitik”.²⁹⁰ Dermed tegner der sig efter bestikkelsesreglerne en rimeligt klar koncerntilsynspligt for moderselskaber. Der må således, efter STRFL § 23, om medvirken i bestikkelsessager, kunne siges at være en pligt for moderselskabet til at sikre/føre tilsyn med, at datterselskabet efterlever koncernens anti-bestikkelsespolitik. Gør moderselskabet ikke dette, og forbryder datterselskabet sig med bestikkelsesreglerne, ifalder moderselskabet ansvar, jf. STRFL § 23 og CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015, afsnit 3.1.4.²⁹¹ Ifølge OECD’s rapport fra 2023²⁹², lagde SØIK ved afgørelsen vægt på, at moderselskabet havde ”the accounting and compliance oversight of the subsidiary”²⁹³, hvilket

---

²⁸⁷ OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Denmark* (2023), s. 65, pkt. 256. Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁸⁸ CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015, afsnit 3.1.4. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11550> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁸⁹ OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Denmark* (2023), s. 69, pkt. 275. Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁹⁰ Ibid. Sml. med *Chandler v Cape plc* (2012), EWCA Civ, prm. 80, pkt. 4ff., samt denne doms omtale i Sørensen, K. E. (2017), afsnit 5.

²⁹¹ Se også OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Denmark* (2023), s. 65 og 69, pkt. 275. Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁹² OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Denmark* (2023). Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

²⁹³ Ibid., s. 65, pkt. 257. Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

må forstås som det regnskabs- og compliancemæssige tilsyn eller kontrol i datterselskabet. Det kan således også siges, at idet moderselskabet ”ved medvirken” har ”påtaget sig” disse ledelses-/tilsynsbeføjelser, at deres passivitet i sig selv er ansvarspådragende, hvis datterselskabets interessenter lider tab. Hermed kan også forstås en vis handlepligt. En sådan problemstilling er endnu ikke forelagt de danske domstole, men det kan ikke udelukkes, at domstolene vil nå frem til et sådan udfald.²⁹⁴

11.2.3. Satair-dommen – Ledelses- og erstatningsansvar

Satair-dommen illustrerer, som behandlet i afsnit 7.1.3., bl.a., at et moderselskab under visse omstændigheder kan blive erstatningsansvarlig efter ledelsesansvaret i SL § 361, stk. 1, frem for kapitalejeransvaret i SL § 362, stk. 1.²⁹⁵ Dét, at moderselskabet kan tildeles et ledelsesansvar, jf. SL § 361, stk. 1, åbner helt naturligt for spørgsmålet om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang moderselskabet kan siges at være blevet pålagt ledelsespligt(er) i datterselskabet, samt om disse kan klassificeres som generelle koncernledelsespligter.

Højesteret anfører i deres præmisser om pålæggelse af ansvar efter SL § 361, stk. 1, bl.a. følgende som begrundelse:

”Da Satair Holding var eneejer og faktisk leder af overskudsselskabet indtil salget, skal ansvaret ikke bedømmes efter den tidligere anpartsselskabslovs §112, men efter dansk rets almindelige erstatningsregel, jf. herved den tidligere lovs §110.”²⁹⁶ (vores understregning).

Højesteret lægger således ved idømmelsen af ansvar vægt på, at moderselskabet var eneejer og faktisk leder af datterselskabet. Det faktum, at moderselskabet er eneejer, er næppe det afgørende for dette udfald.²⁹⁷ Moderselskabets særlige pligt til at varetage sit datterselskabs interesser – og dermed også datterselskabets kreditorers interesse, jf. afsnit 8.3. – udspringer af, at moderselskabet reelt har påtaget sig ledelsen af dette og dermed udøver koncernledelse.²⁹⁸ Ledelsen af et selskab har pligt til at varetage selskabets (egen)interesse, og når moderselskabet således faktisk leder datterselskabet, tilkendes denne pligt derfor moderselskabet, jf. afsnit 7.1.3. og 9.4.2. De pligter, der normalt pålægges

---

²⁹⁴ Sørensen, K. E. (2024), s. 307.

²⁹⁵ jf. også U.2006.3050 H, se afsnit 7.1.3.

²⁹⁶ U.1997.364 H, afsnit ”Højesterets præmisser”.

²⁹⁷ Andersen, S. M. (2014), s. 75.

²⁹⁸ Sørensen, K. E. (2024), s. 300ff. og Gomard, B. (1997), s. 69.

direktionen og bestyrelsen i (datter)selskabet, pålægges således moderselskabet.²⁹⁹ Højesteret anfører da også følgende om moderselskabets forpligtelse i sagen:

”[...] Under disse omstændigheder havde Satair Holding ved salget særlig anledning til at være opmærksom på risikoen for tilsidesættelse af skattevæsnets interesser. Satair Holding måtte indse [...] at risikoen for manglende gennemførelse af investeringerne og for tab for skattevæsnet ville være særligt stor, hvis købesummen for overskudsselskabet blev betalt med deres egne midler. [...] Satair Holding gjorde ikke noget reelt for at afværge skattevæsnets risiko. På denne baggrund finder vi, at Satair Holding ved salget af overskudsselskabet på uforvarlig måde tilsidesatte skattevæsnets interesser og derfor er erstatningsansvarlig for skattevæsnets tab.”³⁰⁰ (uddrag) (vores understregninger)

Af ovenstående citat kan det udledes, at moderselskabet pålægges en vis handlepligt, idet de skal forsøge at afværge en tilsidesættelse af skattevæsnets interesse, hvilket de ikke gjorde. Hvad et sådant forsøg konkret skal indebære, er ikke klart. Det kan dog antages, at der – i lyset af betragtningen om, at moderselskabet de facto leder datterselskabet – foreligger en pligt til aktivt at søge dispositionen afbrudt, således at moderselskabet overtager styringen af datterselskabets økonomiske og forretningsmæssige dispositioner. Denne antagelse finder støtte i følgende i landsrettens præmisser:

”Det fremgår af anpartsselskabslovens § 36, stk. 2, at direktionen skal sørge for, at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Efter samme bestemmelse skal endvidere bestyrelsen påse, at formueforvaltningen kontrolleres på en efter selskabets forhold tilfredsstillende måde. Disse regler må antages at gælde også for sagsøgte, der som nævnt udøvede fuld kontrol over selskabet. [...] Da sagsøgte havde pligt til at kontrollere formueforvaltningen, måtte sagsøgte sikre sig, at overdragelsen ikke udsatte selskabets aktiver for helt unødige risici.”³⁰¹

Satair-dommen statuerer således, at et moderselskab, der har overtaget den faktiske ledelse af datterselskabet, også skal overtage de ledelsespligter og det (ledelses- og erstatnings)ansvar, der udspringer af dette, jf. SL §§ 115-118 og 361, stk. 1. Hvad der omfattes af ”faktisk ledelse” skal ses i sammenhæng med Taster Wine-dommen, som behandlet i afsnit 7.1.3. Moderselskabet kan således forbyrde sig mod dets ledelsespligter både ved aktive handlinger og ved undladelse/passivitet.³⁰² Ligeledes kan der argumenteres for, at moderselskabets faktiske koncernledelse medfører en vis loyalitetspligt

---

²⁹⁹ Smh. Sørensen, K. E. (2017), afsnit 5, der dog kun sammenligner med direktionen og ikke bestyrelsen.

³⁰⁰ U.1997.364 H, afsnit ”Højesterets bemærkninger”.

³⁰¹ U.1997.364 H, afsnit ”Rettens bemærkninger”.

³⁰² Sørensen, K. E. (2024), s. 303f.

overfor datterselskabet, som ellers ikke er udgangspunktet i dansk selskabsret, jf. SL § 76. En sådan loyalitetspligt vil, af hensyn til datterselskabets egeninteresse, således hindre moderselskabet i at følge sin egeninteresse uden restriktioner. Dette er dog behæftet med en vis berettiget tvivl.³⁰³

11.3. Koncernledelsespligt

Som behandlet ovenfor i afsnit 11.2., kan der ud fra flere forskellige retsområder udledes pligter for moderselskabet til at føre tilsyn med dets datterselskabers aktiviteter, ligesom moderselskabet kan idømmes ansvar for datterselskabets aktiviteter. Det er dog mere tvivlsomt, om moderselskabet kan anses for at have en pligt til aktivt at lede koncernen, herunder at udøve faktisk ledelse i datterselskaberne. En sådan generel koncernledelsespligt kan ikke findes i SL eller retspraksis uden væsentlig tvivl. En koncernledelsespligt kan dog formentlig udledes af andre retsområder end det selskabsretlige. Det mest oplagte eksempel, ifølge Engsig Sørensen, er CSDDD, som vil behandles i det følgende.³⁰⁴ Som et andet eksempel er finansielle virksomheder underlagt en vis ledelsespligt som følge af reglerne i FIL og Hvidvaskloven.³⁰⁵

11.3.1. Miljø og menneskerettigheder (CSDDD)

Retslitteraturen har tidligere forsøgt ved hjælp af komparativ ret, navnlig udenlandsk retspraksis, at besvare spørgsmålet om, hvorvidt moderselskaber kan ifalde ansvar for dets datterselskabs aktiviteter. To af de retsområder, der er blevet søgt inspiration i, er miljø- og menneskerettighedsretten. Der kan endnu ikke i dansk ret eller retspraksis udledes en klar koncerntilsyns- eller koncernledelsespligt på disse retsområder.³⁰⁶

Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union har imidlertid den 13. juni 2024 vedtaget CSDDD om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed, som væsentligt kan influere debatten om, hvorvidt et moderselskab kan være pålagt en mere aktiv koncernledelsespligt.³⁰⁷

---

³⁰³ Søgaard, G. (2019), afsnit 3.4.

³⁰⁴ Sørensen, K. E. (2024), s. 275.

³⁰⁵ For en analyse af FIL og Hvidvasklovens regler om forpligtelser for (moder)selskaber samt uoverensstemmelse mellem ledelsesret og -pligt i bankbranchen, se Sørensen, R. & Vindfeldt, M. (2019), s. 33ff.

³⁰⁶ Ulfbeck, V. (2013), afsnit 5.1.2.

³⁰⁷ Direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024. Konsolideret tekst af 18. marts 2026. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02024L1760-20260318> (sidst besøgt 10/05/2026), samt Sørensen, K. E. (2024),

Direktivet har til hensigt at sikre, at de omfattede virksomheder identificerer og håndterer negative påvirkninger på menneskerettigheder og miljø, som udspringer af deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og, hvis de er knyttet til deres værdikæder, deres forretningspartneres aktiviteter.³⁰⁸

Det følger af direktivets art. 2(1) og 37(1), at direktivet senest skal være implementeret i dansk lovgivning den 26. juli 2028, og vil fra den 26. juli 2029 forpligte bl.a.: 1) virksomheder med mere end 5.000 medarbejdere i gennemsnit, og som har 1,5 mia. euro i global nettoomsætning i det seneste regnskabsår, og 2) det ultimative moderselskab i en koncern, som nåede disse tærskler.³⁰⁹

Af CSDDD art. 1(1), om genstand for reglerne i direktivet, fremgår følgende:

”1. Dette direktiv fastsætter regler om:

a) virksomheders forpligtelser med hensyn til faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet for så vidt angår deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og de aktiviteter, der udføres af deres forretningspartnere i disse virksomheders aktivitetskæder, og

b) ansvaret for overtrædelser af forpligtelser som anført i litra a).”³¹⁰ (vores understregninger).

Som det fremgår af art. 1(1)(a), pålægger direktivet virksomheder forpligtelser både for dets egne aktiviteter og aktivitetskæder, men også for dets datterselskabers aktiviteter og aktivitetskæder.³¹¹ Derudover regulerer direktivet også ansvarsfordelingen for overtrædelse af forpligtelserne i art. 1(1)(a), jf. art. 1(1)(b). Udgangspunktet er således, at moderselskabet som følge af sin formelle funktion som moderselskab er forpligtet til at sikre datterselskabets efterlevelse af forpligtelserne, jf. art. 1(1)(a). Det er derfor relevant at behandle, om direktivet medfører en decideret koncerntilsyns- eller

---

s. 275. Da direktivet er vedtaget, men ikke implementeret, kan der forekomme ændringer i den endelige lovtekst fra den nuværende ordlyd.

³⁰⁸ Europa-Kommissionen. *Virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed* (u.d.). Link: https://commission.europa.eu/topics/business-and-industry/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en?prefLang=da&etrans=da (sidst besøgt 10/05/2026).

³⁰⁹ Direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024. Konsolideret tekst af 18. marts 2026. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02024L1760-20260318> (sidst besøgt 10/05/2026). Se også art. 2(1)(c)-2(2)(c), som også beskriver anvendelsesområdet, men som er udeladt herfra af hensyn til relevans.

³¹⁰ Ibid., art. 1(1).

³¹¹ Se også Christensen, J. S. (2024), s. 661 og Sørensen, K. E. (2024), s. 575 om uklarheden vedrørende datterselskabsdefinitionen i art. 3(1)(e), samt samme værk s. 576f. for beskrivelse af aktivitetskædebegrebet i art. 3(1)(g).

koncernledelsespligt for moderselskabet i datterselskaber, samt i hvilket omfang moderselskabet kan gøres ansvarlig for datterselskabets overtrædelser af dets forpligtelser i henhold til direktivet.

Art. (2)(3) beskriver, at moderselskabet kan blive fritaget for at opfylde forpligtelserne i dette direktiv, hvis dets hovedaktivitet er at eje kapitalandele i et operationelt datterselskab, samt hvis moderselskabet ikke deltager i/foretager ledelsesmæssige, operationelle eller finansielle beslutninger af betydning for koncernen som helhed eller et eller flere af dets datterselskaber.³¹² Dermed skal der formentlig være tale om et ”rent” holdingselskab, som ikke på anden måde end ved dens stemme på generalforsamlingen i dets datterselskaber udøver indflydelse på dets aktiviteter. Holdingselskabet indtager dermed en mere passiv investorerrolle, til forskel fra det ”klassiske” moderselskab, der medvirker til koncerndriften. Fritagelsen er betinget af, at et datterselskab i koncernen udpeges til at overtage moderselskabets forpligtelser i henhold til direktivets art. 6-16. Dette omfatter også moderselskabets forpligtelser mht. dets datterselskabers aktiviteter, jf. art. 1(1)(a).³¹³ Overtager et datterselskab moderselskabets forpligtelser, jf. art. 2(3), 2. pkt., aktualiseres art. 2(3), 3. pkt., som foreskriver følgende:

”I så fald gives det udpegede datterselskab alle de nødvendige midler og den retlige beføjelse til at opfylde disse forpligtelser på en effektiv måde, navnlig for at sikre, at det udpegede datterselskab modtager fra koncernens selskaber de relevante oplysninger og dokumenter for at opfylde det øverste moderselskabs forpligtelser i henhold til dette direktiv.”

Ifølge Engsig Sørensen dækker det i citatet understregede tekst over, at moderselskabet skal sikre, at dét datterselskab, der overtager forpligtelsen, modtager de nødvendige oplysninger fra alle koncernens selskaber til at kunne efterleve direktivets regler.³¹⁴ Det er dog vigtigt at pointere, at direktivet forudsætter, at moderselskabet har en koncernledelsesret og deraf kan få datterselskaberne til at indordne sig, således at moderselskabet reelt kan efterleve koncernforpligtelserne i praksis, jf. CSDDD betragtning 53:

”[...] Det kan forventes, at en virksomhed er i stand til at bringe faktiske negative indvirkninger til ophør i sine egne aktiviteter og i virksomhedens datterselskabers aktiviteter. [...]”

Denne betragtning synes at læne sig op ad det faktum, at koncernledelse finder sted i praksis, og at moderselskaber heraf vil kunne benytte sin indflydelse i datterselskaberne til at efterleve dets

---

³¹² Se også Sørensen, K. E. (2024), s. 572.

³¹³ Direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024. Konsolideret tekst af 18. marts 2026, art. 2(3), 2. pkt. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02024L1760-20260318> (sidst besøgt 10/05/2026).

³¹⁴ Se også Sørensen, K. E. (2024), s. 572, fodnote 292.

forpligtelser. Dette er dog imidlertid stadig i karambolage med den danske selskabsret, idet der ikke herfra kan udledes en hjemmel for moderselskabet til at lede datterselskabet, jf. afsnit 10. Derudover vil en legitimering for moderselskabet til at foretage denne ledelse i due diligence-henseende kunne medføre tilfælde, hvor beslutninger træffes til fordel for koncerninteressen, uden at dette medfører en nettofordel for datterselskabet. Dette sætter både ledelsen i datterselskabet i en svær situation, ligesom det tilmed er uforeneligt med dansk ret, jf. afsnit 8.2. og 9.4.2.³¹⁵

Direktivets art. 7(1), foreskriver, at virksomheden skal integrere due diligence i alle sine relevante politikker og risikohåndteringssystemer og ydermere, at den skal indføre en politik, som sikrer risikobaseret due diligence. Politikken skal indeholde et adfærdskodeks om selskabets/koncernens tilgang til due diligence, og dette adfærdskodeks skal anvendes i både moderselskabet og datterselskaberne. Dertil skal politikken indeholde en beskrivelse af deres indførte due diligence-processer.³¹⁶ Moderselskabet skal løbende føre tilsyn med, om due diligence-processerne fungerer, herunder om de er tilstrækkelige og effektive, jf. art. 15. Due diligence-politikkerne skal ajourføres hver gang der er sket væsentlige ændringer, uden unødigt forsinkelse eller som minimum hver 24. måned, jf. art. 7(3).

Direktivets art. 8, pålægger selskabet en pligt til at identificere og vurdere mulige negative indvirkninger. Moderselskabet skal således kortlægge både sine egne og datterselskabets aktiviteter for at vurdere disse negative indvirkninger, herunder disses alvor og hvor de med størst sandsynlighed vil forekomme. Herefter skal moderselskabet foretage en mere dybdegående vurdering af disse udpegede aktiviteter, både hvor disse forekommer i dets eget selskab og i datterselskaberne. Denne pligt for moderselskabet medfører, at moderselskabet indsamler oplysninger fra dets datterselskaber, hvilket ses hjemlet både i direktivet art. 5(2) og SL § 134.³¹⁷

I tilfælde, hvor det ikke er muligt at forebygge, afbøde eller minimere alle identificerede negative indvirkninger på samme tid og i fuldt omfang, skal virksomheden prioritere indvirkningerne for at opfylde art. 10 eller 11, jf. art. 9(1). Derudover skal prioriteringen tage afsæt i en vurdering af alvoren og sandsynligheden for de negative indvirkninger, jf. art. 9(2). Prioriteringen skal tage udgangspunkt i den kortlægning af de negative indvirkninger, som er udarbejdet i henhold til art. 8.

---

³¹⁵ Sørensen, K. E. (2024), s. 582.

³¹⁶ Ibid., s. 578.

³¹⁷ Ibid., s. 579f.

Samlet set skal moderselskabet således i både eget selskab og datterselskaberne bl.a.:

- 1) integrere due diligence-politikker og risikoforvaltningssystemer, jf. art. 7, samt regelmæssigt vurdere, hvorvidt politikkerne og systemerne efterleves, jf. art. 15,
- 2) kortlægge virksomhedens aktiviteter samt sikre, at denne kortlægning implementeres i dennes politikker og strategier, således at de håndteres forsvarligt i hele organisationen, jf. art. 8,
- 3) foretage og sikre en forsvarlig prioritering af de identificerede negative indvirkninger, jf. art. 9,
- 4) fastlægge de overordnede retningslinjer og strategier for, hvordan de negative indvirkninger skal forebygges samt sikre hensigtsmæssig implementering af disse i den daglige drift, jf. art. 10,
- 5) bringe påvirkningen til ophør, eller, hvis fuldt ophør ikke er muligt, minimere dens omfang og alvor, samt fastlægge de overordnede retningslinjer og strategier for, hvordan allerede indtrufne negative indvirkninger skal håndteres og sikre disses implementering i den daglige drift, jf. art. 11, og
- 6) sikre, at den negative indvirkning afhjælpes, jf. art. 12.

Art. 8 - 12, er samlet set, hvad der bedst kan betegnes som ledelsesmæssige handlepligter for moderselskabet i såvel dets eget selskab som i dets datterselskaber, hvormed man altså kan tale om ledelsespligter på koncernplan.³¹⁸ Det skal i denne forbindelse kort nævnes, at der er tale om indsatsforpligtelser og ikke resultatforpligtelser, jf. CSDDD betragtning 19. Virksomhederne skal således gøre en reel indsats for at følge due diligence-proceduren, men de skal ikke garantere, at negative indvirkninger aldrig vil opstå, eller at de vil blive standset.³¹⁹

Moderselskabet har således efter CSDDD en klar koncerntilsynspligt, jf. art. 7 og 15, ligesom det har en aktiv koncernledelsespligt, jf. art. 8-12, idet det skal foretage ledelsesopgaver, der normalvis tilfalder (datter)selskabets ledelsesorganer, jf. SL §§ 115-118.³²⁰ En del af de koncernledelsespligter, som direktivet medfører, kan endda siges at ville medføre en række nye ledelsesforpligtelser i dansk ret, idet de generelle due diligence-forpligtelser, som direktivet indfører, er en udvidelse af de

---

³¹⁸ Sørensen, K. E. (2024), s. 589.

³¹⁹ Direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024. Oprindelige udgave af 5. juli 2024, betragtning nr. 19. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1760> (sidst besøgt 10/05/2026). Se også Sørensen, K. E. (2024), s. 578.

³²⁰ Sørensen, K. E. (2024), s. 275.

overvågnings-/tilsynspligter, der gælder efter SL §§ 115-118.³²¹ Derudover er det også en udvidelse af SL §§ 115-118 i den forstand, at due diligence-forpligtelserne ikke blot omfatter selskabets egne aktiviteter, men også dets datterselskabers (og forretningspartneres) aktiviteter. En lignende udvidelse af koncerntilsynspligten ses også i hhv. konkurrence- og bestikkelsesreglerne, jf. afsnit 11.2.1. og 11.2.1., mens der intetsteds i dansk ret ses en utvivlsom tilsvarende udvidelse af den aktive koncernledelsespligt.³²²

12. Krydsfeltet mellem ret og pligt

Ovenstående afsnit 10. og 11. bliver i det følgende sammenholdt med henblik på at nå frem til et samlet billede af retsstillingen for, hvorvidt moderselskabet har en generel koncernledelsesret og/eller -pligt i datterselskaber, hvorefter det diskuteres, om krydsfeltet mellem disse er harmonisk.

Det kan ud fra afsnit 10. samlet udledes, at en eventuel generel ledelsesret for moderselskabet i dets datterselskaber synes særdeles tvivlsom. Søgaard påpeger, at retstilstanden muligvis på dette punkt befinder sig i et ”forholdets natur-stade”, hvilket er muligt, men savner klare holdepunkter, ligesom det nok nærmere er et ”forholdets natur-forstadie”.³²³ Mest taler derfor imod, at der findes en sådan koncernledelsesret og heraf legitimering af varetagelse af koncerninteressen, uagtet at dette kolliderer med virkelighedens koncerndrift. Moderselskabets ledelsesret er derfor begrænset til, hvad der kan rummes inden for kapitalejernes ledelsesret, jf. SL § 76, dvs. dens indflydelse på generalforsamlingen.

Afsnit 11. om moderselskabets ledelsespligt illustrerer, at én af konsekvenserne af, at SL’s regulering af koncerntilstanden er yderst sparsommelig og dermed efterlader meget til fortolkning hos retsmyndigheden, er, at disse spørgsmål om koncernledelse og koncernledelsespligt reguleres andetsteds end i SL og den nærliggende danske lovgivning.³²⁴ Ud fra konkurrenceretten kan der i løbet af de seneste 10 år ses en dannelse af en underforstået koncerntilsynspligt som følge af, at moderselskabet som udgangspunkt nu idømmes ansvar for dets datterselskabs overtrædelser.³²⁵ Gennem de danske

---

³²¹ Ibid., s. 596.

³²² Se dog, som omtalt i starten af afsnit 11.3., fodnote 305, FIL og Hvidvasklovens regler om en vis koncernledelsespligt.

³²³ Søgaard, G. (2019), afsnit 4.5.

³²⁴ jf. afsnit 11.1.

³²⁵ jf. afsnit 11.2.1.

bestikkelsesregler ses ligeledes en pligt for moderselskabet til at sikre sig, at datterselskabet efterlever koncernens anti-bestikkelsespolitik, såfremt moderselskabet i en vis udstrækning faktisk leder datterselskabet. Forbryder datterselskabet sig med bestikkelseslovgivningen, kan moderselskabet herefter straffes efter STRFL § 23, om medvirken.³²⁶ Dette stemmer overens med afgørelserne i Satair-dommen og Taster Wine-dommen, hvorefter et moderselskab, som har overtaget den faktiske ledelse af datterselskabet, også skal overtage de ledelsespligter og det ansvar, der medfølger heraf.³²⁷

Der ses endnu ikke en klar generel koncerndedelsespligt – en aktiv handepligt – på samme måde som der ses en klar koncerntilsynspligt.³²⁸ En sådan er dog formentlig på vej, sådan som det ses i CSDDD. Efter CSDDD pålægges moderselskabet både nogle koncerntilsynspligter såvel som deciderede ledelsespligter i stil med SL §§ 115-118, hvormed der er tale om en tydelig koncerndedelsespligt. CSDDD udvider dog også SL §§ 115-118 i den forstand, at den bestemmer, at et selskabs ledelsespligter skal udvides til også at omfatte dets datterselskaber. Der er således tale om en ”indbygget” koncerndedelsespligt.³²⁹

Det ses således ud fra ovenstående, at der i visse retsområder pålægges nogle koncerntilsyns- og koncerndedelsespligter, hvor der ikke efter dansk selskabsret gælder en koncerndedelsesret. Det fremgår i reguleringen af disse retsområder, at pålæggelsen af disse pligter bygger på en forudsætning om, at koncerndedelse finder sted i praksis, samt at moderselskabet i forvejen har en ret til at foretage en sådan koncerndedelse. Disse retsområder er naturligvis særlovgivning, og det er derfor ikke alle selskaber omfattet af SL’s bestemmelser, som underlægges disse pligter. Særligt CSDDD omfatter en meget begrænset kreds af selskaber som følge af dets snævre anvendelsesområde. Desuagtet må det påpeges, at de selskaber og koncerner, der faktisk *er* omfattet af SL og én eller flere af ovenstående retsområder, vil stå som en lus mellem to negle, hvor de har en pligt til at reagere, men savner retten til at handle.³³⁰

---

³²⁶ jf. afsnit 11.2.2.

³²⁷ jf. afsnit 11.2.3.

³²⁸ Se dog FIL, som omtalt i afsnit 11.3., hvorefter (moder)selskaber er underlagt en vis ledelsespligt, se Sørensen, R. & Vindfeldt, M. (2019), s. 33ff.

³²⁹ jf. afsnit 11.3.1.

³³⁰ Sørensen, K. E. (2024), s. 275, fodnote 256.

OECD anerkender i deres rapport fra 2020³³¹, at problemet med krydsfeltet mellem koncerntilsynsret og -pligt ikke kun er et problem i Danmark eller EU, men i hvert fald blandt en stor del af de 45 jurisdiktioner, som rapporten dækker over:

”Importantly, practically all questionnaire responses evidenced legal/regulatory provisions and self-regulatory efforts to at least partially address the risks of mistreatment of shareholders and other stakeholders that group structures present. These provisions can generally be grouped into the following categories:

a. guidance on when and how directors may take into account group interests

[...]

e. allocation of responsibility for company policy and oversight between parent and subsidiary boards (group governance)”³³²

Fortsætter denne udvikling, hvorefter der i øvrige retsområder fastlægges konkrete koncerntilsyns- og koncerntilsynsregler, mens der fortsat i den danske selskabsret mangler en udtrykkelig koncerntilsynsret, bliver skellet og de heraf afledte nye problemstillinger kun større og mere omfattende. Denne problemstilling gjorde sig gældende allerede før indførelsen af en udtrykkelig koncerntilsyns- og koncerntilsynsregler.³³³

Særligt indførelsen af den aktive koncerntilsynsregler i CSDDD kan antages at ville medføre store vanskeligheder i dansk praksis. Som påpeget forudsætter CSDDD, at moderselskabet besidder retten til at foretage de handlinger, som direktivets forpligtelser bygger videre på. Da dette imidlertid ikke er tilfældet, vil der skulle tages hensyn til dette i implementeringsloven.³³⁴ CSDDD art. 5(2) og 6(1) anfører, at ”*medlemsstaterne sikrer*” at moderselskabet kan varetage due diligence-forpligtelserne på vegne af dets datterselskaber, samt at det er muligt at dele ressourcer og oplysninger internt i

---

³³¹ OECD. *Duties and Responsibilities of Boards in Company Groups* (2020). Link: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/06/duties-and-responsibilities-of-boards-in-company-groups_fffa1872/859ec8fe-en.pdf (sidst besøgt 10/05/2026).

³³² OECD. *Duties and Responsibilities of Boards in Company Groups* (2020), afsnit “Executive summary”, underafsnit “Approaches to the challenges of company group structures for directors and boards”. Link: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/06/duties-and-responsibilities-of-boards-in-company-groups_fffa1872/859ec8fe-en.pdf (sidst besøgt 10/05/2026).

³³³ Se Sørensen, K. E. (2017), afsnit 7.

³³⁴ Christiansen, F. C. D. V. (2026), s. 55 og 92.

koncernen.³³⁵ Danmark skal derfor, som en del af implementeringen af CSDDD, sikre, at national dansk ret danner hjemmel for direktivets bestemmelser.³³⁶

Løsningen på ovenstående, hvorefter der tildeles moderselskabet den fornødne koncernledelsesret til at kunne facilitere indførelsen af koncernledelsespligterne, lader dog imidlertid til at åbne for en ny lavine af problemstillinger – i hvert fald, hvor der er tale om en *generel* og *selskabsretlig* koncernledelsesret. En koncernledelsesret vil betyde, at moderselskabet som en del af dens ledelse af datterselskabet er forpligtet til at varetage datterselskabets egeninteresse. Moderselskabets ledelse skal imidlertid stadig varetage moderselskabets egeninteresse. Der kan således være tilfælde, hvor en disposition, der er i datterselskabets interesse, ikke er i moderselskabets interesse og omvendt. Det er tvivlsomt, om der i en sådan situation kan siges at være en vis loyalitetspligt for moderselskabet, således at det i en vis grad må vægte hensynet til datterselskabets egeninteresse højest.³³⁷

En implementering af en generel selskabsretlig koncernledelsesret synes derfor svært gennemførlig uden samtidig at foretage en (vis) legitimering af koncerninteressen. Dette kan eksemplificeres:

Et datterselskab er gældsplaget og solvenstruet. Selvom moderselskabet ikke har nogen retlig forpligtelse til at sikre datterselskabets kapital, yder moderselskabet dets datterselskab økonomisk støtte, da moderselskabet betragter dette som værende i koncernens og datterselskabets interesse. Denne økonomiske støtte, som moderselskabet netop ikke er forpligtet til at yde, og som moderselskabet ikke selv får en nettofordel af, kan således efter gældende danske regler siges at være i strid med moderselskabets egeninteresse, idet en sådan handling vil kunne krænke moderselskabets evt. minoritetsejere eller kreditorer. Såfremt moderselskabet derved (også) skal varetage dets egne interesser, vil denne økonomiske hjælp kunne betragtes som en retsstridig handling, som dermed medfører et ansvar for moderselskabets ledelse(smedlemmer).³³⁸

En implementering af koncerntilsyns- og koncernledelsespligter, såsom dem, der behandles i afsnit 11.2-11.3., medfører forskellige former for ansvar: civil- eller strafferetligt bødeansvar, erstatningsansvar og/eller ledelsesansvar. Selvom der kan være legitime holdepunkter for sådant ansvar, synes det dog også problematisk, at/hvis moderselskabet kan ifalde et ansvar for datterselskabets handlinger, dersom den ikke selv har medvirket direkte til handlingen. Et sådant moderselskabsansvar vil

---

³³⁵ Samme ordvalg ses anvendt i flere af direktivets artikler.

³³⁶ Christiansen, F. C. D. V. (2026), s. 55 og 92.

³³⁷ jf. afsnit 11.2.3.

³³⁸ Dette eksempel tager udgangspunkt i pointerne i Gomard, B. (1997), s. 111.

være noget nær en fornægtelse af den lovfæstede grundregel om kapitalejerens begrænsede (hæftelses)ansvar.³³⁹

De øvrige retsområdets indførelse af diverse koncerntilsyns- og koncernledelsespligter synes således at have en form for sneboldeffekt, idet en reel hensyntagen til sådanne pligter kræver en revurdering og tilpasning af nogle af de mest fundamentale selskabsretlige regler.

13. Konklusion

Specialet har analyseret, hvorvidt moderselskaber har en ledelsesret og/eller -pligt i datterselskaber, og i bekræftende fald, hvad disse indeholder og hvordan krydsfeltet mellem dem kommer til udtryk. Dette er foretaget med afsæt i den brogede regulering på området, retspraksis samt med inddragelse af fortolkningsbidrag fra retslitteraturen.

Indledningsvist må det lægges til grund, at selskabets interesse som udgangspunkt følger Shareholder value-teorien, hvorefter selskabets ledelse skal varetage kapitalejernes og kreditorernes interesser. Særligt i nærtforestående insolvenstilfælde ses det i praksis, at kreditorernes interesse må siges midlertidigt at vægtes højere end kapitalejernes, såfremt disse måtte være forskellige, jf. Kiwi-dommen. Det modsatte gælder i solvente tilfælde.

Koncerninteressen kan med størst sandsynlighed defineres som koncernens kollektive interesse. Forfølger man koncerninteressen, vil dette derfor muligvis ske på bekostning af et eller flere koncernselskabers individuelle egeninteresse. Det findes, at det ikke er legitimt at varetage koncerninteressen på bekostning af et selskabs egeninteresse. Kiwi-dommen viser, at en manglende modydelse eller fordel i en risikabel situation taler for, at selskabets egeninteresse ikke har været varetaget. Det er dermed ikke tilstrækkeligt, sådan som det fremgår af Rozenblum-doktrinen, at datterselskabet blot inden for en vis fremtid har udsigt til ”opvejning” af den negative egeninteresse. Der skal derimod være en forsvarlig forretningsmæssig begrundelse og et rimeligt skøn om, at det enkelte selskab har en direkte eller indirekte fordel.

---

³³⁹ Gomard, B. (1997), s. 96 og 98.

Der kan ikke ud fra SL udledes en klar ledelsesret for moderselskabet overfor dets datterselskaber, udover hvad der udtrykkeligt kan rummes i kapitalejerretten i SL § 76. Det er ikke muligt ud fra hverken koncerndefinitionen i SL §§ 6-7, eller de konkrete ledelsesbeføjelser indrømmet moderselskabet, såsom SL § 134, 2. pkt., at indfortolke et almindeligt gældende princip om en direkte ledelsesret for moderselskabet i dets datterselskaber.

Det er blevet undersøgt, hvorvidt Rozenblum-doktrinen kan statuere en vis ledelsesret og legitimering af varetagelse af koncerninteressen. Mange af doktrinen elementer ses allerede på anden vis som en del af gældende dansk ret, men det må understreges, at doktrinen i sin helhed ikke er kodifikationsmoden, idet doktrinen især ikke stemmer overens med dansk selskabsrets opfattelse af, hvad der kan anses for tilstrækkeligt for at varetage (datter)selskabets egeninteresse. Doktrinen kan dermed i et vist omfang tjene som inspirationsbidrag, såfremt dette underkastes en vis kritik, men doktrinen i sig selv har ikke egentlig retskildeværdi og er ikke gældende dansk ret.

Det er imidlertid almindeligt, at moderselskaber i praksis leder dets datterselskaber, hvormed der er tale om koncernledelse. Dette er dog ikke i sig selv tilstrækkeligt til at kunne konkludere, at en sådan adfærd også i retlig forstand er legitim. En sådan legitimation skal ud fra et praksissynspunkt findes i en retssædvane, hvorfor betingelserne herfor skal være opfyldt. Det findes, at der ikke er tale om en retssædvane, idet særligt betingelsen om, at adfærden skal være fulgt ”ud fra den opfattelse, at man har været forpligtet eller berettiget hertil”, ikke er opfyldt.

Specialet konkluderer dernæst, at der heller ikke ud fra et forholdets natur-synspunkt kan siges at findes en direkte ledelsesret for moderselskabet eller en legitimering af varetagelsen af koncerninteressen. Dette er især konkluderet ud fra hensynet til den omkringliggende selskabsretlige regulering, som kun tillader et meget begrænset råderum, hvad angår varetagelse af koncerninteressen, og som vægter varetagelsen af (datter)selskabets egeninteresse højt.

Det konkluderes, at der ikke ud fra SL eller den omkringliggende lovgivning kan findes en generel (koncern)ledelsespligt for moderselskaber i dets datterselskaber. Det ses imidlertid, at øvrige retsområder end det selskabsretlige igennem de sidste mange år har tendens til selv at vedtage visse konkrete forpligtelser for moderselskabet, heriblandt koncerntilsyns- og koncernledelsespligter i dets datterselskaber, samt at lade moderselskabet ifalde ansvar for dets datterselskabers handlinger. Der er her tale om både civil- og strafferetligt bødeansvar samt almindeligt erstatningsansvar.

Dernæst ses det, at der er en aktiv handlepligt (koncernledelsespligt) undervejs i form af CSDDD. Efter dette direktiv skal moderselskaber både føre tilsyn med og aktivt udøve ledelse i dets datterselskaber, således at direktivets due diligence-forpligtelser efterleves. En så aktiv koncernledelsespligt med en sådan udtalhed er ikke tidligere set i dansk ret.

I forbindelse med undersøgelsen af, om der er en koncernledelsesret og/eller -pligt, er en række problematikker blevet identificeret. Det største fund vedrører selve dét faktum, at en række af de koncerntilsyns- og koncernledelsespligter, der pålægges moderselskabet i særlovgivningen, forudsætter, at der enten er en decideret koncernledelsesret eller i hvert fald, at koncernledelse finder sted i praksis. Specialet må dog konkludere, at en sådan generel hjemmel til koncernledelse mangler i dansk selskabsret. Dette skaber et krydsfelt, hvor moderselskabet har en pligt til at lede eller føre tilsyn, samt ifalder ansvar for datterselskabets handlinger, men mangler retten til at foretage denne ledelse, føre dette tilsyn og dermed forebygge disse overtrædelser. Det findes på denne baggrund, at der er behov for en vis kodifikation af en (koncern)ledelsesret for moderselskabet i dets datterselskaber, enten direkte i dansk selskabslovgivning eller på EU-niveau.

En sådan kodifikation vil imidlertid også afføde nye problematikker. Indførelsen af en generel ledelsesret for moderselskabet i dets datterselskaber vil betyde, at beskyttelsen af datterselskabets egeninteresse svækkes, da moderselskabets begrænsning for at varetage koncerninteressen mindskes. Derudover vil en generel anerkendelse af, at moderselskaber kan ifalde ansvar for dets datterselskabers handlinger, hvor moderselskabet ikke direkte selv medvirker, bryde med det centrale karakteristika for kapitalselskaber om, at kapitalejernes hæftelse er begrænset til deres indskud. En sådan problematik er allerede aktuel ved de konkrete retsområder, som pålægger moderselskabet koncerntilsyns- eller koncernledelsespligter og det heraf forbundne ansvar.

Det ses således, at indførelsen af en generel ledelsesret samt generelle eller konkrete ledelsespligter for moderselskabet i dets datterselskaber vil have en sådan sneboldeffekt af afledte problematikker, at dette formentlig vil kræve en revurdering og tilpasning af den danske selskabsrets centrale regelsæt.

Litteraturliste

Bibliografi

Bøger/Monografi

Andersen, P. K. (1997). *Studier i Dansk koncernret* (1. udgave). Jurist- og Økonomiforbundets Forlag.

Andersen, P. K. (2024). *Aktie- og anpartsselskabsret* (16. udgave). Djøf Forlag.

Baumbach, T. & Elholm, T. (2022). *Strafferettens almindelige del* (2. udgave). Djøf Forlag.

Bunch, L. & Whitt, S. C. (2018). *Selskabsloven med kommentarer* (3. udgave). Karnov Group Denmark A/S.

Christensen, J. S. (2024). *Kapitalselskaber. Aktie- og anpartsselskabsret* (7. udgave). Karnov Group Denmark A/S.

Christiansen, F. C. D. V. (2026). *Due diligence i bæredygtighed* (1. udgave). Djøf Forlag.

Evald, J. (2023). *At tænke juridisk, Juridisk metode for begyndere* (6. udgave). Djøf Forlag.

Evald, J. (2024). *Juridisk teori, metode og videnskab* (3. udgave). Djøf Forlag.

Eyben, B. V. & Isager, H. (2024). *Lærebog i erstatningsret* (10. udgave). Djøf Forlag.

Gomard, B. (1997). *Samarbejde og ansvar i selskaber og koncerner* (1. udgave). GadJura.

Kure, H. (2021). *Finansieringsret* (3. udgave). Karnov Group Denmark A/S.

Madsen, L. L. & Røn, J. (2023). *Strafferet 2: Sanktioner* (5. udgave). Djøf Forlag.

Munck, N. & Kristensen, L. H. (2014). *Selskabsformerne* (7. udgave). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Munk-Hansen, C. (2021). *Den juridiske løsning - Introduktion til den juridiske metode* (2. udgave). Djøf Forlag.

Munk-Hansen, C. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udgave). Djøf Forlag.

Schaumburg-Müller, P. (2020). *Kapitalselskaber – aktie- og anpartsselskaber* (9. udgave). Djøf Forlag.

Schaumburg-Müller, P. & Petersen, L. L. (2023). *Selskabsloven med kommentarer. Bind I* (4. udgave). Djøf Forlag.

Steffensen, H., et al. (2020). *Årsrapporten. Kommentarer til årsregnskabsloven* (8. udgave). Karnov Group Denmark A/S.

Søgaard, G. (2016). *Koncernbegreber i regnskabs- og selskabsretten - et studium i koncernbegrebers tilblivelse og indhold med baggrund i samspillet mellem internationale regnskabsstandarder, EU-retten og national ret*. Aalborg Universitetsforlag.

Søgaard, G. (2016). *Koncernbegrebet - Selskabs- og regnskabsrettens koncernbegreber*. WERLAUFF Publishing A/S.

Sørensen, K. E. (2024). *Selskabsstrukturer* (3. udgave). Djøf Forlag.

Sørensen, K. E. & Danielsen, J. H. (2025). *EU-retten* (9. udgave). Djøf Forlag.

Ulfbeck, V. (2021). *Erstatningsretlige grænseområder I. Professionsansvar, ledelsesansvar og produktansvar* (3. udgave). Djøf Forlag.

Wegener, M. (2000). *Juridisk metode* (3. udgave). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Werlauff, E. (2020). *Erstatningsansvar i selskabsforhold – ledelse, ejere, revisor* (2. udgave). WERLAUFF Publishing A/S.

Werlauff, E. & Søgaard, G. (2023). *Selskabsret* (12. udgave). Karnov Group Denmark A/S.

Juridiske tidsskrifter og artikler

Andersen, S. M. (2014). *Beskyttelse af mindretalsaktionær og kreditorer i koncernselskaber*. Justitia 2014 nr. 3.

Bunch, L. & Christensen, J. S. (2011). *Selskabets egeninteresse – navnlig set i lyset af selskabslovens generalklausuler* (U.2011B.1). Ugeskrift for Retsvæsen.

Collet, C. C., et al. (2015). *Anti-korruption i et M&A-perspektiv*. Revision & Regnskabsvæsen, 2015, nr. 9, s. 87ff.

Hvam, S. F. & Ørgaard, A. (2018). *De selskabsretlige generalklausuler*. Nordisk Tidsskrift for Selskabsret 2018, nr. 1, s. 13ff.

Kristensen, L. H. & Kure, H. (2017). *Den selskabsretlige tegningsret og pligten til at varetage selskabets interesse* (ET.2017.210). Erhvervsjuridisk Tidsskrift 2017, nr. 210.

Larsen, T. Ø., et al. (2011). *Hæftelsesgennembrud i et konkurrenceretligt perspektiv*. Revision & Regnskabsvæsen, 2011 nr. 4, s. 64ff.

Mortensen, J. B. & Nielsen, M. B. (2018). *Kapitalejernes værn*. Nordisk Tidsskrift for Selskabsret 2018, nr. 1, s. 32ff.

Stølen, L. (2004). *Konsernledelse. Gjelder det en Rozenblum-doktrine i norsk rett?*. Nordisk Tidsskrift for Selskabsret 2004, nr. 4, s. 402ff.

Søgaard, G. (2019). *Koncerninteressens legitimitet* (U.2019B.327). Ugeskrift for Retsvæsen.

Sørensen, K. E. (2017). *Nybrud i koncernretten* (U.2017B.29). Ugeskrift for Retsvæsen.

Sørensen, R. & Vindfeldt, M. (2019). *Koncernstyring i banker: Plads til forbedring*. Nordisk Tidsskrift for Selskabsret 2019, nr. 3, s. 33ff.

Ulfbeck, V. (2013). *Virksomhedens privatretlige erstatningsansvar for overholdelse af menneskerettigheder i udlandet* (ET.2013.315). Erhvervsjuridisk Tidsskrift 2013, nr. 315.

Hjemmesider

Erhvervsstyrelsen. *Anbefalinger for god Selskabsledelse* (2023). Corporate Governance. Link: <https://corporategovernance.dk/gaeldende-anbefalinger-god-selskabsledelse> (sidst besøgt 10/05/2026).

Anklagemyndigheden. *SØIK giver rekordbøde i bestikkelsessag* (2019). Pressemeddelelse. Link: <https://anklagemyndigheden.dk/da/soeik-giver-rekordboede-i-bestikkelsessag> (sidst besøgt 10/05/2026).

Den Europæiske Unions Domstol. *Retten* (u.d.). Link: https://curia.europa.eu/site/jcms/d2_5094/da/retten (sidst besøgt 10/05/2026).

Europa-Kommissionen. *Virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed* (u.d.). Link: https://commission.europa.eu/topics/business-and-industry/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en?prefLang=da&etrans=da (sidst besøgt 10/05/2026).

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. *Vejledning om processer i konkurrencesager* (2025). Link: <https://kfst.dk/vejledninger/kfst/dansk/2025/20251216-vejledning-om-processer-i-konkurrencesager> (sidst besøgt 10/05/2026).

Kromann Reumert. *Moderselskab fundet ansvarlig for datterselskabers karteldeltagelse* (2023). Link: <https://kromannreumert.com/nyheder/moderselskab-fundet-ansvarlig-datterselskabers-karteldeltagelse> (sidst besøgt 10/05/2026).

National enhed for Særlig Kriminalitet. *Entreprenørvirksomhed betaler millionbøde for bestikkelse* (2024). Link: <https://politi.dk/national-enhed-for-saerlig-kriminalitet/nyhedsliste/entreprenoervirksomhed-betaler-millionboede-for-bestikkelse/2024/07/03> (sidst besøgt den 10/05/2026).

Øvrigt

Andersen, P. K., et al. (2017). *European Model Companies Act* (1. udgave). Nordic & European Company Law. LSN Research Paper Series. Link: <https://cesifin.it/wp-content/uploads/2018/09/EMCA.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

OECD. *Duties and Responsibilities of Boards in Company Groups* (2020). Corporate Governance, OECD Publishing. Link: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/06/duties-and-responsibilities-of-boards-in-company-groups_fffa1872/859ec8fe-en.pdf (sidst besøgt 10/05/2026)

OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Denmark* (2023). Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, OECD Publishing. Link: <https://doi.org/10.1787/a36c9917-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

OECD. *OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Follow-Up Report on Denmark: Implementing the Convention and Related Legal Instruments* (2025). Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, OECD Publishing. Link: <https://doi.org/10.1787/f0a83018-en> (sidst besøgt 10/05/2026).

Policy Platform. *Report of the Reflection Group on the Future of EU Company Law* (2011). House of Finance. Goethe-Universität Frankfurt. Link: https://safe-frankfurt.de/fileadmin/user_upload/editor_common/Policy_Center/Baums_Report_on_Future_of_EU_company_law.pdf (sidst besøgt 10/05/2026).

Lovgivning og øvrige lovtekster

Dansk

Love

LBK nr. 1150 af 3. november 2024. *Bekendtgørelse af konkurrenceloven (konkurrenceloven)*. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1150> (sidst besøgt 10/05/2026).

LBK nr. 155 af 01/03/2018. *Bekendtgørelse af konkurrenceloven (konkurrenceloven)* (historisk). Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/155> (sidst besøgt 10/05/2026)

LBK nr. 331 af 20/03/2025. *Bekendtgørelse af lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven)*. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/331> (sidst besøgt 10/05/2026).

LBK nr. 432 af 16/04/2026. *Bekendtgørelse af lov om finansiel virksomhed*. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/432> (sidst besøgt 10/05/2026).

LBK nr. 433 af 17/04/2026. *Bekendtgørelse af lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)*. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/433> (sidst besøgt 10/05/2026).

LBK nr. 617 af 19. juli 1993. *Bekendtgørelse af lov om anpartsselskaber* (historisk). Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1993/617> (sidst besøgt 10/05/2026).

LOV nr. 169 af 05/06/1953. *Danmarks Riges Grundlov (Grundloven)*. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1953/169> (sidst besøgt 10/05/2026).

LOV nr. 207 af 15. februar 2021. *Lov om ændring af konkurrenceloven og straffeloven*. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/207> (sidst besøgt 10/05/2026).

Lovforarbejder

2001/2 LSF nr. 35. *L 35 Forslag til Lov om ændring af straffelovens, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven, udleveringsloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige*. Link: https://www.folketingstidende.dk/samling/20012/lovforslag/L35/20012_L35_som_fremsat.pdf (sidst besøgt 10/05/2026).

2008/1 LSF nr. 170. *L 170 Forslag til lov om aktie- og anpartsselskaber*. Link: https://www.ft.dk/samling/20081/lovforslag/1170/20081_1170_som_fremsat.htm (sidst besøgt 10/05/2026).

Øvrige

Betænkning nr. 1498 af november 2008. *Modernisering af selskabsretten*. Økonomi- og Erhvervsministeriet. Link: <https://www.betænkninger.dk/wp-content/uploads/2021/02/1498.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

CIR1H nr. 11550 af 17. april 2015. Anklagemyndigheden, Rigsadvokatmeddelelsen. *Juridiske personer – Strafansvar for juridiske personer*. Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11550> (sidst besøgt 10/05/2026).

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. *Processer i konkurrencesager. Vejledning (2025)*. Link: <https://kfst.dk/media/o4ripbnt/processer-i-konkurrencesager-vejledning.pdf> (sidst besøgt 10/05/2026).

EU

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1 af 11. december 2018 om styrkelse af de nationale konkurrencemyndigheders forudsætninger for at håndhæve konkurrencereglerne effektivt og sikring af et velfungerende indre marked (EØS-relevant tekst.). Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32019L0001> (sidst besøgt 10/05/2026).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859 (EØS-relevant tekst). Nugældende konsolideret tekst af 18. marts 2026 på dansk. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02024L1760-20260318> (sidst besøgt 10/05/2026).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859 (EØS-relevant tekst). Oprindelige udgave af 5. juli 2024 på dansk. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1760> (sidst besøgt 10/05/2026).

Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82. Konsolideret tekst af 1. juni 2009. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02003R0001-20090701> (sidst besøgt 10/05/2026).

Traktaten om Den Europæiske Union (TEU). Link: <https://www.eu.dk/da/dokumenter/traktater/traktaten-eu?rfd=1> (sidst besøgt 10/05/2026)

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Link: <https://www.eu.dk/da/dokumenter/traktater/traktaten-euf> (sidst besøgt 10/05/2026).

Domsregister

Dansk retspraksis

SH.2015.P-52-14.

U.1966.31 H.

U.1967.41 H.

U.1977.274 H.

U.1979.777 V.

U.1997.364 H.

U.1998.1137 H.

U.2006.3050 H.

U.2011.1290 H.

U.2019.1907 H.

EU-retspraksis

EU-Domstolens dom af 23. april 1991, Sag C-41/90, Klaus Höfner og Fritz Elser mod Macrotron GmbH.

EU-Domstolens dom af 6. oktober 2021, Sag C-882/19, Sumal SL mod Mercedes Benz Trucks España SL.

EU-Domstolens dom af 7. december 2022, Sag T-130/21, CCPL - Consorzio Cooperative di Produzione e Lavoro SC m.fl. mod Europa-Kommissionen.

EU-Domstolens dom af 11. juli 2024, Sag C-632/22, Volvo AB mod Transsaqui SL.

Udenlandsk retspraksis

Engelsk dom af 25. april 2012 afsagt af Court of Appeal (Civil Division), "Chandler v Cape plc".

Fransk dom af 4. februar 1985 afsagt af Cour de Cassation (Chambre criminelle), “Rozenblum et Allouche”.